

business **Energy**

• ΤΕΥΧΟΣ 29 • ΜΑΪΟΣ 2021 • ΤΙΜΗ: 3 €

www.businessenergy.gr

Γ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ: Η κίνηση ματ στο Τέξας

Γ. ΣΤΑΣΣΗΣ: Ψήφος εμπιστοσύνης από 100 fund managers

ΒΙΤΣΟΙΝ: Όλα είναι πιθανά στο σύμπαν των crypto

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ: Ποια η θέση Ελλάδας - Τουρκίας στη διεθνή σκακιέρα

ΕΡΕΥΝΑ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΕΛΠΕ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΟΥΝ ΤΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΣΕ Δ. ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗ

► Το εναλλακτικό σχέδιο
Ανεμογεννήτριες αντί γεωτρήσεων

9 772233 200297

EDITORIAL

Τα εμβόλια και το πρώτο εξάμηνο του...
2015

ΣΕΛ. 4**ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΝΟΥΠΑΚΗΣ**

Πόσο έτοιμοι είμαστε
για τη νέα κανονικότητα;

ΣΕΛ. 6**ΡΕΠΟΡΤΑΖ**

Πτώση 4,5% των αμοιβών

ΣΕΛ. 7**ΜΑΝΤΑΛΕΝΑ ΠΙΟΥ**

Η Ελλάδα, η τελευταία χώρα που
εφάρμοσε το target model, τρέχει κόντρα
στις ακραίες χρηματιστηριακές πρακτικές

ΣΕΛ. 8**ΡΕΠΟΡΤΑΖ**

Πώς ο Γιώργος
Περιστέρης απέφυγε να
γράψει ζημιά 97 εκατ.
ευρώ από το αισιτικά στο
Τέξας

ΣΕΛ. 10**ΘΕΜΑ**

Crypto: Η μεγάλη επιείκεια

ΣΕΛ. 14**ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

Όλα όσα ρωτούν οι αναλυτές τον
Γιώργο Στάση για το νέο στοιχείμα της
ΔΕΗ

ΣΕΛ. 17**ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ**

Με στόχο την αύξηση των
λειτουργικών κερδών στα 500 εκατ.
ευρώ

ΣΕΛ. 20**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ**

Μειώσεις φόρων για πρώτη φορά
έπειτα από την εποχή των μνημονίων

ΣΕΛ. 23**ΥΓΕΙΑ**

Οι Βρυξέλλες μηλοκάρουν τις
επενδύσεις της ελληνικής
Φαρμακοβιομηχανίας

ΣΕΛ. 26**ΘΕΜΑ**

Η εκτόξευση στις τιμές των ρύπων
πιέζει το λειτουργικό κόστος της
ελληνικής βιομηχανίας

ΣΕΛ. 28**ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

Αντί για γεωτρήσιμα, ανεμογεννήτριες

ΣΕΛ. 30**ΘΕΜΑ**

Μήυρες, εισιτήρια, ντόνατς και...
χασιά για ένα εμβόλιο

ΣΕΛ. 32**ΑΓΟΡΑ**

Τι ρένε έξι insiders στους αναλυτές
για τις μετοχές και τις εισαγμένες τους

ΣΕΛ. 34**ΔΙΕΘΝΗ**

Νέα Παγκόσμια Αρχιτεκτονική:
Ποια η θέση Ελλάδας - Τουρκίας με
βάση τις εξελίξεις

ΣΕΛ. 38**ΑΥΤΟ**

Mercedes EQB: Ηλεκτρικό και SUV

ΣΕΛ. 40**PRESS
BUTTON**

Μικρές
ειδήσεις και
παρασκήνια
από τον χώρο
της ενέργειας
και της
οικονομίας:
Σελ. 44-45

business
Energy

Μηνιαίο περιοδικό
για την ενέργεια, την
οικονομία, τις επιχειρήσεις.
Κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα. Η
ψηφιακή έκδοση είναι διαθέσιμη
στο site
businessenergy.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ MOTORI ΕΠΕ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιάννης Κανουπάκης, Έλενα Κρίτσαφλου,
Αγγελική Μαρίνου, Μανταλένα Πίου,
Γιάννης Σταυρόπουλος, Έφη Τσιβίκα,
Χάρης Φηλουδόπουλος, Τάσος Φραγκούλης,
Σταύρος Χαρίτος

ΣΧΕΔΙΑΣΗ:
Χριστίνα Μυρίθλα

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Εκδόσεις Motori ΕΠΕ
Δημ. Σούτσου 24Α, 11521 Αθήνα,
Τηλ: 2106400281
info@businessenergy.gr

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΕ

Λύσεις «ένα με το μέλλον» από τη ΔΕΗ.

Η ΔΕΗ προσφέρει μια σειρά από νέες ολοκληρωμένες λύσεις ενέργειας, αλλά και «πράσινες» λύσεις, με προϊόντα Ηλεκτρικού Ρεύματος.

Τα νέα προϊόντα και οι νέες πρόσθετες υπηρεσίες Ηλεκτρικού Ρεύματος είναι εδώ!

 myHomeEnter+

Το βασικό οικιακό προϊόν ηλεκτρικής ενέργειας που συνδυάζεται με υπηρεσία επείγουσας τεχνικής βοήθειας.

Το ΔΕΗ myHome Enter+ σου προσφέρει 50% έκπτωση στο πάγιο για τους πρώτους 6 μήνες και Δωρεάν Υπηρεσία επείγουσας τεχνικής βοήθειας για το σπίτι για υδραυλικό, ηλεκτρολόγο, κλειδαρά και τεχνικό υαλοπινάκων, με 12μηνη διάρκεια σύμβασης.

 myHomeEnter

Το νέο βασικό προϊόν για το ρεύμα.

Το νέο, 24μηνο, βασικό οικιακό προϊόν ηλεκτρικής ενέργειας με χαμηλότερη χρέωση, έκπτωση συνέπειας και ενιαίο πάγιο, χωρίς κλίμακες, κρυφές χρεώσεις και ρήτρα αναπροσαρμογής.

 myHomeOnline

Το νέο ψηφιακό προϊόν που προσφέρει ευκολία και προνόμια.

Το νέο, ψηφιακό προϊόν που προσφέρει ρεύμα ημέρας και νυκτερινό με 50% ΕΚΠΤΩΣΗ στο ενιαίο πάγιο και χρέωση ενέργειας χωρίς κλίμακες, ηλεκτρονικό λογαριασμό και ΕΚΠΤΩΣΗ 30€ επιπλέον για 2 χρόνια.

GreenPass

Το ρεύμα σου γίνεται πράσινο!

Η νέα πρόσθετη υπηρεσία που εγγυάται πως όση ενέργεια καταναλώνεις στο σπίτι σου, τόση παράγεται για εσένα από Ανανεώσιμες Πηγές, με σταθερή χρέωση 0,80€/μήνα, ΔΩΡΟ τους 3 πρώτους μήνες και εφαρμογή σε οποιοδήποτε οικιακό τιμολόγιο ΔΕΗ.

Μπείτε στη νέα εποχή προϊόντων από τη ΔΕΗ με ευκολία στο dei.gr ή καλέστε δωρεάν στο 800-900-1000!

Τα εμπόδια και το πρώτο εξάμηνο του... 2015

Σε έναν μήνα ολοκληρώνεται και το δεύτερο τρίμηνο της κρίσιμης στον δρόμο για την ανάπτυξη χρονιάς. Η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη ίσως είναι από τις λίγες ιστορικά που ενώ εκλέχθηκε για να εφαρμόσει το πρόγραμμά της, τούτο μέχρι στιγμής δεν κατέστη εφικτό. Τουλάχιστον στον βαθμό των προσδοκιών που καλλιεργούσε ο ίδιος και με κιτς διαδικασίες προωθήσεις μεταναστών από την Τουρκία, το ξέσπασμα της πανδημίας, η κορύφωση της τουρκικής προκλητικότητας, η διαχείριση της υγειονομικής κρίσης, που έχει στοιχίσει περισσότερα από 300 χιλιάδες κρούσματα και 10 χιλιάδες νεκρούς, τα δύο παρατεταμένα lockdowns, ο επανασχεδιασμός του ανοίγματος της Αγοράς και της Οικονομίας και μάλιστα δις, συνηγορούν στην αντιμετώπιση των καταστάσεων, παρά στην εφαρμογή ενός κυβερνητικού προγράμματος.

Η κυβέρνηση από τώρα και στο εξής θα αναμετρηθεί με τις προσδοκίες του κόσμου που την ψήφισε. Συνετάχθη, για πρώτη φορά στα χρονικά, κυβερνητικό πρόγραμμα αξιοποίησης 32 δισ. ευρώ μέχρι το 2027 και συνέβη το εξής καινοτόμο για την Ελλάδα, ίσως και για πολλές ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως του Νότου. Πρώτα στέλνεις στις Βρυξέλλες το σχέδιο για την απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων και εν συνεχεία λαμβάνεις τα χρήματα. Μέχρι τώρα θυμόμαστε τις ελληνικές κυβερνήσεις να δίνουν «μάχες» στην Ευρώπη για την απόκτηση όλο και περισσότερων δισ. και στην πορεία να γίνεται ο διάλογος στην Ελλάδα για τους τομείς στους οποίους επρόκειτο να κατευθυνθούν τα κεφάλαια. Είτε σε έργα υποδομής, είτε σε... τσέπες ημετέρων.

Τα ύσχημα των Ευρωπαίων δείχνουν ότι η εποχή του εύκολου

χρήματος και της σπατάλης μάλλον ανήκει στο παρελθόν και σε όλους αυτούς που χρεώνονται στη χρεοκοπία της Ελλάδος προ δεκαετίας. Το ζητούμενο είναι τι γίνεται από εδώ και μπρος και το πώς οι προβλέψεις των ξένων, που ομιλούν για ρυθμούς ανάπτυξης μεταπολεμικού «μπουμ», άνω του 7,2%, θα βγουν.

Αλλά πριν από αυτό, θα πρέπει να συγκρουστούμε με τον λαϊκισμό, την αγραμματοσύνη (:), την έλλειψη παιδείας, ακόμα και πειθούς προς τους συμπολίτες μας εκείνους που εξακολουθούν να αρνούνται τον εμβολιασμό. Είναι σαν να γυρίζουν τη χώρα και την ελληνική Οικονομία σε σκοτεινά μονοπάτια. Κακά τα ψέματα.

Το Ισραήλ άνοιξε την Οικονομία του με το ποσοστό των εμβολιασμένων στο 27% και για επτά εβδομάδες εξακολουθούσε να μετρά εκατοντάδες θύματα την ημέρα. Στην Ελλάδα η Οικονομία ανοίγει με τα ποσοστά των εμβολιασμένων (στοιχεία 6/5) σχεδόν στο 33%.

Ο επιάλτης αυτός μπορεί να μείνει πίσω μας, αρκεί να επιδείξουμε όλοι πνεύμα αλληλεγγύης και σεβασμού προς τον συνάνθρωπο πρωτίστως και προς την ίδια τη χώρα, έπειτα από δέκα δύσκολα χρόνια και κυβερνητικές παλινωδίες που άφησαν η οικονομική κρίση και τα μνημόνια.

Όλα συνηγορούν στο ότι το Μέγαρο Μαξίμου βιάζεται επιτέλους να εφαρμόσει την πολιτική του, αυτή της ανοικτής Οικονομίας, της φιλικής προς τις επενδύσεις και τις αγορές. Οι ξένοι σύμμαχοι και δανειστές βλέπουν αυτή την όρεξη και κυρίως ότι έχουν για πρώτη φορά έπειτα από χρόνια ανθρώπους αξίους να εμπιστευτούν. Αυτό που δεν χρειάζεται είναι οι αυτοκτονικές τάσεις ενός λαού, που παραπέμπουν στο κρίσιμο α' εξάμηνο του 2015...

ΕΔΑ ΘΕΣΣ

η δύναμη στο Φυσικό Αέριο.

Η δύναμη να ανοίγεις δρόμους, να προχωράς μπροστά,
να βελτιώνεις τη ζωή των ανθρώπων, να μοιράζεσαι τη γνώση,
να στηρίζεις τα νοικοκυριά και την ανάπτυξη, η δύναμη
να δείχνεις με πράξεις τη φροντίδα σου για το περιβάλλον,
η δύναμη να βρίσκεσαι πάντα δίπλα στην κοινωνία.

www.edathess.gr

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Μοναστηρίου 256 & Δ. Γληνού 7
Τηλ.: 2310584000

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Φαρσάλων 219, Λάρισα
Τηλ.: 2410582300

ΠΟΣΟ ΕΤΟΙΜΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ;

Του **Γιάννη Κανουπάκη**

▲ εν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι αλλαγές που έφερε η πανδημία στη ζωή μας, τον τελευταίο χρόνο, είναι ιστορικές, ίσως, μάλιστα, αποβούν καθοριστικές για πολλούς. Η επιστροφή στην κανονικότητα δεν θα

γίνει «αναίμακτα», ενώ είναι πολύ πιθανό αυτή η ίδια η έννοια να αποτελεί παράδοξο γεγονός. Αν μιλάμε, ειδικά, για νέα κανονικότητα, τότε είναι βέβαιο πως κάποιοι θα ζουν καλά και κάποιοι όχι, πάντως οι περισσότεροι με πολύ διαφορετικό τρόπο από εκείνον που ζούσαν παλαιότερα. Υπάρχουν, άλλωστε, κλάδοι που καταστράφηκαν και δεν έχουν πια μέλλον. Άλλοι, πάλι, μεγαλούργησαν, κυριολεκτικά. Το χρήμα άλλαξε χέρια και συγκεντρώθηκε απότομα σε καινούργιους πόλους, οι οποίοι θα ορίσουν στην πορεία, το πώς θα περιστρέφεται γύρω τους η διεθνής Οικονομία και οι τοπικές αγορές. Χαρακτηριστική περίπτωση αυτή του κλάδου των φαρμακευτικών εταιρειών... Παραδοσιακοί παραγωγικοί τομείς αναπροσάρμοσαν ήδη τη στρατηγική τους θέτοντας καινούργιους στόχους, προς κατευθύνσεις που στο παρελθόν δεν θα είχαν φανταστεί.

Στη χώρα μας, όσο και αν θέλουν ορισμένοι να μην το πιστεύουν, η μετά-Covid εποχή προβάλλει με αβεβαιότητες και πολλά ερωτηματικά, καθόσον, ό,τι είχε αρχίσει να μπαίνει σε τάξη έπειτα από την πολύχρονη οικονομική κρίση, βγήκε ξανά εκτός πορείας λόγω των επιπτώσεων της πανδημικής, αυτή τη φορά, κρίσης. Κάθε κίνηση στο εξής είναι απαραίτητο να γίνεται με μεγάλη προσοχή. Κυρίαρχο ρόλο θα παίξει η αξιοποίηση από την κυβέρνηση των 30,5 δισ. ευρώ που δικαιούται από το Ταμείο Ανάπτυξης της Ε.Ε. Η έγκριση του σχεδίου πρέπει να θεωρείται δεδομένη, καθώς η Κομισιόν έχει διαμηνύσει ότι δεν επιθυμεί να κατατεθούν σχέδια τα οποία θα αναγκαζόταν να απορρίψει.

Ορόσημα

Η πρόεδρος της Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, εξέφρασε, άλλωστε, την ικανοποίησή της για το ελληνικό σχέδιο. Ασφαλώς, όπως τονίζεται αρμοδίως, η εκταμίευση των πόρων, από το 2022, θα προϋποθέτει την ικανοποιητική υλοποίηση μίας σειράς ορόσημων και στόχων αναφορικά τόσο με τα έργα όσο και με τις μεταρρυθμίσεις του εθνικού σχεδίου.

Το ελληνικό σχέδιο περιλαμβάνει 106 επενδυτικά προγράμματα και 67 μεταρρυθμίσεις, άρα ο καθορισμός των ορόσημων θα είναι ένα δύσκολο έργο... Μέχρι να προχωρήσουν, όμως, όλα αυτά τα μεγαλεπήβολα, η καθημερινότητα των Ελλήνων θα γίνεται όλο και πιο πιεστική. Ακόμη δεν έχουμε ψυχάσει από τον κορωνοϊό και υπάρχει φόβος, παρά τους εμβολιασμούς -που δεν προχώρησαν με μεγάλη ταχύτητα, σε πρώτη φάση, κυρίως λόγω της άρνησης σημαντικού μέρους του πληθυσμού να αποδεχθεί την πραγματικότητα και την επιστημονική αλήθεια-, να ταλαιπωρηθούμε για καιρό ακόμη, γεγονός που θα προσθέσει και άλλα προβλήματα στα ήδη υπάρχοντα.

Το καλό σενάριο θέλει το φθινόπωρο να λειτουργήσουν όλα πια ομαλά, το κακό, πάλι, θέλει να αφήνουμε πίσω οριστικά (;) τον υγειονομικό πόλεμο το καλοκαίρι του 2022 - εκτός απρόοπτου. Στη δεύτερη περίπτωση, η κατάσταση περιπλέκεται σε κοινωνικό, οικονομικό, ψυχολογικό επίπεδο. Στην παρούσα φάση, τα ευεργετικά μέτρα για ιδιοκτήτες ακινήτων, επιχειρήσεις και εργαζομένους φαίνεται να ολοκληρώνονται τον Μάιο. Συγκεκριμένα, τίτλο τέλους μπαίνουν για τα μειωμένα ενοίκια κατά 40%, με εξαίρεση το μίσθωμα κύριας κατοικίας για συγκριμένες κατηγορίες εργαζομένων.

Ιδιοκτήτες ακινήτων

Η πλήρης απαλλαγή ενοικίου για τον μήνα Μάιο ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους του λιανεμπορίου, της εστίασης, του πολιτισμού, του αθλητισμού και των μεταφορών. Πλήρη

απαλλαγή ενοικίου για τον μήνα Μάιο έχουν οι επιχειρήσεις για τις οποίες εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένου και του κλάδου του λιανεμπορίου που άρχισε να λειτουργεί και πάλι μέσα στον Απρίλιο. Στους άμεσα ωφελούμενους είναι το λιανεμπόριο, η εστίαση, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του τουρισμού, των μεταφορών, αλλά και άλλες επιχειρήσεις οι οποίες παρέμεναν κλειστές με κρατική εντολή, όπως γυμναστήρια, κέντρα διασκέδασης κ.ά. Μειωμένο ενοίκιο κατά 40% μπορούν να καταβάλουν και τον Μάιο για την κύρια κατοικία τους οι εργαζόμενοι των οποίων η σύμβαση είναι σε αναστολή, καθώς και για τη φοιτητική κατοικία των εξαρτώμενων μελών αυτών. Όσον αφορά τους ιδιοκτήτες των ακινήτων που δεν θα εισπράξουν το ενοίκιο του Μαΐου, θα αποζημιωθούν με το 80% του αρχικού ενοικίου (όπως συνέβη και τους προηγούμενους μήνες του 2021), ενώ τα νομικά πρόσωπα με το 60% του μισθώματος που έχει συμφωνηθεί. Οι ιδιοκτήτες ακινήτων που θα εισπράξουν ενοίκιο μειωμένο κατά 40% θα αποζημιωθούν για το 50% της απώλειας που θα υποστούν. Αυλαία και για τις αναστολές συμβάσεων εργασίας, όπως όλα δείχνουν.

Καλοκαίρι

Το μακρύ καυτό καλοκαίρι μπορεί να αποβεί κακό ορόσημο για τα μικρά-μεσαία εισοδήματα, τα εργασιακά παίζουν σε τεταμένο σχοινί, οι υποχρεώσεις για τα νοικοκυριά δεν μειώνονται, οι τιμές αγαθών, ψηλά στην αγορά, παρακολουθούν αυτές των καυσίμων και... πάει λέγοντας. Ο προσδοκώμενος τουρισμός ως οικονομική δραστηριότητα αφορά λίγους, οι διακοπές αποτελούν τονωτική ένεση για τους γηγενείς αλλά κοστίζουν πολύ ακριβά, και η βασανισμένη από τον ιό εκπαίδευση έχει αποσταθεροποιήσει τους εργαζόμενους σε αυτήν, τους μαθητές και τους γονείς, που αναρωτιούνται πώς θα κυλήσει η νέα χρονιά, με τι κόστη, με τι συνέπειες. Για ποια κανονικότητα μιλάμε, λοιπόν; Τη δική μου, τη δική σου, τη... δική τους;

Πτώση 4,5% των αμοιβών

- Οι μισθολογικές ανισότητες που έφερε η πανδημία
- «Συνωστισμός» μισθωτών κάτω από τα 500 ευρώ

Της **ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΑΡΙΝΟΥ**

Έχει περάσει περισσότερο από ένας χρόνος από τότε που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε τον Covid-19 ως παγκόσμια πανδημία, και οι κλυδωνισμοί στην παγκόσμια Οικονομία δεν λένε να κοπάσουν. Καθώς η Ελλάδα, η Ευρώπη και ο υπόλοιπος κόσμος προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την πανδημία, οι συνέπειες της έχουν αλλάξει σχεδόν κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής. Ειδικότερα στη χώρα μας οι συνέπειες της πανδημικής κρίσης έχουν αναδείξει την ευθραυστότητα και τα διαρθρωτικά μειονεκτήματα του αναπτυξιακού υποδείγματος της Οικονομίας. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στην αγορά εργασίας, ύστερα από μία δεκαετία λιτότητας και απορρυθμίσεων, δημιουργούν ανησυχία για την προοπτική ανάκαμψής της. Οι σημαντικές απώλειες σε ώρες εργασίας και η μείωση των εισοδημάτων δημιουργούν συνθήκες περαιτέρω αύξησης του ποσοστού εργασιακής φτώχειας. Τα μέτρα εισοδηματικής στήριξης επεκτείνονται από μήνα σε μήνα, χωρίς να υπάρ-

χει ορατός ο χρόνος αποσωλήνωσης της Οικονομίας από τον κρατικό «αναπνευστήρα».

Οι μεταβολές όπως αποτυπώθηκαν στο ποσοστό ανεργίας και στον αριθμό των απασχολούμενων δεν ήταν ενδεικτικές της πίεσης που ασκήθηκε στους μισθωτούς στη διάρκεια της πανδημίας.

Αντιθέτως, μεγαλύτερες ήταν οι μεταβολές στις αποδοχές των εργαζομένων. Σύμφωνα με μελέτη του ΙΝΕ ΓΣΕΕ, στην Ελλάδα ο μέσος ακαθάριστος μισθός μειώθηκε κατά 2,5% σε σχέση με το 2019, αποτελώντας τη δέκατη τέταρτη χειρότερη επίδοση στην Ευρωζώνη. Η εξέλιξη αυτή δεν επηρέασε την αγοραστική δύναμη του μέσου μισθού στην Ελλάδα, αφού το 2020 παρέμεινε σταθερή στην ίδια θέση με αυτή του 2019. Η μείωση του μέσου μισθού στην Ελλάδα γίνεται εμφανής και μέσα από την εξέταση της μεταβολής των αποδοχών ανά κλάδο. Δεδομένης της περιορισμένης μεταβολής της απασχόλησης, η πτώση των αμοιβών προέρχεται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη μείωση των ωρομισθίων (ILO, 2020). Στο σύνολο οι αμοιβές μειώθηκαν κατά 4,5% το β' τρίμηνο σε σχέση με το

ίδιο τρίμηνο του 2019, ενώ, αν και μικρότερου μεγέθους, η μείωση συνεχίστηκε και το γ' και δ' τρίμηνο.

Τα μισθολογικά «ρετιρέ» και τα «υπόγεια»

Οι κλάδοι στους οποίους η μείωση των μισθών ήταν εντονότερη είναι της γεωργίας, της μεταποίησης, των κατασκευών, του εμπορίου, της εστίασης, της παροχής καταλύματος και των μεταφορών, καθώς και των τεχνών και της ψυχαγωγίας.

Ειδικότερα στον τελευταίο κλάδο η μείωση είναι εξακολουθητική λόγω της παρατεταμένης αναστολής λειτουργίας των επιχειρήσεων, ξεπερνώντας σε ποσοστό το 8% σε κάθε τρίμηνο. Εξίσου αναμενόμενη ήταν η μεγάλη πτώση στον ευρύτερο κλάδο του εμπορίου, της εστίασης, της παροχής καταλύματος και των μεταφορών, ειδικότερα το β' και το δ' τρίμηνο (-11,2% και -5,1% αντίστοιχα). Στη γεωργία, η μείωση των μισθών δεν ήταν του ίδιου μεγέθους, αλλά γίνεται εντονότερη το δ' τρίμηνο, ενώ στη μεταποίηση η πτώση των μισθών είναι σχεδόν σταθερή από το ξέσπασμα της πανδημίας και ύστερα.

Στον αντίποδα, εντύπωση προκαλεί η πολύ μεγάλη αύξηση των μισθών το δ' τρίμηνο στους κλάδους της επικοινωνίας και της ενημέρωσης, και των χρηματοοικονομικών και των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων. Δεδομένου ότι στους συγκεκριμένους κλάδους οι μισθοί είναι συγκριτικά υψηλοί, υπάρχει ισχυρό ενδεχόμενο ενίσχυσης των δύο άκρων στα εισοδηματικά κλιμάκια. Όπως επισημαίνει το Ινστιτούτο, στο «Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων» Απριλίου, η πόλωση αυτή αν επιβεβαιωθεί θα εκτινάξει την εισοδηματική ανισότητα, αφού θα συμπιεστούν τα μεσαία εισοδήματα.

Συνεπώς, μπορεί το 2020 η κρίση πανδημίας να μη μετέβαλε ιδιαίτερα την κατανομή των μισθωτών, αλλά ήδη παρατηρείται μια πολύ μεγάλη συγκέντρωση στα χαμηλότερα εισοδήματα. Συγκεκριμένα, αυξήθηκε το ποσοστό των ατόμων που λαμβάνουν από 701-900 ευρώ, ενώ μικρή μείωση σημείωσε ο αριθμός όσων λαμβάνουν λιγότερα από 500 ευρώ σε μηνιαία βάση. Το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός μισθωτών συγκεντρώνεται στα κλιμάκια 0-500 ευρώ και 701-900 ευρώ, τα λέει όλα.

Η Ελλάδα, η τελευταία χώρα που εφάρμοσε το target model, τρέχει κόντρα στις ακραίες χρηματιστηριακές πρακτικές

Η κ. **Μανταθένας Πίου**

Σημαντικές αλλαγές και ανακατατάξεις έχει φέρει η απελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας. Έχει φέρει, όμως, και

προβλήματα. Δημιούργησε ανταγωνισμό σε μια παραδοσιακά μονοπωλιακή και συντηρητική βιομηχανία, στην Ελλάδα και στις περισσότερες άλλες χώρες της Ε.Ε., επιτρέποντας την εμφάνιση νέων επιχειρηματικών μοντέλων και νέων παικτών.

Ταυτόχρονα, οι στόχοι για το Κλίμα

δημιουργούν ένα νέο μοντέλο παραγωγής, όπως οι ΑΠΕ, και νέους τρόπους χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας (ηλεκτροκίνηση), ανατρέποντας τα θεμελιώδη δεδομένα για όσους ομίλους στην ευρύτερη αγορά ενέργειας, από τον ηλεκτρισμό ως τα καύσιμα κίνησης, επιμένουν παραδοσιακά.

Η ταυτόχρονη αλλαγή πολιτικής προς μία βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον ενεργειακή επάρκεια, μαζί με τα σημαντικά κίνητρα που δόθηκαν -και δίδονται- στους επενδυτές ανανεώσιμης ενέργειας οδήγησαν σε τεράστια καινοτομία σε αυτές τις τεχνολογίες παραγωγής.

Οι συνθήκες της αγοράς είναι τελείως

διαφορετικές από αυτές που ήταν πριν από περίπου 20 χρόνια, πριν ξεκινήσει η απελευθέρωση.

Οι αλλαγές έφεραν νέες προκλήσεις για όλους τους συμμετέχοντες.

Ο στόχος

Στη νέα πραγματικότητα η Ε.Ε. επιχειρεί να λειτουργήσει τις άλλοτε αυτόνομες αγορές των 27 χωρών-μελών ως μία ενιαία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ευρώπης. Σταδιακά εναρμονίζονται στο νέο ενιαίο μοντέλο -target model- όλες οι χώρες. Η Ελλάδα είναι η τελευταία που το εφάρμοσε... και ακόμα όχι πλήρως.

Η απουσία περιορισμών στο διασυνοριακό εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών, εκτός από τη διαθεσιμότητα διασυνοριακής χωρητικότητας, αποτελεί σημαντικό βήμα. Η Πολυπεριφερειακή Σύζευξη που διοργανώνεται από ευρωπαϊκές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας εκκαθαρίζει τις αγορές της Επόμενης Ημέρας και καθορίζει τις τιμές της Ενδομερής Αγοράς με συντονισμένο τρόπο σε όλες τις εμπλεκόμενες χώρες. Στις 11 Μαΐου η Ελλάδα προχωρεί στη σύζευξη της εγχώριας αγοράς ηλεκτρισμού με τη Βουλγαρία, ενώ έχει ήδη προηγηθεί από το τέλος του 2020 η αντίστοιχη σύζευξη με την Ιταλία.

ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η αγορά χωρίζεται σε ζώνες υποβολής προσφορών και βασίζεται στην υπόθεση ότι οι ευκαιρίες διαπραγμάτευσης εντός αυτών των ζωνών είναι απεριόριστες. Το εμπόριο μεταξύ των ζωνών υποβολής προσφορών, ωστόσο, περιορίζεται στο επίπεδο της διασυνοριακής ικανότητας, δηλαδή του μεταφορικού δυναμικού των διασυνοριακών ηλεκτρικών διασυνδέσεων. Αυτό δημιουργεί όρια στο πόσο τεχνικά εφικτό είναι το εμπόριο. Η μεταχείριση του διαζωνικού εμπορίου έναντι του εμπορίου εντός των ζωνών υποβολής προσφορών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ευρωπαϊκές ρυθμιστικές Αρχές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Αν και αυτή η διαφορά μεταχείρισης είναι εγγενής στον σχεδιασμό της ζώνης αγοράς, το γεγονός ότι δίνει προτεραιότητα στο εσωτερικό εμπόριο έναντι του διασυνοριακού εμπορίου μπορεί να εγείρει ανησυχίες για τον αποκλεισμό των εθνικών αγορών και να δημιουργήσει εμπόδια στον ανταγωνισμό. Οι έντονες συζητήσεις για τον τρόπο υπολογισμού της διασυνοριακής χωρητικότητας, ορίζοντας το όριο στο εμπόριο μεταξύ ζωνών, θα μπορούσαν να αλλάξουν τον τρόπο οργάνωσης ολόκληρης της ζώνης της Ευρώπης.

Η αδυναμία διάθεσης περισσότερης χωρητικότητας είναι ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην αποτελεσματικότητα της αγοράς.

Το διασυνοριακό εμπόριο υπονομεύεται από ορισμένες από τις παρενέργειες του ζωνικού συστήματος, όπως ροές βρόχου που προέρχονται από εσωτερικές συναλλαγές που προκαλούν ροές σε γειτονικά δίκτυα ή μη προγραμματισμένη διαμετακόμιση που οφείλεται σε ανεπαρκή συντονισμό ή διασυνοριακό εμπόριο. Αυτό αναγκάζει τη φυσική ροή ισχύος να αποκλίνει σημαντικά από τα χρονο-

διαγράμματα της αγοράς. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς πρέπει να προβλέψουν τέτοιες μη συντονισμένες ροές και να λάβουν μέτρα για να διατηρήσουν την ασφάλεια του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας, περιορίζοντας τις δυνατότητες για διασυνοριακό εμπόριο. Οι φορείς εκμετάλλευσης πρέπει επίσης να επαναπρογραμματίσουν την παραγωγή από σταθμούς παραγωγής ενέργειας όταν η ζήτηση στην αγορά δεν μπορεί να καλυφθεί λόγω περιορισμών δικτύου. Η αβεβαιότητα σχετικά με τους υπολογισμούς διασυνοριακής χωρητικότητας καθιστά ιδιαίτερα πολύπλοκη την όλη διαδικασία.

Φαινόμενα όπως αυτά που αποτυπώθηκαν στην εγκώρια χονδρική αγορά με ιδιαίτερη ένταση του target model αλλά ως ένα βαθμό εμφανίζονται και στη συνέχεια, δεν είναι μόνον ελληνικό, αλλά ευρωπαϊκό χαρακτηριστικό. Η προβλεπόμενη ποσότητα παραγωγής που επανεκτιμάται και προγραμματίζεται εκ νέου έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και σε αυτό, πέραν του σχεδιασμού και των φυσικών περιορισμών των διασυνδέσεων, συμβάλλει και η αυξανόμενη διείσδυση των στοχαστικών ΑΠΕ.

Η αγορά έχει γίνει πιο ευάλωτη σε «χρηματιστηριακού» τύπου παιχνίδια, με τους συμμετέχοντες να αναζητούν τρόπους να επωφεληθούν ανά ώρα και ημέρα από τις κινήσεις της αγοράς. Αναλυτές υποστηρίζουν ότι υπάρχουν εγγενή ελαττώματα σχεδιασμού της ευρωπαϊκής αγοράς, που δύσκολα θα ξεπεραστούν χωρίς θεμελιώδεις αλλαγές.

Ο σχεδιασμός των ζωνών προσφοράς ήταν σχετικά απλός, με γρήγορα οφέλη για την ολοκλήρωση της αγοράς, αλλά ενώ μπορεί να ήταν καλός για την αρχική ολοκλήρωση, σταδιακά δημιουργεί εμπόδιο στην αποτελε-

σματικότερη χρήση πόρων παραγωγής και μεταφοράς.

Η ποιότητα των ζωνών υποβολής προσφορών αποτελεί μία πτυχή αυτού του προβλήματος. Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές ζώνες υποβολής προσφορών δεν έχουν σχεδιαστεί για να ταιριάζουν με αυτές τις τεχνικές απαιτήσεις, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις. Το σύστημα ισχύος αλλάζει. Η μαζική είσοδος των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, μαζί με την ενδυνάμωση των καταναλωτών και την αυξανόμενη ευελιξία της ζήτησης, θέτουν νέες προκλήσεις στη βιομηχανία ηλεκτρικής ενέργειας. Οι καινοτόμες τεχνολογίες καθίστανται βιώσιμες από τεχνική και οικονομική άποψη και μετατρέπονται σε επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Είναι ζωτικής σημασίας αυτές οι νέες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν μέσα στο σωστό ρυθμιστικό πλαίσιο, έτσι ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες όλων των τελικών χρηστών προς όφελος της κοινωνίας χωρίς να δίνουν προτεραιότητα σε ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη σε βάρος άλλων. Τα σήματα τιμών θα γίνουν ακόμη πιο βασικά για τις λειτουργίες του συστήματος. Δεν θα υπάρχει κανένας άλλος τρόπος για τη διαχείριση των κατανεμημένων ενεργειακών πόρων εκτός από τη διαφοροποίηση των τιμών ανά τοποθεσία, αντικατοπτρίζοντας τις ανάγκες του συστήματος ισχύος και όλων των καταναλωτών. Για να επιτευχθούν, όμως, οι στόχοι αυτοί, αρκετές παράμετροι του νέου μοντέλου θα πρέπει να επανεξεταστούν, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου τιμολόγησης. Διαφορετικά, τα φαινόμενα των ακραίων τιμών για τεχνικούς λόγους ή «χρηματιστηριακών πρακτικών» θα αυξηθούν, προκαλώντας με τη σειρά τους μία σειρά από διαταραχές και στρεβλώσεις στην αγορά.

Πώς ο Γιώργος Περιστερίνης απέφυγε να γράψει ζημιά 97 εκατ. ευρώ από τα αιολικά στο Τέξας

■ Merrill Lynch Commodities Inc., Morgan Stanley Capital Group Inc. και JPMorgan Chase Bank ζητούν να πληρωθούν για ενέργεια που δεν παράχθηκε παρά τη φυσική καταστροφή του περασμένου Φεβρουαρίου.

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Ακόμα και με το συμβολικό ποσό του 1 δολαρίου θα μπορούσαν να πουληθούν τα αιολικά πάρκα στο Τέξας χωρίς να επηρεαστούν στο ελάχιστο τα οικονομικά αποτελέσματα και η κεφαλαιακή ευρωστία της Τέρνα Ενεργειακή, διαπιστώνεται από την οικονομική έκθεση του ομίλου για τη χρήση του 2020, που δόθηκε στη δημοσιότητα λίγες μέρες πριν από το Πάσχα. Μάλιστα, στελέχη του ομίλου δηλώνουν στο «Β.Ε.» ότι σε καμία περίπτωση δεν αναβάλλεται, το αντίθετο μάλιστα, ενδυναμώνεται, η προοπτική και ο στόχος

για 3.000 GW μέσα στην 5ετία. Σύμφωνα με όσα περιγράφονται στην οικονομική έκθεση, οι πρωτοφανείς ακραίες καιρικές συνθήκες του Φεβρουαρίου 2021 στην Πολιτεία του Τέξας των ΗΠΑ και οι επιπτώσεις αυτών στις δραστηριότητες του Ομίλου μέσω της TERNΑ ENERGY USA HOLDING CORP («TERNΑ USA») και ειδικότερα του υπο-Ομίλου TERNΑ DEN LLC (που περιλαμβάνει τις θυγατρικές εταιρείες στις ΗΠΑ που κατέχουν και λειτουργούν τα 3 Αιολικά Πάρκα του Ομίλου στο Τέξας - Fluvanna 1, Fluvanna 2/Gopher Greek και Bearkat I, συνολικής ισχύος 510MW), θεωρείται ως ένα μη διορθωτικό γεγονός

(σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 10 «Γεγονότα μετά την Ημερομηνία Αναφοράς») και ως εκ τούτου δεν απεικονίζεται στην αναγνώριση και στην επιμέτρηση των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας για τη χρήση που έληξε την 31.12.2020. Όλες οι πτυχές του συγκεκριμένου γεγονότος παρουσιάζονται με ιδιαίτερη ανάλυση κατωτέρω:

Γενική περιγραφή του Φυσικού Φαινομένου

Την 11.2.2021, κακοκαιρία πρωτοφανούς ισχύος και δριμύτητας έπληξε τις περισσότερες περιοχές της Πολιτείας του Τέξας, επηρεάζοντας και τα τρία αιολικά πάρκα του Ομίλου, Fluvanna 1, Fluvanna 2/Gopher Greek και Bearkat I, συνολικής ισχύος 510MW, που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν στην εν λόγω περιοχή. Το ακραίο καιρικό φαινόμενο ήταν αναπάντεχο σε τέτοιο βαθμό που, ακόμα και εκείνη την ημερομηνία, ο διαχειριστής του συστήματος του Τέξας (ERCOT) δεν είχε στις προβλέψεις του για τις αμέσως επόμενες ημέρες υψηλή κατανάλωση, ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι η καταιγίδα δεν πρόλαβε καν να αποκτήσει όνομα (ονομάστηκε μεταγενέστερα, ενώ το φαινόμενο ήταν ήδη σε εξέλιξη, σε «Winter Storm Uri»). Τα φαινόμενα άρχισαν να πλήττουν την Πολιτεία σφοδρά και ήδη από την 12.02.2021 και οι 254 κομητείες της Πολιτείας του Τέξας τέθηκαν σε κατάσταση καταστροφής. Παρατηρήθηκαν εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες έως -22°C, με εναλλαγή χιονόπτωσης και παγωμένης βροχής, και έγινε απαγορευτική οποιαδήποτε μετακίνηση.

Την 10.02.2021 και 11.02.2021 λήφθηκε και στα τρία Αιολικά Πάρκα ειδοποίηση από τους προμηθευτές των ανεμογεννητριών και υπερβολάβων συντήρησης για έλευση γεγονότος ανωτέρας βίας και αδυναμία παροχής υπηρεσιών, ενώ ήδη είχε αρχίσει η συσσώρευση πάγου στα φτερά των μηχανών, με αποτέλεσμα την παύση λειτουργίας τους λόγω έκκεντρου φορτίου. Ταυτόχρονα, είχε αρχίσει να επηρεάζεται δυσμενώς η λειτουργία και άλλων παραγωγικών μονάδων ηλεκτρικής ενέργειας στο Τέξας (όχι μόνο ανανεώσιμων, αλλά και μονάδων φυσικού αερίου, λιθανθρακικών και πυρηνικών μονάδων).

Οι επιπτώσεις του Φυσικού Φαινομένου ειδικά στις υποδομές ενέργειας λειτούργησαν συμπληρωματικά η μία στην άλλη (παραγωγή φυσικού αερίου, δίκτυο φυσικού αερίου, δίκτυο ηλεκτρισμού, παραγωγή ηλεκτρισμού), ώστε να δημιουργήσουν μια «χιονοστιβάδα» οικονομικών και φυσικών ζημιών.

Αύξηση της κατανάλωσης

Οι εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες αύξησαν άμεσα την κατανάλωση φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικά στην περίπτωση του ηλεκτρισμού καταγράφηκε 20% μεγαλύτερη κατανάλωση σε σχέση με την προβλεπόμενη από τον διαχειριστή του δικτύου, κυρίως από νοικοκυριά. Η αύξηση αυτή ήταν ιδιαίτερα μεγάλη, αν αναλογιστεί κανείς ότι ήδη, και προς προστασία του δικτύου, είχε τεθεί εκτός μεγάλο μέρος της βιομηχανικής κατανάλωσης. Η κατανάλωση του φυσικού αερίου κινήθηκε επίσης υψηλά όχι μόνο από την οικιακή κατανάλωση, αλλά κυρίως λόγω των αναγκών των μονάδων φυσικού αερίου, ιδίως αυτών που εξυπηρετούν αιχμιακές ανάγκες. Η αγορά ηλεκτρισμού του Τέξας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε μονάδες κάλυψης της αιχμιακής ζήτησης. Με την έναρξη του φαινομένου, όσες μονάδες ήταν διαθέσιμες προσπάθησαν να εκκινήσουν, αυξάνοντας θεαματικά την κατανάλωση φυσικού αερίου.

Κατάσταση υποδομών

Το βαθύ ψύχος του πρωτοφανούς φαινομένου επηρέασε ευρέως τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό στις υποδομές ενέργειας, ο οποίος λόγω των κλιματολογικών συνθηκών της περιοχής δεν είχε προστασία έναντι χαμηλών θερμοκρασιών. Αρκετά διυλιστήρια, πετρελαιοπηγές και πηγές φυσικού αερίου σταμάτησαν τη λειτουργία τους λόγω παγώματος εκτεθειμένων υδραυλικών συστημάτων. Το δίκτυο μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας υπέστη επίσης σημαντικές ζημιές, όχι μόνο από κατάρρευση δέντρων αλλά και επειδή μεγάλοι μετασχηματιστές κεντρικών υποσταθμών μεταφοράς τέθηκαν εκτός λειτουργίας λόγω παγώματος του εξοπλισμού ελέγχου τους. Ως αποτέλεσμα, πολλές περιοχές της Πολιτείας έμειναν ήδη από την

12.02.2021 εκτός παροχής φυσικού αερίου, ή/και ηλεκτρικής ενέργειας. Η παραγωγική δυνατότητα ηλεκτρικής ενέργειας επλήγη σημαντικά λόγω συνδυασμού των παραπάνω.

Στην επηρεαζόμενη περιοχή, η συντριπτική πλειονότητα των αιολικών πάρκων σταμάτησε την παραγωγή λόγω πάγου ή/και αδυναμίας σύνδεσης με το δίκτυο. Επιπλέον, υπολογίζεται ότι περίπου 46 αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 9GW υπέστησαν οικονομικές ζημιές ανεξαρτήτως δυνατότητας παραγωγής.

Πολλές μονάδες φυσικού αερίου δεν είχαν πρόσβαση σε καύσιμο, ενώ οι περισσότερες εκ των ευρισκόμενων στην επηρεαζόμενη περιοχή τέθηκαν εκτός λειτουργίας ή δεν μπορούσαν να εκκινήσουν λόγω παγώματος δευτερευόντων συστημάτων. Η έλλειψη νερού, το πάγωμα διαφόρων συστημάτων και οι αστοχίες δικτύου έθεσαν εκτός λειτουργίας και εργοστάσια που χρησιμοποιούν κάρβουνο, καθώς και ένα πυρηνικό εργοστάσιο. Την Κυριακή 14.02.2021, το

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Ενέργειας, προς αντιμετώπιση του φαινομένου έλλειψης ηλεκτρικής ενέργειας στο Τέξας, έδωσε έκτακτη έγκριση λειτουργίας σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρισμού που δεν θα επιτρεπόταν άλλως να λειτουργήσουν λόγω περιβαλλοντικών ορίων. Παρόλα αυτά, η παραγωγική δυνατότητα στο σύστημα του Τέξας ήταν στο 50% της δηλωμένης ως διαθέσιμης μέχρι πριν από την έναρξη του Φυσικού Φαινομένου. Για να αποφευχθεί ένα συνολικό blackout, ο διαχειριστής του συστήματος άρχισε να επιβάλλει ελεγχόμενα και κυλιόμενα blackout σε μεγάλα κομμάτια του δικτύου. Σύμφωνα με τον ERCOT «οι εναλλασσόμενες διακοπές λειτουργίας θα επηρέαζαν κυρίως τις οικιστικές γειτονίες και τις μικρές επιχειρήσεις και θα περιοριζόνταν σε 10 έως 45 λεπτά πριν μετακινηθούν σε άλλη τοποθεσία». Η πραγματικότητα ήταν ότι για εκατομμύρια κατοίκους της Πολιτείας το ρεύμα διεκόπη την Κυριακή ή τη Δευτέρα και δεν επέστρεψε για μέρες.

ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι συνδυασμένες συνθήκες αυξημένης κατανάλωσης και μειωμένης παραγωγής οδήγησαν σε δραματική αύξηση των τιμών παραγωγού ενέργειας. Στα τμήματα του δικτύου φυσικού αερίου που υπήρχε διαθεσιμότητα, οι τιμές ενός mBTU αυξήθηκαν από 1,9\$ σε πάνω από 300\$ σε λίγες ώρες. Αντίστοιχα, η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε από ένα επίπεδο των 20\$/MWh στα 9.000\$/MWh, το οποίο αποτελεί και το ανώτατο επιτρεπτό όριο από τον ERCOT.

Ειδικά για την οικονομική επιβάρυνση, υπογραμμίζεται ότι το Φυσικό Φαινόμενο και οι αστοχίες των υποδομών δημιούργησαν άμεσες οικονομικές ζημιές άνω των 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων (δεν περιλαμβάνονται οι έμμεσες ζημιές για την αποκατάσταση εξοπλισμού και υποδομών), λόγω της ειδικής λειτουργίας της αγοράς ενέργειας στο Τέξας. Ο διαχειριστής συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας του Τέξας

(ERCOT) στηρίζεται σε μεθόδους υπέρμετρης αύξησης των τιμών της ενέργειας όταν υπάρχει αυξημένη ζήτηση ή/και μειωμένη παραγωγή, ώστε να προσελκύει παραγωγούς βάσης αλλά και παραγωγούς κάλυψης αιχμιακής ζήτησης.

Το ανώτατο όριο τιμών των 9.000\$/MWh έχει επιτευχθεί σπάνια στο παρελθόν και μόνο για περιορισμένες χρονικές περιόδους συνήθως 15 λεπτών. Στην περίπτωση του συγκεκριμένου Φυσικού Φαινομένου, ο αυτόματος τρόπος υπολογισμού της τιμής λειτούργησε άμεσα και η τιμή ανέβηκε στο μέγιστο, χωρίς όμως να υπάρξει αντίδραση αύξησης παραγωγής (λόγω των αδυναμιών που προαναφέρθηκαν), με αποτέλεσμα η τιμή ηλεκτρικής ενέργειας να παραμείνει στα επίπεδα αυτά για όλη την εβδομάδα, καθώς ο τρόπος λειτουργίας της αγοράς δεν ήταν σχεδιασμένος για να αντιμετωπίσει φαινόμενα όπως το συγκεκριμένο.

Συμβάσεις αντιστάθμισης τιμολογιακού κινδύνου

Λόγω της γενικά έντονης διακύμανσης των τιμών παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας στο Τέξας, το 85% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρισμού στον ERCOT διατίθεται μέσω συμβάσεων αντιστάθμισης τιμολογιακού κινδύνου, οι οποίες πρακτικά μοιράζουν το ρίσκο μεταξύ των παραγωγών και των αντισυμβαλλόμενων τους. Ειδικότερα, οι παραγωγοί αναλαμβάνουν την υποχρέωση και τον κίνδυνο της παραγωγής σύμφωνα με ένα υπεσχημένο προφίλ (το οποίο είναι διαφορετικό ανά ημέρα, ανά εποχή, ή ανά ώρα, ανάλογα με τον παραγωγό), ενώ ο αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση και τον κίνδυνο της αγοράς της παραγόμενης σύμφωνα με το συμφωνημένο προφίλ ενέργειας, σε συγκεκριμένη τιμή. Στην περίπτωση που η παραγωγή ενέργειας αποκλίνει από το συμβατικό προφίλ, χρησιμοποιείται η τιμή της αγοράς.

Στην προκειμένη περίπτωση, καθώς οι παραγωγοί δεν μπορούσαν να παράξουν ενέργεια προς διάθεση στους αντισυμβαλλόμενους τους κατά τις συμβατικές προβλέψεις (όπως συνέβη στα Αιολικά Πάρκα του Ομίλου), οι αντισυμβαλλόμενοι προχώρησαν στην αγορά της ενέργειας αυτής από την ελεύθερη αγορά έναντι της επικρατούσας τιμής των 9.000\$/MWh και τιμολογήσαν στους παραγωγούς τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς ενέργειας και της εκάστοτε συμπεφωνημένης/συμβατικής τιμής (περίπου 20\$/MWh), προξενώντας με τον τρόπο αυτό τεράστιες οικονομικές επιβαρύνσεις στους παραγωγούς. Το πρόβλημα των υψηλών τιμών που επικράτησαν στην αγορά ενέργειας του Τέξας μεγιστοποίησε την οικονομική επιβάρυνση των παραγωγών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το πρωτοφανές Φυσικό Φαινόμενο του Φεβρουαρίου 2021 δημιούργησε την «τέλεια καταιγίδα», ήτοι ευρεία αδυναμία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αυξημένη κατανάλωση ενέργειας και μέγιστες τιμές ενέργειας για μία συνεχόμενη εβδομάδα.

Οικονομική επιβάρυνση στον Όμιλο συνεπεία του Φυσικού Φαινομένου

Ως αποτέλεσμα, όλοι οι παραγωγοί που δεν μπορούσαν να παράξουν ηλεκτρική

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Ως είθισται σε όλα τα έργα του Ομίλου, έτσι και για τα συγκεκριμένα, είχε ακολουθηθεί μια τυπική διαδικασία ελέγχων και αποτίμησης κινδύνων. Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο επιλογής των έργων έγινε με ίδια μέσα του Ομίλου αλλά και με εξωτερικούς συμβούλους, έλεγχος, μεταξύ άλλων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών λειτουργίας της τοπικής αγοράς (όπως π.χ. της χρήσης συμβολαίων αντιστάθμισης κινδύνων). Στο πλαίσιο αυτό, είχαν ελεγχθεί ιδιαιτέρως τα κλιματολογικά και μετεωρολογικά δεδομένα, όπως και οι ασφαλιστικές συνθήκες. Περαιτέρω, κατά την περίοδο χρηματοδότησης των έργων, είχε διενεργηθεί εκ νέου πλήρης έλεγχος των έργων και από τους χρηματοδοτές, ως είθισται στην αγορά. Χρησιμοποιήθηκαν εξει-

δικευμένες εταιρείες για τα ρίσκα της αγοράς, ανεξάρτητοι μηχανικοί αλλά και ασφαλιστικοί σύμβουλοι. Η ασφαλιστική αγορά για τα αιολικά πάρκα στο Τέξας καλύπτει ζημιές από θεομηνίες και απώλεια εσόδων από διακοπή λειτουργίας. Ειδικά για τις ζημιές από διακοπή λειτουργίας οι ασφαλιστικές εταιρείες παρέχουν κάλυψη με απαλλαγή τις πρώτες ημέρες αβαρίας. Στην αγορά επικρατεί η ασφάλιση απώλειας εσόδων με απαλλαγή 45 ημερών. Τα έργα του Ομίλου έχουν καλύτερη (και ακριβότερη) ασφαλιστική κάλυψη, σε σχέση με την πλειονότητα των έργων της αγοράς, με απαλλαγή 30 ημερών, που όμως δεν καλύπτει το συγκεκριμένο γεγονός θεομηνίας, καθώς η αδυναμία λειτουργίας διήρκεσε μόλις 7 ημέρες.

ενέργεια βρέθηκαν εκτεθειμένοι στην τιμή των 9.000\$/MWh που επικρατούσε στο σύστημα του ERCOT και βάσει της οποίας οι αντισυμβαλλόμενοί τους Hedge Providers προμηθεύτηκαν ενέργεια από την ελεύθερη αγορά προς αναπλήρωση της μη παρασχεθείσας ενέργειας από τους παραγωγούς, με τους τελευταίους να υφίστανται ζημιές δεκάδων εκατομμυρίων ανά περίπτωση.

Στην περίπτωση των τριών Αιολικών Πάρκων του Ομίλου, οι συγκεκριμένες συνθήκες δημιούργησαν ένα έλλειμμα ενέργειας αξίας περίπου \$30 εκατ. ημερησίως και τελικά ανήλθαν στα \$179.4 εκατ. Συγκεκριμένα, οι αντισυμβαλλόμενοι Merrill Lynch Commodities Inc., Morgan Stanley Capital Group Inc. και JPMorgan Chase Bank αντιστοίχως, δηλαδή οι «Hedge Providers», βάσει των σχετικών συμβάσεων αντιστάθμισης που υφίστανται με τα τρία Αιολικά Πάρκα, προχώρησαν σε τιμολογήσεις για μη παρασχεθείσα ενέργεια («Liquidated Damages invoices») οι οποίες καλύπτουν την περίοδο από 13 έως 19 Φεβρουαρίου 2021, το συνολικό ποσό των οποίων ανήλθε σε \$179,410,942 και το οποίο κατανέμεται ως εξής: Fluvanna 1

\$32,691,587, Fluvanna 2 /Gopher Creek \$69,656,417 και Bearkat I \$77,062,938. Οι εν λόγω τιμολογήσεις έχουν αμφισβητηθεί και δεν έχουν γίνει αποδεκτές από τον Όμιλο, καθώς η Διοίκηση επικαλείται επέλευση γεγονότος ανωτέρας βίας (Force Majeure Event).

Στο πλαίσιο των παραπάνω, η Διοίκηση έχει προχωρήσει σε μία σειρά ενεργειών για τη βέλτιστη διαχείριση του συγκεκριμένου γεγονότος.

Οι ενέργειες της Διοίκησης

Με την έναρξη του Φυσικού Φαινομένου, η ομάδα στελεχών του Ομίλου που ασχολείται με την επένδυση στις ΗΠΑ αναγνώρισε τον επερχόμενο κίνδυνο και προχώρησε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, προκειμένου να ειδοποιηθούν εγκαίρως οι Hedge Providers για επέλευση γεγονότος ανωτέρας βίας (Force Majeure Event). Με την ενέργεια αυτή, στόχος της Διοίκησης ήταν η ενεργοποίηση της συμβατικής πρόβλεψης περί απαλλαγής των 3 Αιολικών Πάρκων από την υποχρέωση παροχής ενέργειας στους Hedge Providers λόγω ανωτέρας βίας.

Η επέλευση γεγονότος ανωτέρας βίας δεν

έγινε αποδεκτή από τους Hedge Providers με αποτέλεσμα η Διοίκηση να προχωρήσει άμεσα στην πρόσληψη ειδικού νομικού γραφείου και εξειδικευμένων εμπειρογνομόνων για τη διαχείριση τέτοιων διαφορών, οι οποίοι ξεκίνησαν άμεσα να εργάζονται με τους νομικούς συμβούλους του Ομίλου.

Σε συνέχεια των παραπάνω, οι Hedge Providers βάσει των σχετικών συμφωνιών αντιστάθμισης που υφίστανται, προχώρησαν εντός του Φεβρουαρίου 2021 σε τιμολογήσεις για μη παρασχεθείσα ενέργεια («Liquidated Damages invoices»), οι οποίες καλύπτουν την περίοδο από 13 έως 19 Φεβρουαρίου 2021. Οι Hedge Providers των Fluvanna 1 και Fluvanna 2/Gopher Greek απέστειλαν ειδοποιήσεις επέλευσης γεγονότος καταγγελίας (event of default). Ο Hedge Provider του Bearkat I απέστειλε ειδοποίηση επέλευσης δυνητικού γεγονότος καταγγελίας (potential event of default). Για τα έργα Fluvanna 2/Gopher Greek και Bearkat I έχουν υπογραφεί «Standstill Agreements» (με λήξη την 21/05/21 & 30/04/21 αντίστοιχα, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο περαιτέρω παράτασης) με τις JPMorgan Chase Bank, N.A. και Merrill Lynch Commodities Inc. αντίστοιχα, προκειμένου να διασφαλιστεί για όλα τα μέρη επαρκής χρόνος για την ολοκλήρωση των συζητήσεων προς την εξεύρεση μίας εμπορικής και επιχειρηματικής λύσης.

Για το έργο Fluvanna 1 έχει ξεκινήσει η περίοδος εντός της οποίας ο Tax Equity Investor μπορεί να ασκήσει, εφόσον το επιθυμεί, το δικαίωμα θεραπείας που διαθέτει συμβατικά, αποπληρώνοντας το ποσό του τιμολογίου της Morgan Stanley Capital Group Inc., ενώ εκ παραλλήλου καταβάλλονται προσπάθειες για την υπογραφή παρόμοιου «Standstill Agreement» εφόσον παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης του δικαιώματος θεραπείας του Tax Equity Investor.

Σημειώνεται ότι ο δανειστής στα τρία έργα έχει επίσης δικαίωμα θεραπείας (αν και δεύτερος στη σειρά προτεραιότητας εξάσκησης του σχετικού δικαιώματος μετά τον Tax Equity Investor). Σημειώνεται ότι και τα 3 Αιολικά Πάρκα στο Τέξας επέστρεψαν στην πλήρη λειτουργία τους στο διά-

στημα μεταξύ 20 και 23 Φεβρουαρίου 2021.

Καθόλη τη διάρκεια από την έναρξη του φαινομένου και μέχρι και την ημερομηνία έγκρισης των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων συνεχίζονται με αυξανόμενη ένταση οι καθημερινές συζητήσεις με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (Hedge Providers, Tax Equity Investors, Lender) και τους νομικούς τους συμβούλους. Ενώ οι συζητήσεις αυτές είναι σε εξέλιξη, η Διοίκηση εξετάζει τις ακόλουθες τρεις πιθανές δράσεις: (α) προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια και έναρξη δικαστικής διαμάχης με τους Hedge Providers, (β) εύρεση κοινά αποδεκτής εμπορικής λύσης της διαφοράς με τους Hedge Providers και (γ) αποσπένδυση από την επένδυση στις ΗΠΑ (Class B interests). Η Διοίκηση, κατά την ημερομηνία έγκρισης των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων, βρίσκεται σε συνεννόηση με τους νομικούς συμβούλους του Ομίλου προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις για τον Όμιλο, και κατά το χρονικό αυτό σημείο δεν έχουν ληφθεί οριστικές αποφάσεις. Σε περίπτωση που, λόγω αντικειμενικών συνθηκών, προκριθεί από τη Διοίκηση η τρίτη από τις προαναφερθείσες δράσεις, ήτοι η αποσπένδυση, τότε η δυσμενέστερη εκδοχή αυτής της επιλογής θα είναι η πώληση των εταιρειών του υπο-Ομίλου TERNA DEN LLC να πραγματοποιηθεί έναντι υποτυπώδους τιμήματος.

Μάλιστα, όπως τονίζεται στις οικονομικές καταστάσεις, εξετάζεται η δυσμενέστερη εκδοχή στην περίπτωση της αποσπένδυσης, δηλαδή η απώλεια του ελέγχου στις ως άνω θυγατρικές μέσω πώλησης των εταιρειών του υπο-Ομίλου TERNA DEN LLC αντί \$1, σε αυτόν που τελικά θα αποφασίσει να θεραπεύσει τα επικαλούμενα από τους Hedge Providers γεγονότα καταγγελίας των συμβάσεων αντιστάθμισης, καταβάλλοντας τα ποσά των αμφισβητούμενων τιμολογίων (διευκρινίζεται ότι η τιμή του \$1 που αναφέρεται ανωτέρω είναι συμβολική και χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο με σκοπό την αποτίμηση των επιπτώσεων του δυσμενέστερου δυνατού σεναρίου στην περίπτωση της αποσπένδυσης στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου).

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ο ενδεχόμενη δράση της Διοίκησης διαφαίνεται η αποσπένδυση, με δυσμενέστερη εκδοχή αυτής, την απώλεια του ελέγχου των εταιρειών του υπο-Ομίλου TERNA DEN LLC, μέσω πώλησης των εν λόγω εταιρειών αντί \$1, σε αυτόν που τελικά θα αποφασίσει να θεραπεύσει τα επικαλούμενα από τους Hedge Providers γεγονότα καταγγελίας των συμβάσεων αντιστάθμισης, καταβάλλοντας τα ποσά των αμφισβητούμενων τιμολογίων. Τα οικονομικά μεγέθη του υπο-Ομίλου TERNA DEN LLC κατά την 31.12.2020 ανέρχονταν σε σύνολο ενεργητικού ύψους €565,8 εκατ., ήτοι αντιπροσωπεύει το 28,7% του συνόλου του ενεργητικού του Ομίλου και οι υποχρεώσεις ανέρχονταν €466,6 εκατ., ήτοι αντιπροσωπεύουν το 31,5% του συνόλου των υποχρεώσεων. Σε επίπεδο αποτελεσμάτων μετά φόρων, τα αποτελέσματα μετά φόρων του υπο-Ομίλου TERNA DEN LLC για την περίοδο 1.1-31.12.2020 ανήλθαν συνολικά σε ζημιές ύψους €11,3 εκατ. Μία πιθανή αποσπένδυση των εταιρειών που απαρτίζουν τον υπο-Όμιλο TERNA DEN LLC συνεπεία της πώλησης αυτών αντί \$1 θα οδηγούσε στην αναγνώριση λογιστικής ζημιάς σε επιβάρυνση των ενοποιημένων οικονομικών αποτελεσμάτων που εκτιμάται να ανέλθει σε ύψος περίπου \$115 εκατ. (δηλαδή περίπου €97,4 εκατ., ανάλογα με τη διακύμανση της ισοτιμίας δολαρίου ΗΠΑ/ευρώ). Ως ιδιαίτερης σημασίας αναφέρεται το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις του συνόλου των έργων στις ΗΠΑ δεν έχουν αναγωγή ούτε στη μητρική εταιρεία TERNA ENERΓΕΙΑΚΗ, αλλά ούτε και στην ανώτερη μητρική της TERNA DEN LLC, ήτοι στη θυγατρική TERNA ENERGY USA HOLDING CORP. Συνεπώς, σε μία ενδεχόμενη απώλεια των ως άνω επενδύσεων, πέραν της λογιστικής ζημιάς δεν αναμένεται να ανακύψουν περαιτέρω θέματα ρευστότητας ή χρηματοδότησης του Ομίλου και της Εταιρείας για τους επόμενους 12 μήνες, καθώς το συγκεκριμένο γεγονός δεν αναμένεται να έχει περαιτέρω επίπτωση στις μελλοντικές ταμειακές ροές του Ομίλου και της Εταιρείας. Η προγενέστερη εξέταση των κινδύνων έγινε με τη συμβολή των καλύτερων συμβούλων της αγοράς δίχως σχετικές επισημάνσεις ως προς τον κίνδυνο ενός αντίστοιχου συμβάντος. Παράλληλα, ασφαλιστική κάλυψη δεν μπορούσε να καλύπτει το γεγονός, διότι τέτοιο γεγονός δεν είχε προβλεφθεί στην ανάλυση κινδύνων των ασφαλιστικών εταιρειών.

Crypto: Η μεγάλη επέλιση

Κέρδη άνω του 9.000% μέσα σε τέσσερις μήνες;
Κι όμως... Στο crypto-σύμπαν όλα είναι δυνατά!

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΚΡΙΤΣΑΛΟΥ**

Αν υπάρχει κάτι που παρακολουθεί σχεδόν με κοιμμένη ανάσα, αλλά και με μεγάλη απορία, φέτος η επενδυτική κοινότητα, αυτό είναι το ιλιγγιώδες ράλι των κρυπτονομισμάτων. Ράλι που δεν αφορά μόνο τον «βασίλιά» της αγοράς, το bitcoin, αλλά και πολύ μικρότερους πρωταγωνιστές, όπως ορισμένα από τα λεγόμενα «penny cryptos» (κατά το «penny stocks»). Από τα πιο πρόσφατα παραδείγματα; Το dogecoin (DOGE), το κρυπτονόμισμα με σήμα τη γιαπωνέζικη κυνηγετική ράτσα Shiba Inu, που έχει σημειώσει άνοδο άνω του 9.000% φέτος (σ.σ. στις 4/5), ξεπερνώντας κατά πολύ -σε επίπεδο ανόδου φυσικά- το bitcoin και το ethereum. Με έντονες διακυμάνσεις (μόλις στις 23 Απριλίου η τιμή του νο-

μισματος έκανε βουτιά 40%) και βασιζόμενη σε ένα άκρως κερδοσκοπικό ράλι, η κεφαλαιοποίηση του DOGE έχει αυξηθεί πάνω από τα 59 δισεκατομμύρια δολάρια, με αποτέλεσμα να είναι πλέον το τέταρτο μεγαλύτερο κρυπτονόμισμα στον κόσμο. Δεύτερο παράδειγμα; Το ethereum (ether), που στις 3 Μαΐου έσπασε το φράγμα των 3.000 δολαρίων, τετραπλασιάζοντας την αξία του μέσα στο 2021. Την ίδια ώρα, όλο και περισσότερες τράπεζες και οργανισμοί μπαίνουν στον χορό των κρυπτονομισμάτων, αποφασίζοντας είτε να τα συμπεριλάβουν στα χαρτοφυλάκια ή στους τρόπους πληρωμής τους είτε να παράσχουν υπηρεσίες σχετικές με αυτά, προσδίδοντας έτσι κύρος στην ύπαρξή τους.

Εκεί που ο παλιός κόσμος συναντά τον καινούργιο

Μόλις αυτόν τον μήνα, η Sotheby's, ένας οίκος δημοπρασιών που μετρά σχεδόν 300 χρόνια ζωής, ανακοίνωσε ότι θα δεχόταν προσφορές και σε κρυπτονομίσματα για το έργο του καλλιτέχνη Banksy «Love is in the Air» που δημοπρατεί στις 12 Μαΐου στη Νέα Υόρκη. Ο πίνακας, ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα έργα του Banksy, υπολογιζόταν να πιάσει από 3 έως 5 εκατ. δολάρια (35 με 53 bitcoin).

Σύμφωνα με το Business Insider, η Sotheby's ανέφερε ότι θα έκανε δεκτές προσφορές σε bitcoin και ethereum μέσω του ανταλλακτηρίου Coinbase. «Με την όλο και μεγαλύτερη αποδοχή της ψηφιακής τέχνης και των NFTs,

παράλληλα με την αυξανόμενη προσοχή που δίνουμε στην ψηφιακή καινοτομία, έχουμε παρατηρήσει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον μεταξύ των συλλεκτών μας για πιο απρόσκοπτες μεθόδους πληρωμής στις συναλλαγές τους με τη Sotheby's» τόνιζε σε σχετική ανακοίνωση ο υπεύθυνος τεχνολογίας της εταιρείας δημοπρασιών.

«Η χρήση του αξιόπιστου ανταλλακτικού Coinbase είναι μια φυσική εξέλιξη και ευθυγραμμίζεται με την αφοσίωσή μας στη βελτίωση της αγοραστικής εμπειρίας των πελατών και στην εξέλιξη νέων τρόπων για τη διεύρυνση της βάσης των πελατών μας συναντώντας τους εκεί όπου βρίσκονται» προσέθετε ο ίδιος.

Πολύ καλό για να είναι αληθινό;

Ακόμα και μεταξύ των ενθουσιωδών διαχειριστών κεφαλαίων όμως, πολλοί περιορίζουν τις επενδύσεις τους στο bitcoin και στα υπόλοιπα κρυπτονομίσματα στο 1%-2% του χαρτοφυλακίου τους. Το πρόβλημα με τις επενδύσεις σε bitcoin είναι ότι, ενστικτωδώς, οι επενδυτές αισθάνονται ότι είναι πολύ καλό για να είναι αληθινό, αναφέρει νέα ανάλυση του FT Money. Το μεγαλύτερο σε όγκο κρυπτονομίσμα αξίζει σήμερα 600% περισσότερο από ό,τι πριν από έναν χρόνο, έχοντας σκαρφαλώσει από τα περίπου 7.000 δολάρια όπου βρισκόταν μια ανάσα από τα 65.000 δολάρια, σημειώνοντας ωστόσο διαρκώς μικρότερες ή μεγαλύτερες διακυμάνσεις. Όμως, μπορεί ο φόβος να επαναληφθεί το θεαματικό κραχ που είχε σημειώσει η τιμή του bitcoin το 2018 να δείχνει πως έχει καταλαγιάσει, αλλά οι εντυπωσιακές αποδόσεις είναι, όπως και να 'χει, πρόκληση, «δυσκολεύοντας» ακόμη και τους πιο δύσπιστους να κρατηθούν μακριά...

Εικονομάχοι και εικονοκλάστες

Από τους πιο αναγνωρισμένους «αρνητές» των crypto είναι ο Jamie Dimon, επικεφαλής του αμερικανικού τραπεζικού κολοσσού της JPMorgan. Αν και η JPMorgan Chase λέγεται ότι δημιούρ-

γει ειδικό bitcoin fund για τους εύπορους πελάτες της, ο πρόεδρος και CEO της τράπεζας δεν έχει πειστεί προσωπικά για την αξία του.

«Δεν είμαι υπέρμαχος του bitcoin, δεν με νοιάζει το bitcoin, δεν με ενδιαφέρει καθόλου» δήλωσε προσφάτως, διευκρινίζοντας ωστόσο: «Από την άλλη, οι πελάτες ενδιαφέρονται και εγώ δεν λέω στους πελάτες τι να κάνουν».

Τι τον προβληματίζει;

«Η τεχνολογία Blockchain υπάρχει σ' αλήθεια, τη χρησιμοποιούμε» λέει, αλλά προσθέτει: «Ο κόσμος όμως πρέπει να θυμάται πως ένα νόμισμα υποστηρίζεται από τη φερεολογική αρχή μιας χώρας, το κράτος δικαίου, μια κεντρική τράπεζα». Στον αντίποδα συναντά κανείς τον επικεφαλής της Tesla, τον δαιμόνιο Elon Musk, και έναν μεγάλο αριθμό δισεκατομμυριούχων διαχειριστών hedge funds που είναι πεπεισμένοι ότι, ως ψηφιακό ισοδύναμο του χρυσού, το κρυπτονομίσμα θα δει την αξία του να αυξάνεται ακόμη περισσότερο.

Πυραμίδα ή επενδυτική ευκαιρία;

Τι είναι, λοιπόν, το bitcoin; Να υποκύ-

ψει στον πειρασμό ένας μικροεπενδυτής ή να μείνει μακριά; Όπως προκύπτει από το σχετικό ρεπορτάζ του FT Money, οι γνώμες εξακολουθούν να δίστανται. Η τελευταία ιλιγγιώδης άνοδος των crypto έχει μετατρέψει αρκετές «αρκούδες» σε «ταύρους». Αλλά οι σκληροπυρηνικοί προειδοποιούν ότι μια φούσκα που έχει μεγαλώσει εξακολουθεί να είναι φούσκα.

Ακόμη και οι ένθερμοι οπαδοί της κρυπτογράφησης διστάζουν να ποντάρουν σε ένα asset που παρουσιάζει τόσο αυξημένα επίπεδα αστάθειας.

Πρωταγωνιστές οι νέοι

Από τις αρχές Ιανουαρίου, η αξία του bitcoin έχει αυξηθεί κατά 85% και στα μέσα Απριλίου έφτασε το τελευταίο ιστορικό ρεκόρ, των 65.000 δολαρίων. Ένα ράλι που οδηγούν, κυρίως, οι νέοι. Στη Βρετανία, σύμφωνα με έρευνα της αμερικανικής χρηματιστηριακής Charles Schwab, οι millennials και οι εκπρόσωποι της λεγόμενης γενιάς «Gen Z» (οι γεννημένοι μεταξύ 1995-2015) είναι πιο πιθανό να επενδύσουν σε κρυπτονομίσματα απ' ό,τι σε μετοχές και περισσότεροι από τους μισούς (51%) δηλώνουν ότι έχουν ήδη προχωρήσει σε κάποια αγορά.

ΟΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Μετά από έναν χρόνο συνεχούς αύξησης των τιμών, οι «αρκούδες» της αγοράς προειδοποιούν όμως ότι πλησιάζει, αν όχι η ώρα του τέλους, τότε ένα δυνατό κραχ. Όπως αυτό του 2018, όταν η τιμή του bitcoin κατέρρευσε και από τα 16.000+ δολάρια στα οποία είχε φτάσει, προσγειώθηκε στα 3.000.

Οι αισιόδοξοι της αγοράς, πάλι, υποστηρίζουν ότι το τελευταίο ράλι είναι διαφορετικό. Σήμερα, λένε, οδηγείται από τη ζήτηση που εκφράζεται από επαγγελματίες και θεσμικούς επενδυτές, η παρουσία των οποίων φέρνει σταθερότητα. Παρ' όλα αυτά, όπως φάνηκε από την έρευνα της Charles

Schwab, σε αντίθεση με τους νεότερους επενδυτές, οι ηλικίας 55 ετών και άνω παραμένουν αποφασιστικά στο περιθώριο, με μόλις ένα 8% των ερωτηθέντων σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα να «παίζει» στην αγορά των crypto. Κι έχουν κάθε λόγο να είναι επιφυλακτικοί. Σύμφωνα με την πλατφόρμα Xangle, οι επενδυτές παγκοσμίως έχουν χάσει περισσότερα από 16 δις. δολάρια από το 2012 σε απάτες που σχετίζονται με κρυπτονομίσματα. Η βρετανική Financial Conduct Authority προειδοποίησε φέτος ότι οι επενδυτές μπορεί να χάσουν έως και το 100% των χρημάτων τους από τα κρυπτονομίσματα.

Η απουσία ρύθμισης

Καθώς η συγκεκριμένη, ευρύτερη, αγορά δεν υπόκειται σε ρύθμιση, οι επενδυτές δεν μπορούν να απευθυνθούν σε κανέναν για βοήθεια εάν τυχόν πέσουν θύματα απάτης. «Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις απάτης και εγκληματικών ενεργειών που στοχεύουν άτομα και είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι σε μια μη ρυθμιζόμενη αγορά δεν υπάρχει δυνατότητα προσφυγής» αναφέρει ο Ian Taylor, διευθύνων σύμβουλος της ομάδας CryptoUK.

Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα

Μια άλλη ανησυχία για τους επενδυτές είναι το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των κρυπτονομισμάτων. Σύμφωνα με έρευνα της Bank of America (BofA), οι εκπομπές άνθρακα που συνδέονται με το bitcoin είναι ίσες με αυτές της Ελλάδας. Κι αυτό, γιατί τα νομίσματα δημιουργούνται ή «εξορύσσονται» σε τεράστια υπολογιστικά κέντρα, τα οποία καίνε ηλεκτρική ενέργεια και παράγουν θερμότητα.

Οι βασικοί κανόνες για να επενδύσει κανείς στα Crypto

Οι ειδικοί των Crypto υποστηρίζουν ότι ο σημαντικότερος κανόνας για τους επενδυτές είναι πως πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να χάσουν όλα τους τα χρήματα. Στις 13 Απριλίου, το bitcoin ξεκίνησε μια απότομη πτώση, καθώς έχασε 23% μέσα σε λιγότερο από δύο εβδομάδες.

Ο Marcus Swaneroel, διευθύνων σύμβουλος της Luno, μιας πλατφόρμας συναλλαγών σε κρυπτονομίσματα με περισσότερους από 5 εκατ. πελάτες, λέει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η πτώση ήταν υπερβολική. Η Luno μελέτησε τους πελάτες της πέρυσι και διαπίστωσε ότι το 55% εξ αυτών δεν είχε άλλες επενδύσεις. «Ποτέ μην ξεδεύετε περισσότερα χρήματα από όσα μπορείτε να χάσετε» συνιστά. «Είναι πολύ επικίνδυνο, δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό» εξηγεί.

Οι ακραίες μεταβολές του bitcoin σημαίνουν επίσης ότι η έκθεση ενός επενδυτή στα κρυπτονομίσματα θα πρέπει να διατηρείται σε χαμηλό ποσοστό του χαρτοφυλακίου του, λένε οι περισσότεροι αναλυτές. «Καταλαβαίνω ότι μπορεί να θέλετε να αγοράσετε επειδή πιστεύετε ότι η τιμή θα αυξηθεί, αλλά βεβαιωθείτε ότι θα επενδύσετε ένα πολύ μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου σας, ίσως 1% ή 2%» αναφέρει ο Θάνος Παπασάββας της ABP Invest, άνθρωπος με πολυετή εμπειρία στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων.

ΜΟΧΛΕΥΣΗ

Οδανεισμός χρημάτων με στόχο την πραγματοποίηση περισσότερων συναλλαγών μπορεί να δώσει μεγαλύτερα κέρδη, αλλά θα αυξήσει τη χασούρα, αν τα πράγματα δεν πάνε καλά. Καθώς δεν υπάρχει επίσημο πλαίσιο, οι πλατφόρμες συναλλαγών επιτρέπουν στους επενδυτές να ποντάρουν πολλαπλάσια των χρημάτων που καταθέτουν, διογκώνοντας το ποσό που διακυβεύεται έως και 100 φορές.

«Η μόχλευση σε μια τρελή κατηγορία assets δεν αποτελεί παρά συνταγή σίγουρης αποτυχίας» λέει ο Abhishek Sachdev, ειδικός σε παράγωγα και επικεφαλής της Vedanta Consulting. Η επιλογή του σωστού νομίσματος είναι επίσης σημαντική. Υπάρχουν εκατοντάδες κρυπτονομίσματα. Τα περισσότερα είναι άχρηστα και ορισμένα δεν είναι παρά απάτη.

Το bitcoin είναι το παλαιότερο κρυπτονομίσμα και εκείνο με τη μεγαλύτερη ρευστότητα, ενώ ορίζεται από την περιορισμένη προσφορά του, αφού, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, θα

υπάρξουν συνολικά μόνο 21 εκατομμύρια bitcoin. Άλλα κρυπτονομίσματα, όμως, έχουν εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Πώς αγοράζει κανείς κρυπτονομίσματα και ποιοι είναι οι κίνδυνοι;

Η διαδικασία αγοράς bitcoin μέσω Internet είναι:

1. Επιλογή της κατάλληλης πλατφόρμας.
2. Δημιουργία λογαριασμού & επιβεβαίωσή του (μέσω KYC).
3. Αποστολή χρημάτων μέσω κάρτας ή εμβάσματος.
4. Αγορά bitcoin.
5. Μεταφορά των bitcoin σε άλλο wallet (ή και όχι).

Δεδομένου ότι οι πλατφόρμες που πουλάνε bitcoin είναι άπειρες, καλό θα ήταν να περιορίζεται κανείς μόνο σε αυτές που έχουν αποδεδειγμένα αρκετά χρόνια λειτουργίας στην πλάτη τους.

Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να προφυλαχθεί από ενδεχόμενες απάτες, scams, σχήματα ponzi αλλά και πιθανά κενά ασφαλείας που μπορεί να αντιμετωπίσει μια «φρέσκια» πλατφόρμα.

ΔΕΗ

Όλα όσα ρωτούν οι αναγνώστες τον Γιώργο Στάσση για το νέο στοίχημα της ΔΕΗ

■ 100 διαχειριστές κεφαλαίων συμμετέχουν κάθε φορά στις παρουσιάσεις της διοίκησης

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Κερδίζοντας τις εντυπώσεις της επενδυτικής κοινότητας για την προρεία του 2020 και με ανοιχτές τις προοπτικές ανάπτυξης για το 2021, η διοίκηση της ΔΕΗ υπό τον Γιώργο Στάσση σχεδιάζει τις επόμενες κινήσεις της.

Εκατό αναλυτές ρωτούν τη διοίκηση της Επιχείρησης για την Πτολεμαίδα 5, η οποία, όπως ανακοίνωσε η εταιρεία, το αργότερο έως το 2025 θα έχει μετατραπεί σε μονάδα Φυσικού Αερίου με ετοιμότητα και για υδρογόνο (Hydrogen ready) από 660 MW σε πάνω από 1000 MW.

Όπως εξήγησε, θα είναι μια σούπερ ευέλικτη μονάδα, καθώς μέσα σε περίπου

μισή με μία ώρα θα μπορεί να αυξάνει την ισχύ της από 300 MW σε πάνω από 1000 MW.

Όπως διευκρινίστηκε, ήταν η καλύτερη λύση, καθώς η πρόβλεψη για τις τιμές CO2 θα την καθιστούσε ζημιογόνα αμέσως μετά τη λειτουργία της και επομένως η ολοκλήρωση της απολιγνιτοποίησης θα γίνει το 2025.

Σταθεροποίηση το 2021 και νέος κύκλος ανάπτυξης

Όσον αφορά τα EBITDA, η διοίκηση της ΔΕΗ τόνισε ότι και το 2021 θα είναι στα επίπεδα του 2020, καθώς το 2021 θα είναι χρονιά σταθεροποίησης πριν περάσει η εταιρεία σε περαιτέρω ανάπτυξη. Σχετικά με την πορεία του βιώσιμου ομο-

λόγου που πρόσφατα έχει εκδώσει η εταιρεία, σημείωσαν ότι το επιτόκιο στο sustainability linked bond ήταν στο 3,05%, από 3,875%.

«Όλες οι εκδόσεις μας από εδώ και πέρα θα έχουν sustainability linked framework» σημείωσε η διοίκηση της ΔΕΗ.

Target model

Σχετικά με το target model, τονίστηκε ότι η αγορά βελτιώνεται, ότι η κατάσταση δεν ήταν καλή για κάποιους μήνες, αλλά εξομαλύνεται, και ότι θα βοηθήσει και η διασύνδεση με Βουλγαρία από 11 Μαΐου. Για τον ΔΕΔΔΗΕ, τονίστηκε ότι οι δεσμευτικές προσφορές αναμένονται στο 3ο τρίμηνο του έτους.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟ 2020

Το 2020 η ΔΕΗ σημείωσε επιστροφή στα καθαρά κέρδη, ξεπερνώντας κατά πολύ και τις προβλέψεις για EBITDA σε επαναλαμβανόμενη βάση, που έφτασε σε 886 εκατ. ευρώ, υπερβαίνοντας κατά πολύ τον αρχικό προϋπολογισμό των 650 εκατ. ευρώ.

Η καλή συγκυρία και οι επιλογές της διοίκησης έφεραν το καλό αποτέλεσμα και πλέον η εταιρεία είναι έτοιμη να ακολουθήσει νέες προκλήσεις το 2021, εκσυγχρονίζοντας και διευρύνοντας τόσο τη δραστηριότητα όσο και τα μεγέθη της.

Η εταιρεία, που έθεσε τις βάσεις το 2020 για μια νέα αναμορφωμένη εμπορική δραστηριότητα, είναι έτοιμη το 2021 να εκσυγχρονίσει περαιτέρω τη σχέση με τους πελάτες της. Έχει ήδη εισαγάγει ένα νέο χαρτοφυλάκιο προϊόντων και υπηρεσιών και κατά τη διάρκεια του 2021 θα το αναπτύξει ακόμη περισσότερο, αυξάνοντας σημαντικά τη δραστηριότητά της.

Το αντίστοιχο περιθώριο της εταιρείας αυξήθηκε σε 19,1% από 6,8%, χάρη στη βελτίωση του μεικτού περιθωρίου λόγω των μέτρων που ελήφθησαν τον Σεπτέμβριο του 2019, καθώς και λόγω της μείωσης των τιμών του φυσικού αερίου και της χονδρεμπορικής αγοράς, η οποία ενισχύθηκε περαιτέρω από την επίπτωση της Covid-19, ενώ θετικά επέδρασε και ο χαμηλότερος όγκος εκπομπών CO₂, απόρροια της μειωμένης λιγνιτικής παραγωγής.

Επιπλέον, σημαντική εξοικονόμηση προήλθε και από το χαμηλότερο κόστος μισθοδοσίας, ενώ θετική επίπτωση είχε και μία δομική αλλαγή όπως ήταν η κατάργηση των δημοπρασιών ΝΟΜΕ. Οι δαπάνες για υγρά καύσιμα, φυσικό αέριο, στερεά καύσιμα τρίτων, CO₂ και αγορές ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν κατά 875,2 εκατ. ευρώ (28,1%) σε σχέση με το 2019. Τα αποτελέσματα προ φόρων διαμορφώθηκαν σε 67 εκατ. ευρώ έναντι ζημιών 2.057,9 εκατ. ευρώ το 2019 και τα αποτελέσματα μετά φόρων σε 35,2 εκατ. ευρώ, από ζημιές 1,685 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι στα αποτελέσματα προ φόρων του 2020 συμπεριλαμβάνεται θετική επίπτωση ύψους 125,3 εκατ. ευρώ λόγω: (α) της αντιστροφής της πρόβλεψης απομείωσης της επένδυσης της νέας μονάδας Πτολεμαΐδα 5 κατά 209,9 εκατ. ευρώ, καθώς η λειτουργία της με καύσιμο το ΦΑ προσδιορίζεται πλέον για το 2025

αντί για το 2028 βάσει του αρχικού πλάνου απολιγνιτοποίησης και (β) πρόσθετων προβλέψεων κυρίως λόγω της παύσης λειτουργίας, των σχετιζόμενων με τη νέα μονάδα ορυχείων, σε συντομότερο χρονικό διάστημα σε σχέση με το αρχικό πλάνο. Όλα τα ανωτέρω ποσά δεν έχουν ταμειακή διάσταση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΣΣΗΣ: «ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΝΕΟ ΚΥΚΛΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

«Το 2020 ήταν μία χρονιά μεγάλων αλλαγών για τη ΔΕΗ σε πολλά επίπεδα, με σημαντική μεταστροφή της λειτουργικής κερδοφορίας και το EBITDA σε επαναλαμβανόμενη βάση να υπερδιπλασιάζεται σε σχέση με το 2019 και να ανέρχεται σε 886 εκατ. ευρώ υπερβαίνοντας κατά πολύ τον αρχικό προϋπολογισμό των 650 εκατ. ευρώ. Η εντυπωσιακή αυτή επίδοση επιτεύχθηκε κυρίως λόγω εσωτερικών δράσεων όπως η καλύτερη διαχείριση του παραγωγικού μας δυναμικού με μείωση των εκπομπών CO₂ και του κόστους προμήθειας φυσικού αερίου, ενώ ενισχυτικά λειτουργήσαν και εξωγενείς παράγοντες όπως οι χαμηλότερες τιμές ενέργειας λόγω και του Covid-19 καθώς και η κατάργηση των ζημιολογίων δημοπρασιών ΝΟΜΕ.

Η σημαντική βελτίωση της κερδοφορίας και η μείωση του καθαρού χρέους κατά 0,4 δισ. ευρώ σε συνδυασμό με τη στρατηγική επανατοποθέτηση της ΔΕΗ συνέβαλαν στην αναβάθμιση της μακροπρόθεσμης πιστοληπτικής αξιολόγησής της από τον οίκο Standard & Poor's σε B. Επίσης, η αξιολόγηση για πρώτη φορά από τη Fitch με BB-, τοποθέτησε τη ΔΕΗ σε μία νέα επενδυτική κατηγορία, καθιστώντας την πλέον προσβάσιμη σε μεγαλύτερο πλήθος επενδυτών. Σε συνέχεια των παραπάνω αναβαθμίσεων, προχωρήσαμε πριν από έναν μήνα στην έκδοση ομολογιών βιωσιμότητας συνολικού ύψους 775 εκατ. ευρώ με σημαντική υπερκάλυψη του αρχικού ποσού, η οποία αποτελεί την πρώτη έκδοση ομολογιών υψηλής απόδοσης στην Ευρώπη με ρήτρα αειφορίας και η οποία ευθυγραμμίζεται με τη συνολική περιβαλλοντική στρατηγική μας. Με αυτόν τον τρόπο καταφέραμε να συνδυάσουμε την επιστροφή μας στις αγορές κεφαλαίου με τη στρατηγική μας δέσμευση για μείωση του ανθρακικού αποτυπώματός μας καθώς και με τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής

αλλαγής. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της τιτλοποίησης απαιτήσεων έως 60 ημέρες, υπογράψαμε πρόσφατα επίσης τις συμβάσεις για την τιτλοποίηση ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων άνω των 90 ημερών, εξέλιξη που αποτελεί μία επιπλέον ένδειξη εμπιστοσύνης στο πλάνο μας από μεγάλους διεθνείς επενδυτές. Σημαντική πρόοδος υπήρξε στο σχέδιο απολιγνιτοποίησης, με παύση της λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων Αμύνταιο 1 & 2 σύμφωνα με τον προγραμματισμό και δραστική μείωση των εκπομπών CO₂. Παράλληλα, θέσαμε τις βάσεις για την υλοποίηση του επενδυτικού πλάνου για τις ΑΠΕ. Έχουμε ξεκινήσει την κατασκευή των φωτοβολταϊκών πάρκων 230MW στην Πτολεμαΐδα, για τα οποία έχει εξασφαλισθεί η χρηματοδότηση με τη μορφή του project finance, και είμαστε σε διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών για την επιλογή αναδόχου για την κατασκευή του φωτοβολταϊκού πάρκου 50MW στη Μεγαλόπολη. Επιπρόσθετα, αναπτύσσουμε περαιτέρω το χαρτοφυλάκιο έργων ΑΠΕ μέσω της σημαντικής έκδοσης αδειών παραγωγής 2GW, της υποβολής αιτήσεων για επιπλέον άδειες περίπου 600MW συμπεριλαμβανομένων και πλωτών φωτοβολταϊκών, ενώ αναπτύσσουμε και τον τομέα της αποθήκευσης ενέργειας

δεδομένης της αύξησης διείσδυσης των ΑΠΕ.

Εντός του 2020, θέσαμε τις βάσεις για τη νέα αναμορφωμένη εμπορική μας δραστηριότητα, αλλαγή η οποία σηματοδοτήθηκε και από την παρουσίαση της νέας εταιρικής μας ταυτότητας. Έχουμε ήδη εισαγάγει ένα νέο χαρτοφυλάκιο προϊόντων και υπηρεσιών και κατά τη διάρκεια του 2021 σκοπεύουμε να το αναπτύξουμε ακόμη περισσότερο. Η πανδημία λειτούργησε στην ουσία ως επιταχυντής στη διαδικασία εισαγωγής και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών και για την εμπορική μας δραστηριότητα στο πλαίσιο του ευρύτερου ψηφιακού μετασχηματισμού του Ομίλου.

Για το 2021, στόχος μας είναι να επαναλάβουμε τις επιδόσεις του 2020 σε επίπεδο επαναλαμβανόμενου EBITDA, σταθεροποιώντας τη λειτουργική κερδοφορία και δημιουργώντας παράλληλα τις συνθήκες για την έναρξη ενός νέου κύκλου ανάπτυξης του Ομίλου τα επόμενα χρόνια. Έχουμε ήδη επιτύχει ένα σημαντικό μέρος των συνολικών στόχων που έχουμε θέσει για να μετατρέψουμε τη ΔΕΗ σε μια οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμη, σύγχρονη ψηφιακή εταιρεία ενέργειας και παραμένουμε προσπλωμένοι στη συνέχιση της υλοποίησης του επιχειρηματικού μας πλάνου».

ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Με στόχο την αύξηση των λειτουργικών κερδών στα 500 εκατ. ευρώ

■ Ο «πράσινος» οικονομικός μετασχηματισμός του ομίλου

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Σε μια νέα πράσινη εποχή μεγάλων υπεραξιών εισέρχεται η Mytilineos, μετά την επιτυχημένη κατά 500 εκατ. ευρώ έκδοση ομολογιακού και με ορόσημο τα αισθητά αυξημένα οικονομικά αποτελέσματα πρώτου τριμήνου.

Ταυτόχρονα, οι επόμενες μέρες είναι κρίσιμες για την είσοδο της εισηγμένης στον δείκτη MSCI, κάτι που αν γίνει, όπως πολλοί περιμένουν στην επόμενη αναπροσαρμογή του δείκτη τον Μάιο, θα αποτελέσει άλλο ένα σημαντικό ορόσημο στην ανάπτυξή της και την προσέλκυση επενδυτών.

Σημειώνεται ότι η πράσινη ανάπτυξη και η ενέργεια αποτελούν πλέον τους κεντρικούς άξονες στρατηγικής της εταιρείας, που δημιουργούν μεγάλες υπεραξίες και προοπτικές.

Τα νέα κεφάλαια από το πράσινο ομόλογο

Τα νέα κεφάλαια θα χρηματοδοτήσουν την πράσινη στρατηγική του ομίλου, και ειδικότερα ποσό αντίστοιχο με τα καθαρά κεφάλαια που θα αντληθούν από τις Ομολογίες θα διατεθεί για τη χρηματοδότηση ή αναχρηματοδότηση, ολικά ή μερικά, Επιλέξιμων Πράσινων Έργων (συμπεριλαμβανομένων άλλων σχετικών υποστηρικτικών δαπανών), όπως προβλέπεται στο Πρόγραμμα Πράσινων Ομολογιών (Green Bond Framework) της Εταιρείας. Οι Ομολογίες θα διανεμηθούν στο πρότυπο του Regulation S, ενώ η Ηλεκτρονική Netroadshow παρουσίαση θα είναι διαθέσιμη.

Τα κεφάλαια θα κατευθυνθούν στην εξόφληση υφιστάμενων δανειακών υποχρεώσεων, στη χρηματοδότηση γενικών εταιρικών σκοπών, και στην καταβολή

των προμηθειών και εξόδων της Έκδοσης. Η εισηγμένη έδωσε εντολή στις BNP Paribas, Citigroup, και HSBC, ως Γενικούς Συντονιστές (Global Coordinators) και Συνδιαχειριστές του Βιβλίου Προσφορών (Joint Bookrunners), να διοργανώσουν εξ αποστάσεως συναντήσεις με επενδυτές που επενδύουν σε τίτλους σταθερού εισοδήματος στην Ευρώπη. Οι συναντήσεις ξεκίνησαν στις 19 Απριλίου 2021.

Υπεραξίες που αποτυπώνονται στις εκθέσεις των αναλυτών

Μεγάλη αύξηση της δίκαιης αποτίμησης της Mytilineos δικαιολογούν, σύμφωνα με την Alpha Finance, η γρήγορη μετεξέλιξη της εταιρείας σε έναν ολοκληρωμένο πάροχο ενέργειας, με μεγάλη συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο μείγμα παραγωγής, αλλά και ο στρατηγικός στόχος της εταιρείας για μηδενικές εκπομπές ρύπων έως το 2050. Η εταιρεία εφαρμόζει μια στρατηγική για τη μείωση των ρύπων στο μηδέν ως το 2050 και προσθέτει σημαντική παραγωγική δυναμικότητα από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, έχοντας στόχο να αυξήσει τη δυναμικότητα από τις ΑΠΕ στα 3GW, από θερμική παραγωγή στα 1,8GW, και να ανέλθει στα 200MW η παραγωγική δυναμικότητα που αφορά διμερείς συμβάσεις προμήθειας. Έτσι, η Mytilineos μετασχηματίζεται σε μια ολοκληρωμένη και καθετοποιημένη

εταιρεία παροχής ενέργειας, κάτι που εξηγεί και την αλλαγή της δίκαιης αποτίμησης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Alpha Finance, μάλιστα, η εγκατεστημένη παραγωγική δυναμικότητα από ΑΠΕ θα φθάσει στο 51% της συνολικής παραγωγής ενέργειας ως το 2025-2026, ενώ συνολικά η συμβολή του τομέα Ενέργειας και Αερίου στα EBITDA θα ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ ως το 2026, από 157 εκατ. ευρώ το 2020, δηλαδή σχεδόν θα διπλασιασθεί.

Με αυτά τα δεδομένα, η Alpha Finance επανεξετάζοντας το μοντέλο αποτίμησης κατέληξε σε τιμή-στόχο 20,12 ευρώ, που προσφέρει μια συνολική απόδοση 39% από το τρέχον επίπεδο τιμής των 14,74 ευρώ. Όπως σημειώνεται, μάλιστα, εκτιμάται ότι οι διμερείς συμφωνίες παροχής ενέργειας θα επεκταθούν και θα αναδειχθούν σε καταλύτη-κλειδί για τις εξελίξεις που θα ακολουθήσουν.

Protergia

Η λειτουργική κερδοφορία εκτιμάται ότι θα αυξηθεί στα 0,5 δισ. ευρώ από 0,3 δισ. ευρώ σήμερα.

Από το 2023 εκτιμάται ότι τα EBITDA θα αυξηθούν στα 520-590 εκατ. ευρώ, έναντι επαναλαμβανόμενων EBITDA 315 εκατ. ευρώ το 2020. Σε αυτή την αύξηση θα συμβάλει ο τομέας Ενέργειας και Αερίου με 300 εκατ. ευρώ ως το 2026, εκ των οποίων τα 150 εκατ. ευρώ θα προέλθουν από τις ΑΠΕ στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η Protergia εκτιμάται ότι θα διπλασιάσει ως το 2025 το μερίδιό της στην αγορά. Ευνοϊκές δυναμικές θα αναπτυχθούν στη Μεταλλουργία με τα EBITDA να ανέρχονται στα 175-200 εκατ. ευρώ τα επόμενα χρόνια, ενώ ο κατασκευαστικός τομέας θα εισφέρει κατά μέσο όρο 75 εκατ. ευρώ στη λειτουργική κερδοφορία.

Παρά τη σημαντική αύξηση των επενδυτικών δαπανών που θα αυξήσει τη σχέση καθαρού χρέους/λειτουργικής κερδοφορίας προς τις τρεις φορές, η Alpha Finance εκτιμά ότι η σχέση επιχειρησιακής αξίας και EBITDA θα διαμορφωθεί το 2024, λόγω της αύξησης της λειτουργικής κερδοφορίας, στο 7,7, επίπεδο που η χρηματιστηριακή χαρακτηρίζει ως κατάλληλο

για το προφίλ δραστηριοτήτων της εταιρείας. Με βάση εναλλακτικές μεθόδους αποτίμησης, η δίκαιη τιμή της μετοχής προσδιορίζεται μεταξύ 19 και 21,25 ευρώ. Η Alpha Finance σημειώνει ότι η Mytilineos έχει καλές επιδόσεις όσον αφορά το περιβάλλον, την εταιρική υπευθυνότητα και εταιρική διακυβέρνηση (ESG) και, ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι θα προσελκύσει μεγαλύτερο ενδιαφέρον από επενδυτικά funds που τοποθετούνται με βάση αυτά τα κριτήρια.

Επίσης, τεχνικά θα υποστηριχθεί η μετοχή από την ένταξη της σε διεθνείς δείκτες, όπως οι δείκτες της MSCI που αναμένεται να αναθεωρηθούν τον Μάιο.

Η χρηματιστηριακή συνιστά αγορά της μετοχής και την κατηγοριοποιεί ως μετοχή μέτριου κινδύνου (medium risk), ενώ αναπροσαρμόζει σημαντικά την τιμή-στόχο. Ειδικότερα, η νέα τιμή-στόχος προσδιορίζεται στα 20,12 ευρώ, έναντι προηγούμενου στόχου 15,23 ευρώ, δηλαδή περίπου 32% υψηλότερα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Αύξηση στα καθαρά κέρδη κατέγραψε η MYTILINEOS το α' τρίμηνο του 2021 τόσο σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020 όσο και σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Ειδικότερα, τα καθαρά κέρδη μετά από δικαιώματα μειοψηφίας ανήλθαν σε 37 εκατ. ευρώ αυξημένα κατά 2,6% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020 και κατά 37,3% σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2020.

Παράλληλα, ο Κύκλος Εργασιών και τα Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων (EBITDA) ανήλθαν σε 524 εκατ. ευρώ και 81 εκατ. ευρώ αντίστοιχα για το α' τρίμηνο του 2021, παραμένοντας στα ίδια επίπεδα τόσο με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους όσο και με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο.

Ο καθαρός δανεισμός διαμορφώθηκε στα 554 εκατ. ευρώ, με τον δείκτη μόχλευσης (Καθαρός Δανεισμός/EBITDA) να διαμορφώνεται στο 1,75, παρά τις σημαντικές επενδύσεις που βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη.

Όπως αναφέρει η εταιρεία σε σχετική ανακοίνωση, οι οικονομικές επιδόσεις της MYTILINEOS στο α' τρίμηνο του 2021 σηματοδοτούν ένα δυναμικό ξεκίνημα σε ένα

έτος με θετικές προοπτικές. Στα επόμενα τρίμηνα οι εν λόγω επιδόσεις αναμένεται να ενισχυθούν σημαντικά, καθώς η ζήτηση και οι τιμές του αλουμινίου παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, το περιβάλλον τιμών και η ζήτηση στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας εξελίσσονται ικανοποιητικά και η ωρίμανση και εκτέλεση των έργων των τομέων Έργων Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ανανεώσιμων Πηγών & Αποθήκευσης Ενέργειας προχωρούν χωρίς καθυστερήσεις.

Πιο συγκεκριμένα, το α' τρίμηνο του 2021 ήταν μια περίοδος συνεχών εξελίξεων για τη MYTILINEOS, καθώς η Εταιρεία προωθεί την υλοποίηση του επενδυτικού της προγράμματος, σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική της και τους φιλόδοξους περιβαλλοντικούς στόχους που έχει θέσει. Συγκεκριμένα, τον Φεβρουάριο του 2021, σε μια πρωτοποριακή για τα ελληνικά αλλά και διεθνή δεδομένα εκδήλωση, η MYTILINEOS ανέλαβε ισχυρές δεσμεύσεις για μείωση των άμεσων και έμμεσων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά τουλάχιστον 30% έως το 2030 σε σχέση με το 2019 και επίτευξη μηδενικών εκπομπών έως το 2050.

Συμφωνία

Σε αυτό το πλαίσιο κατά τη διάρκεια του α' τριμήνου 2021 η MYTILINEOS προχώρησε στη συμφωνία για την απόκτηση χαρτοφυλακίου 20 υπό ανάπτυξη φωτοβολταϊκών πάρκων συνολικής ισχύος 1,48GW, καθώς και επιπλέον 25 υπό ανάπτυξη έργων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Εν όψει των σημαντικών επενδύσεων που ήδη υλοποιούνται (αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας αλουμινίου, κατασκευή νέας μονάδας ηλεκτροπαραγωγής 826MW, επενδύσεις σε ΑΠΕ) και άλλων που έχουν ήδη δρομολογηθεί στην κατεύθυνση της ενεργειακής μετάβασης και αειφορίας, η MYTILINEOS προχώρησε πριν από λίγες ημέρες στην επιτυχή έκδοση του πρώτου «πράσινου» ομολόγου της, ύψους 500 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 2,25% και λήξη το 2026. Πρόκειται για τη δεύτερη φορά που η MYTILINEOS απευθύνεται με απόλυτη επιτυχία στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων, μετά την πρώτη έκδοση του Νοέμβριου του 2019, ενισχύοντας περαιτέρω τη χρηματοδοτική της ισχύ.

Σημειώνεται ότι ποσό αντίστοιχο με τα καθαρά κεφάλαια που θα αντληθούν από τις ομολογίες θα διατεθεί για την ανάπτυξη «πράσινων» έργων και υποδομών, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα πράσινων ομολογιών (Green Bond Framework) της Εταιρείας. Η μεγάλη ζήτηση που εκδηλώθηκε για τη συγκεκριμένη έκδοση είναι ενδεικτική της εμπιστοσύνης των επενδυτών για την επιτυχή εκτέλεση του επενδυτικού προγράμματος της MYTILINEOS, ενώ παράλληλα πιστοποιεί το έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για ανάλογα έργα τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Αυξημένα τα καθαρά κέρδη το α' τρίμηνο σε σύγκριση με το α' τρίμηνο 2020 σε ενοποιημένη βάση

Ο κύκλος εργασιών διαμορφώθηκε σε 524,0 εκατ. ευρώ έναντι 532,7 εκατ. ευρώ το 2020, σημειώνοντας οριακή μεταβολή (-1,6%). Σημειώνεται ότι από το 2021 ο κύκλος εργασιών του Τομέα Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου έχει προσαρμοστεί ώστε να αντικατοπτρίζει το καθετοποιημένο μοντέλο λειτουργίας του,

με ισχυρή παρουσία τόσο στην παραγωγή όσο και στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη προσαρμογή ο κύκλος εργασιών του α' τριμήνου του 2021 θα εμφανιζόταν αυξημένος σε σχέση με τον αντίστοιχο του α' τριμήνου 2020.

Τα Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων (EBITDA) διαμορφώθηκαν σε 80,9 εκατ. ευρώ έναντι 80,6 εκατ. ευρώ κατά το α' τρίμηνο του 2020, επωφελούμενα από την επίδοση του Τομέα Έργων Βιώσιμης Ανάπτυξης, που επανήλθε σε κερδοφορία μετά και την ανάληψη νέων συμβάσεων το προηγούμενο διάστημα. Ωστόσο, σημειώνεται ότι, αν εξαιρεθούν οι αναδρομικές εκκαθαρίσεις τόσο από το α' τρίμηνο του 2021 όσο και από το αντίστοιχο του 2020, τα EBITDA θα ήταν αυξημένα κατά περίπου 20%.

Τα καθαρά κέρδη, μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας, ανήλθαν σε 37,3 εκατ. ευρώ για το α' τρίμηνο του 2021, ελαφρώς βελτιωμένα σε σύγκριση με τα 36,4 εκατ. ευρώ για την αντίστοιχη περίοδο του 2020, αλλά σημαντικά αυξημένα σε σχέση με τα 27,2 εκατ. ευρώ του δ' τριμήνου του 2020.

Αντίστοιχα, τα κέρδη ανά μετοχή για το α' τρίμηνο του 2021 παρουσιάζονται αυξημένα κατά 7% σε σχέση με την αντίστοιχη

περίοδο του 2020 και κατά 39% σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2020. Όπως και με το EBITDA, έτσι και με τα καθαρά κέρδη, αν εξαιρεθούν οι αναδρομικές εκκαθαρίσεις τόσο από το α' τρίμηνο του 2021 όσο και από το αντίστοιχο του 2020, τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας θα ήταν αυξημένα κατά περίπου 57%.

Συνολικά, στο α' τρίμηνο του 2021 η MYTILINEOS συνέχισε να αξιοποιεί στο έπακρο τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και τις συνέργειες ανάμεσα στους Τομείς Δραστηριότητας, θέτοντας στέρεες βάσεις για σημαντική ανάπτυξη όλων των βασικών οικονομικών μεγεθών της, επωφελούμενη από παράγοντες όπως:

- η ανάκαμψη των τιμών και των premia του αλουμινίου, σε συνδυασμό με τη διατήρηση του ανταγωνιστικού κόστους παραγωγής,

- η βελτίωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με το αυξανόμενο μερίδιο στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, και

- η επιτάχυνση της εκτέλεσης σημαντικών έργων που έχουν υπογραφεί το προηγούμενο διάστημα στους Τομείς Έργων Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών & Αποθήκευσης Ενέργειας.

ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΡΧΟΝΤΑΙ

Μειώσεις φόρων για πρώτη φορά έπειτα από την εποχή των μνημονίων

- Χρήσιμα παραδείγματα στο παρά... ένα, πριν ανοίξει το TAXIS
- Μπαίνουμε στον φορολογικό μέσο όρο του ΟΟΣΑ
- Οι ξένοι επενδυτές βλίζουν πια με άβλο μάτι τη χώρα

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Πάνω από 25 νέοι φόροι είχαν καταγραφεί την τελευταία 4ετία στο φορολογικό σύστημα, και ενώ η Ελλάδα αποχαιρέτησε το 2018 τα μνημόνια, παρέμενε πρωταθλήτρια στην υπερφορολόγηση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, με ένα τριπλό ιστορικό ρεκόρ στους φόρους:

1. Αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ άνω του 27% ήταν πρωτόγνωρη, τουλάχιστον για όλη την περίοδο της μεταπολίτευσης.
2. Η πρώτη χώρα στην Ευρωζώνη σε αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ.
3. Ταχύτητα με την οποία επήλθε το «φορολογικό σοκ», καθώς μέσα σε οκτώ χρόνια η αναλογία των φόρων ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 6 ολόκληρες ποσο-

στιαίες μονάδες (από 33% σε 39% του ΑΕΠ). Όπως είχε καταδείξει η σχετική έκθεση του Tax Foundation, η χώρα μας καταλάμβανε μία από τις τελευταίες θέσεις -και συγκεκριμένα την 30ή- μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ βάσει της φορολογικής ανταγωνιστικότητας.

Η μείωσή του στο 22%, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία που παραθέτουμε, θα φέρει την Ελλάδα κοντά στον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που είναι στο 21,47%), ενώ σχεδόν εναρμονίζεται με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (23,51%). Συνεπώς, συνδυαστικά με τη μείωση της προκαταβολής του φόρου, αναμένεται να συμβάλει και να αποτελέσει ισχυρό «όπλο» ανταγωνιστικότητας της ελληνικής Οικονομίας, ενώ, παράλληλα, η ανακούφιση των επιχειρήσεων μέσω της ελάφρυνσης

του φορολογικού βάρους και της συνακόλουθης ενίσχυσης της ταμειακής ρευστότητας αφήνει περιθώρια για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Έτσι, σε επίπεδο εταιρικής φορολόγησης, ο συντελεστής 22% που θα ισχύσει από το 2022 είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες Οικονομίες της Ευρωζώνης. Και αυτό αναμφισβήτητα αποκτά σημασία σε μια περίοδο που η παγκόσμια Οικονομία αντιμετωπίζει προκλήσεις και η Οικονομία της Ευρωζώνης «ασθμαίνει», ενώ οι χώρες διεθνώς διασταυρώνουν τα ξίφη τους για να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις, προσφέροντας ως κίνητρο χαμηλές φορολογικές επιβαρύνσεις.

Κι ενώ αυτά ισχύουν για τις επιχειρήσεις, στο προσκήνιο έρχεται η μεσαία τάξη. Η ώρα των φορολογικών δηλώσεων για όλους τους πολίτες πλησιάζει, ωστόσο μερικοί θα... χαμογελάσουν καθώς προβλέπεται να πληρώσουν έως και 60% λιγότερο! Έτσι, στις φεινές δηλώσεις οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα πάρουν... ρεβάνς για τα προηγούμενα χρόνια, με τις επιβαρύνσεις στο εκκαθαριστικό της Εφορίας να περιορίζονται σημαντικά.

Η συγκεκριμένη κατηγορία θα έχει άμεσα οφέλη από τη μείωση της προκαταβολής φόρου από το 100% στο 55%, τις μειώσεις των φορολογικών συντελεστών στην κλίμακα φόρου εισοδήματος για το 2020 (μείωση του ελάχιστου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος από το 22% στο 9% για ετήσια εισοδήματα μέχρι 10.000 ευρώ

και μειώσεις φορολογικών συντελεστών από τα επίπεδα του 29%, του 37% και του 45% στα επίπεδα του 28%, του 36% και του 44%, για ετήσια εισοδήματα άνω των 20.000 ευρώ) και το πάγωμα της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, για όσους έχουν εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ.

Εάν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι χιλιάδες ελεύθεροι επαγγελματίες είδαν τα εισοδήματά τους να συρρικνώνονται λόγω της πανδημίας και στη συντριπτική τους πλειονότητα επιβίωσαν χάρη στις έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις που έλαβαν από το Δημόσιο, όπως τα ποσά της επιστρεπτέας προκαταβολής, τα οποία κυμάνθηκαν από 1.000 έως και 350.000 ευρώ και είναι αφορολόγητα, θα εμφανίσουν ποσά ετήσιων φορολογητέων εισοδημάτων σημαντικά μειωμένα σε σύγκριση με αυτά που εμφάνισαν πέρυσι, με τις δηλώσεις για τα εισοδήματα του 2019. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι φέτος, καθώς θα δουν τη φορολογική τους επιβάρυνση να μειώνεται ακόμα και κατά 60%. Με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης θα φανούν τα οφέλη της νέας φορολογικής κλίμακας με τον συντελεστή 9% που εφαρμόζεται για τα εισοδήματα έως 10.000 ευρώ, ενώ θα έχει σβήσει τελείως η ειδική εισφορά αλληλεγγύης. Ακόμα και οι επαγγελματίες με καθαρά κέρδη μόλις 10.000 ευρώ, που δεν τους αγγίζει η εισφορά αλληλεγγύης, θα επιβαρυνθούν φέτος με φόρο 900 ευρώ, όταν το 2020 πλήρως ανόητο φόρο για το ίδιο εισόδημα 2.200 ευρώ.

Ποσά φοροελαφρύνσεων

Οι φοροελαφρύνσεις θα κυμανθούν από 1.322 έως και 3.676 ευρώ ετησίως για όσους αυτοαπασχολούμενους δηλώνουν ετήσια εισοδήματα πάνω από 12.000 και μέχρι 50.000 ευρώ.

Όσοι δηλώνουν ετησίως κάτω από 12.000 ευρώ θα έχουν οφέλη μόνο από τις μειώσεις στους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος, δεδομένου ότι γι' αυτούς δεν ισχύει ούτε τώρα η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, οπότε δεν θα επηρεαστούν από τη μη εφαρμογή της το 2021, επί των εισοδημάτων του 2020. Ωστόσο, οι φοροελαφρύνσεις και γι' αυτούς δεν θα είναι καθόλου ευκαταφρόνητες, καθώς θα κυ-

μανθούν από 390 έως και 1.300 ευρώ σε ετήσια βάση. Ένας ελεύθερος επαγγελματίας με ετήσιο καθαρό εισόδημα 16.000 ευρώ ή 1.333 ευρώ τον μήνα θα δει τη φορολογική του επιβάρυνση να μειώνεται κατά 1.388 ευρώ. Θα κερδίσει δηλαδή σε φόρο το καθαρό κέρδος που έχει σε έναν μήνα. Όσο μεγαλύτερο είναι το εισόδημα, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το φορολογικό όφελος. Άλλος ελεύθερος επαγγελματίας με ετήσιο καθαρό φορολογητέο εισόδημα 20.000 ευρώ το 2019, θα δηλώσει εισόδημα μειωμένο κατά 50%, ήτοι 10.000 ευρώ. Για το 2019 πλήρωσε φόρο εισοδήματος και ειδική εισφορά αλληλεγγύης 4.576 ευρώ. Για το 2020 θα κληθεί φέτος να καταβάλει μόνο φόρο εισοδήματος 900 ευρώ, ενώ θα απαλλαγεί από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης. Η επιβάρυνσή του θα είναι φέτος μειωμένη κατά 3.676 ευρώ.

ΩΦΕΛΕΙΑ 2020 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 2019

Φορολογικές δηλώσεις 2021: Πότε ανοίγει το Taxisnet

Η στιγμή που κάθε Έλληνας φορολογούμενος θέλει να... αποφύγει, πλησιάζει, καθώς μέσα στις επόμενες ημέρες θα ξεκινήσει η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων για το 2021! Αλλάζει ο τρόπος υπολογισμού αλλά και εξόφλησης των φόρων που θα προκύψουν από την εκκαθάριση των φετινών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, με τροπολογία στο νομοσχέδιο για την κρατική αρωγή. Υπολογίζεται πως περισσότεροι από 3,6 εκα-

τομμύρια μικρομεσαίοι επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα και ιδιοκτήτες ακινήτων απαλλάσσονται φέτος από τα τεκμήρια διαβίωσης της Εφορίας, καθώς επίσης και από την επιβολή επιπλέον φόρου 22% σε περίπτωση μη κάλυψης του 30% του ατομικού εισοδήματος του 2020 με δαπάνες εξοφληθείσες μέσω ηλεκτρονικών μεθόδων πληρωμής. Στους κερδισμένους των αλλαγών περιλαμβάνονται επίσης οι φορολογούμενοι που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 60 έως 69 ετών, καθώς απαλλάσσονται κι αυτοί από τον βραχνά της επιβολής επιπλέον φόρου λόγω μη κάλυψης του 30% του ετησίου εισοδήματός τους με ηλεκτρονικά εξοφληθείσες δαπάνες. Ωφελημένοι είναι και οι ιδιοκτήτες εκμισθωμένων ακινήτων, καθώς διευκολύνονται στην κατοχύρωση του δικαιώματος απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος για τα ανείσπρακτα εννοίκια του 2020.

Σύμφωνα με τα όσα ανακοίνωσε πρόσφατα το υπουργείο Οικονομικών, η πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για την ηλεκτρονική υποβολή των φετινών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία στο δεύτερο δεκαήμερο του Μαΐου και να παραμείνει ανοικτή ακόμα και μέχρι το τέλος Αυγούστου, προκειμένου να διευκολυνθούν οι φορολογούμενοι στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους.

ΟΙ ΕΝΝΕΑ ΑΛΛΑΓΕΣ

Αναλυτικά οι εννέα σημαντικές αλλαγές που επέρχονται στη φετινή διαδικασία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, υπολογισμού και πληρωμής των φόρων, είναι οι εξής:

1. Κατά την εκκαθάριση των φετινών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, θα απαλλαγούν πλήρως από τα τεκμήρια διαβίωσης οι παρακάτω κατηγορίες φορολογουμένων:

► Όσοι ασκούν ατομικές εμπορικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, ατομικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και ελευθέρια επαγγέλματα και κατά τη διάρκεια του 2020 είτε αναγκάστηκαν να αναστείλουν τη λειτουργία των καταστημάτων ή των εγκαταστάσεων παραγωγής ή των γραφείων τους είτε υποχρεώθηκαν να περιορίσουν σε μεγάλο βαθμό τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και υπέστησαν σημαντική μείωση τζίρου, εξαιτίας των μέτρων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού.

► Οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις και στους ελεύθερους επαγγελματίες των παραπάνω περιπτώσεων, εφόσον οι συμβάσεις εργασίας τους τέθηκαν σε αναστολή για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του 2020.

► Οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις και στους ελεύθερους επαγγελματίες των παραπάνω περιπτώσεων που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ.

► Οι ιδιοκτήτες ακινήτων που υποχρεώθηκαν να εισπράξουν ενοίκια μειωμένα κατά 40% τους μήνες Μάιο έως Αύγουστο 2020 ή και Νοέμβριο-Δεκέμβριο 2020, καθώς και όσοι εξαναγκάστηκαν να εισπράξουν ενοίκια μειωμένα τουλάχιστον κατά 30% τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2020.

Οι τέσσερις παραπάνω κατηγορίες φορολογουμένων θα φορολογηθούν φέτος αποκλειστικά με βάση τα πραγματικά εισοδήματα που απέκτησαν το 2020, τα οποία θα είναι σαφώς μειωμένα σε σύγκριση με τα εισοδήματα του 2019, λόγω των απαντωτών lockdowns. Μοναδική προϋπόθεση για να κερδίσουν απαλλαγή από τα τεκμήρια διαβίωσης είναι τα δύο προηγούμενα χρόνια να μην έχουν φορολογηθεί με βάση τα

τεκμήρια διαβίωσης. Θα πρέπει, δηλαδή, τουλάχιστον σε μία από τις δύο προηγούμενες χρονιές να μην είχε προσδιοριστεί το φορολογητέο εισόδημά τους με τεκμαρτό τρόπο.

2. Επιπλέον, κατά την εκκαθάριση των φετινών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, όσοι φορολογούμενοι υπάγονται στις παραπάνω 4 κατηγορίες πληγέντων, καθώς επίσης και όσοι έκλεισαν μέχρι και πέρυσι το 60^ο έτος της ηλικίας τους, εφόσον δεν έχουν καταφέρει να καλύψουν ποσοστό 30% του ατομικού ετήσιου εισοδήματος του 2020 με δαπάνες εξοφληθείσες μέσω ηλεκτρονικών μεθόδων πληρωμής (μέσω πιστωτικών ή χρεωστικών ή προπληρωμένων καρτών ή μέσω web-banking κ.λπ.), δεν θα επιβαρυνθούν με επιπλέον φόρο εισοδήματος 22% επί του ακάλυπτου ποσού.

3. Για όσους φορολογούμενους δεν εμπίπτουν στις παραπάνω πρόσθετες εξαιρέσεις, αλλά κατά τη διάρκεια του 2020 εξόφλησαν με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής δαπάνες που αντιστοιχούν σε ποσοστό μεταξύ 20% και 30% ατομικού ετήσιου εισοδήματος του 2020, ο επιπλέον φόρος εισοδήματος με τον οποίο θα επιβαρυνθούν λόγω μη κάλυψης του 30% θα υπολογιστεί επί του ποσού που παρέμεινε ακάλυπτο (επί της διαφοράς μεταξύ του ποσού των εξοφληθεισών δαπανών και του ποσού που αντιστοιχεί στο 30% του εισοδήματος) με συντελεστή μειωμένο κατά 50%, δηλαδή με 11% αντί με 22%.

4. Επιπλέον, για όλους τους φορολογουμένους που υπόκεινται στην υποχρέωση να έχουν εξοφλήσει με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής δαπάνες συνολικού ποσού ίσου με το 30% του ετήσιου πραγματικού εισοδήματος του 2020, τα έκτακτα εισοδήματα που απέκτησαν το 2020 δεν θα συνυπολογιστούν στο ετήσιο αυτό εισόδημα. Ως εκ τούτου, το ποσό του εισοδήματος που θα ληφθεί υπόψη ως βάση για την εφαρμογή του 30% και τον υπολογισμό της συνολικής δαπάνης που πρέπει να έχει εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής θα είναι πολύ μικρότερο και εν τέλει και το ποσό της

δαπάνης που πρέπει να έχει καλυφθεί θα είναι σημαντικά χαμηλότερο.

5. Η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων θα λήξει στις 28 Ιουλίου 2021. Η καταβολή του φόρου εισοδήματος και των λοιπών επιβαρύνσεων που θα προκύψουν από την εκκαθάριση των δηλώσεων θα μπορεί να γίνει και φέτος τμηματικά, σε 8 μηνιαίες δόσεις. Η πρώτη δόση θα πρέπει να εξοφληθεί έως τις 30 Ιουλίου και κάθε μία από τις επόμενες 7 δόσεις μέχρι τα τέλη των μηνών Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου 2021, Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2022.

6. Για όσους δεν καταφέρουν να υποβάλουν τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος μέχρι τις 28 Ιουλίου, δεν θα ισχύσει πρόστιμο εκπρόθεσμης υποβολής. Και αυτοί οι φορολογούμενοι θα θεωρούνται εμπρόθεσμοι, εφόσον υποβάλουν τις δηλώσεις τους μέχρι τις 27 Αυγούστου. Οι φορολογούμενοι αυτοί θα είναι ωστόσο υποχρεωμένοι να καταβάλουν μέχρι τις 30 Αυγούστου μαζεμένες τις δύο πρώτες δόσεις των φόρων που θα έχουν προκύψει από την εκκαθάριση των δηλώσεών τους.

7. Όσοι επιλέξουν να πληρώσουν εφάπαξ έως τις 30 Ιουλίου το συνολικό ποσό των φόρων του εκκαθαριστικού τους, θα κερδίσουν έκπτωσης 3% επί της συνολικής οφειλής τους.

8. Στους ιδιοκτήτες εκμισθούμενων ακινήτων οι οποίοι δεν εισέπραξαν ενοίκια από τους μισθωτές τους το 2020, η απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος για τα ανείσπρακτα αυτά ποσά θα χορηγηθεί με μόνη προϋπόθεση την κοινοποίηση εξωδίκων στους μισθωτές.

9. Οι έγγαμοι φορολογούμενοι και οι φορολογούμενοι που έχουν συνάψει σύμφωνα συμβίωσης θα έχουν εκ νέου τη δυνατότητα να επιλέξουν εάν θέλουν να υποβάλουν χωριστές φορολογικές δηλώσεις. Η προθεσμία για τη γνωστοποίηση αυτής της επιλογής στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, η οποία έληξε στις 28 Φεβρουαρίου 2021, παρατείνεται μέχρι τις 6 Μαΐου 2021.

Οι Βρυξέλλες μπηλοκάρουν τις επενδύσεις της ελληνικής Φαρμακοβιομηχανίας

■ Λένε «όχι» στην παραγωγή και «ναι» στην έρευνα

Της **ΕΦΗΣ ΤΣΙΒΙΚΑ**

Ευρωπαϊκά προσκόμματα φαίνεται ότι βρίσκει το αίτημα της εγχώριας Φαρμακοβιομηχανίας να αξιοποιηθεί η ευκαιρία του Ταμείου Ανάκαμψης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση των προγραμματισμένων παραγωγικών επενδύσεων, μέσω του μηχανισμού του συμψηφισμού του clawback με επενδύσεις (αναπτυξιακό clawback).

Το δεύτερο βμνο του 2019, οπότε και θεσπίστηκε το μέτρο, το ποσό του συμψηφισμού ήταν 50 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2020 ανήλθε στα 100 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 50 εκατ. κατευθύνθηκαν στην παραγωγή και τα υπόλοιπα στην Έρευνα & Ανάπτυξη (E&A). Αξιοποιώντας το μέτρο, το σύνολο του κλάδου επένδυσε στους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται, με τις πολυεθνικές να διοχετεύουν τα ποσά σε κλινικές μελέτες και E&A, και τις εγχώριες εταιρείες να προχωρούν σε παραγωγικές επενδύσεις. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, η Ε.Ε. πρόβαλε αντιστάσεις στο κομμάτι που αφορά στην παραγωγή, με το επιχείρημα ότι τέτοιου τύπου πρωτοβουλίες σχετίζονται με κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες παρεκκλίνουν από το σχετικό ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Η εγχώρια φαρμακευτική αγορά ζητά να επεκταθεί το μέτρο τουλάχιστον μέχρι το 2023, έτσι ώστε να προλάβουν να ολοκληρωθούν οι επενδύσεις, εντούτοις τελικά φαίνεται ότι οι ευρωπαϊκοί πόροι είναι πιθανότερο να κατευθυνθούν προς την κλινική έρευνα, καθώς θεωρείται ότι η συγκεκριμένη οδός είναι πιο συμβατή με τους ευρωπαϊκούς κανόνες.

Παράλληλα, προωθείται η έννοια της συνυπευθυνότητας στο clawback, δηλαδή ο καθορισμός ενός ανώτατου ορίου στις αυτόματες επιστροφές που καταβάλλει η Φαρμακοβιομηχανία, με το κομμάτι μετά την υπέρβασή του να επιβαρύνει το κράτος, κάτι που ούτως ή άλλως αποτελούσε αίτημα του κλάδου.

Παρότι κλινικά προγράμματα «τρέχουν» ελληνικές και διεθνείς εταιρείες, ο τομέας των παραγωγικών επενδύσεων δεν φαίνεται να υποστηρίζεται στον βαθμό που προσδοκούσε η εγχώρια Φαρμακοβιομηχανία, έτσι ώστε να αξιοποιήσει τις δυνατότητές της, ειδικά έτσι όπως διαμορφώνονται μετά την πανδημία του κορωνοϊού. Σε κάθε περίπτωση, κέρδος αποτελεί για το σύνολο του κλάδου το γεγονός ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη να υπάρξει ένα όριο στο clawback, καθώς διαφορετικά η αγορά καθίσταται μη βιώσιμη. Οι παραπάνω μεταρρυθμίσεις φαίνεται να συμπληρώνονται και από πολιτικές για τον εξορθολογισμό

της φαρμακευτικής δαπάνης, που εδώ και χρόνια αποτελεί πάγιο αίτημα της Φαρμακοβιομηχανίας, για τις οποίες αναμένεται να διατεθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης συνολικά 300 εκατ. ευρώ.

«Χρυσή» ευκαιρία

Ζητούμενο παραμένει για την εγχώρια Φαρμακοβιομηχανία η ολοκλήρωση των παραγωγικών επενδύσεων που έχουν ήδη ξεκινήσει, αλλά και η υλοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων 600 εκατ. ευρώ που έχουν καταθέσει οι ελληνικές επιχειρήσεις καθώς και η πολυεθνική Boehringer Ingelheim, σε βάθος τετραετίας. Πληροφορίες του «Business Energy» αναφέρουν ότι δεν αποκλείεται να ζητηθεί μία παρέκκλιση από τους κανόνες που αφορούν στην κρατική ενίσχυση, σε θέματα που άπτονται της παραγωγής. Στελέχη της αγοράς εκτιμούν ότι θα μπορούσε να αυξηθεί το ποσοστό επιδότησης που καθορίζει ο Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός, έτσι ώστε να προχωρήσουν οι επενδύσεις που έχουν ήδη δρομολογηθεί, εκφράζοντας ωστόσο αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητα μιας τέτοιας πρακτικής. Σε κάθε περίπτωση, τονίζουν ότι η δεδομένη χρονική συγκυρία αποτελεί «χρυσή» ευκαιρία για την ανάπτυξη της ελληνικής Φαρμακοβιομηχανίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η πανδημία Covid-19 κατέστησε εμφανή την εξάρτηση της Ε.Ε. στην αγορά του φαρμάκου από τρίτες χώρες, μέσα από τις σημαντικές ελλείψεις που αντιμετώπισαν ευρωπαϊκά κράτη κατά την πρώτη φάση της υγειονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Κομισιόν αποφάσισε να εκπονήσει έναν

οδικό χάρτη για τον επαναπατρισμό της παραγωγικής διαδικασίας του φαρμάκου εντός των συνόρων της, μία συνθήκη στην οποία η ελληνική Φαρμακοβιομηχανία θα μπορούσε να διεκδικήσει κεντρικό ρόλο. Συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας, το οποίο της δίνει προβάδισμα για την επόμενη μέρα, είναι η ισχυρή παραγωγική της βάση. Σήμερα υπάρχουν 40 εργοστάσια παραγωγής και τα επενδυτικά προγράμματα προβλέπουν την κατασκευή 12 καινούργιων, με την αύξηση να αγγίζει το 30% σε γραμμές παραγωγής και σε νέες παραγωγικές μονάδες. Όσον αφορά στα προγράμματα E&A, αυτή τη στιγμή υπάρχουν 23 εργαστήρια και πρόκειται να φτιάσουν τα 40, καταγράφοντας μία αύξηση 40%, με αντίστοιχη αύξηση στους ερευνητές που θα απασχοληθούν, τις κλινικές μελέτες που θα γίνουν κ.ο.κ.

Τις δυνατότητες της Ελλάδας καταδεικνύει το γεγονός ότι, εν μέσω ύφεσης, τα τρία τελευταία χρόνια «τρέχουν» 20 εργοτάξια, ενώ, όπως εξηγούν στελέχη της αγοράς, το εργοτάξιο στη Φαρμακοβιομηχανία σημαίνει σταθερές θέσεις εργασίας για 15-20 χρόνια. Οι ίδιες πηγές τονίζουν ότι το ποσοστό των θέσεων εργασίας που κατέχει η ελληνική Φαρμακοβιομηχανία στη μεταποίηση αγγίζει το 10%, που είναι το μεγαλύτερο ποσοστό στην Ευρώπη.

Ο πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Φαρμακοβιομηχανίας (ΠΕΦ) και αντιπρόεδρος της ELPEN, Θεόδωρος Τρύφων, σε πρόσφατο συνέδριο τόνισε ότι η Φαρμακοβιομηχανία έχει ξεκινήσει έναν επενδυτικό μαραθώνιο και μια επενδυτική άνθιση χωρίς προηγούμενο που απαιτούνται προϋποθέσεις για να συνεχίσει, μεταξύ αυτών και η σωστή αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων. Παράλληλα, άφησε αιχμές για τον

αναπτυξιακό χαρακτήρα του Ταμείου Ανάκαμψης και έκανε λόγο για «αντίρροπες δυνάμεις».

Ο αντιπρόεδρος της Ένωσης και CEO της DEMO, Δημήτρης Δέμος, ανέφερε ότι αυτή τη στιγμή γίνονται προσπάθειες να ξεκινήσει η παραγωγή βιοτεχνολογικών προϊόντων στη χώρα μας, ακολουθώντας την παγκόσμια τάση, κάτι που σε καμία περίπτωση δεν θα ξεκινούσε αν δεν υπήρχε ο συμπιψισμός. «Τα χρήματα που περιμένουμε να έρθουν για το κομμάτι που αναλογεί στο φάρμακο δεν είναι στην ουσία χρήματα της Ε.Ε. Είναι επί της ουσίας δικά μας χρήματα, τα οποία τα έχει υπαρπάξει το κράτος με τις ευλογίες της Ε.Ε., γιατί δεν αναπτύχθηκαν οι πολιτικές που θα έπρεπε να έχουν εφαρμοστεί εδώ και χρόνια» πρόσθεσε ο κ. Δέμος. «Η Φαρμακοβιομηχανία είναι ένας δυναμικός κλάδος της ελληνικής Οικονομίας αυτή τη στιγμή και γίνονται επενδύσεις γιατί καταφέραμε να ξεπεράσουμε το πρόβλημα της χρηματοδότησης μέσω του μηχανισμού του αναπτυξιακού clawback. Φοβάμαι ότι αν κάτι δεν πάει καλά, δεν θα έχουμε μόνο αναστολή των επενδύσεων οι οποίες στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγής, αλλά θα έχουμε και σταδιακή απαξίωση του κλάδου.

Οι προδιαγραφές στη Φαρμακοβιομηχανία συνεχώς αλλάζουν. Για να παραμείνει μια επιχείρηση στο ίδιο επίπεδο απαιτούνται επενδύσεις κάθε χρόνο. Αν λείψουν αυτά τα κεφάλαια από την ελληνική Φαρμακοβιομηχανία, πολύ φοβάμαι ότι σύντομα θα μπούμε σε μία καθοδική πορεία» ανέφερε από την πλευρά του ο αντιπρόεδρος Δ.Σ. της BIANEE και αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ), Κωνσταντίνος Παναγιούλιας.

Η ΜΑΣΤΙΓΑ ΤΟΥ CLAWBACK

Από το 2012, όταν και θεσπίστηκε το clawback (αυτόματες επιστροφές), επιβάλλοντας στις φαρμακευτικές επιχειρήσεις να πληρώνουν από τα ταμεία τους την υπέρβαση του πλαφόν των δαπανών για φάρμακα, τα ποσά που έχουν επιστραφεί στο κράτος αγγίζουν συνολικά τα 5,3 δισ. ευρώ, κεφάλαια που θα μπορούσαν να κατευθυνθούν σε επενδυτικά προγράμματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι από 13% κατά την πρώτη εφαρμογή του, ανέρχεται πλέον στο 40% των πωλήσεων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΣΦΕΕ, για το 2020 το ποσό των επιστροφών στο κράτος θα ανέλθει μαζί με το rebate- σε 1,7 δισ. Σημειώνεται ότι εκτεταμένη μελέτη που διεξήχθη για το clawback στην Ελλάδα καταδεικνύει ότι είναι τριπλάσιο σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε., καθώς και ότι, παρά το υψηλό ποσοστό επιστροφών

που εισπράττει το κράτος, δεν καταφέρνει να το διοχετεύσει σε αποτελεσματικές και επικερδείς επενδύσεις.

Αυτό που απασχολεί τον κλάδο στο σύνολό του και συζητείται εδώ και χρόνια είναι ότι θα πρέπει να μπει ένα φρένο στις υποχρεωτικές επιστροφές και να μειωθούν τα υπέρογκα ποσά με τα οποία επιβαρύνεται. Οι εγχώριες επιχειρήσεις ζητούν επιπλέον δικαιότερο καταμερισμό, ενώ, όσον αφορά στις διεθνείς εταιρείες, το ζητούμενο δεν είναι μόνο να εξασφαλιστεί η παραμονή στην Ελλάδα σημαντικών φαρμάκων, αλλά κυρίως η έλευση νέων, η οποία ανακόπτεται λόγω υπερφορολόγησης.

Παράγοντες της αγοράς τονίζουν ότι το μέτρο του clawback είναι παράλογο και είναι θέμα χρόνου να κριθεί και αντισυνταγματικό. Σημειώνεται ότι η Φαρμακοβιομηχανία έχει ήδη προσφύγει στη

Δικαιοσύνη και η υπόθεση αναμένεται να εκδικαστεί το ερχόμενο φθινόπωρο στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ). Το αναπτυξιακό clawback θεωρείται από το σύνολο του κλάδου ένα επιτυχημένο μέτρο, καθώς στον πρώτο ενάμιση χρόνο της εφαρμογής του έφερε επενδύσεις ύψους 300 εκατ. ευρώ. Τα ερωτήματα που τίθενται πλέον είναι: Πρώτον, εάν θα παραμείνει το ύψος του στα 100 εκατ. και, δεύτερον, εάν θα παραμείνει ίδια η κατανομή του ή τελικά το κομμάτι των παραγωγικών επενδύσεων θα εξαιρεθεί. Το τελικό Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης, το οποίο κατατέθηκε από την ελληνική κυβέρνηση στην Ε.Ε. τη Μεγάλη Τετάρτη, μέχρι στιγμής (29/4) δεν έχει γνωστοποιηθεί, εντούτοις οι τελικές αποφάσεις θα δοθούν από την ίδια την Ε.Ε. εντός του επόμενου διμήνου.

Η εκτόξευση στις τιμές των ρύπων πιέζει το λειτουργικό κόστος της ελληνικής βιομηχανίας

■ «Καίει» τις μειώσεις που προωθεί η κυβέρνηση

Της **ΜΑΝΤΑΛΕΝΑΣ ΠΙΟΥ**

Στα ύψη έχουν εκτοξευτεί οι τιμές του διοξειδίου του άνθρακα, καταρρίπτοντας το ένα ρεκόρ μετά το άλλο και ασκώντας έντονες πιέσεις τόσο στα τιμολόγια ρεύματος λιανικής όσο και στις βιομηχανίες, οι οποίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο πλέον ζητούν να εφαρμοστεί ο φόρος άνθρακα στα σύνορα της Ε.Ε., προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

Τα δικαιώματα εκπομπής ρύπων φλερτάρουν ανοικτά με το επίπεδο των 50 ευρώ, με τιμές που στα τέλη Απριλίου ξεπερνούσαν τα 47 ευρώ/τόνο διοξειδίου του άνθρακα. Δεν είναι μόνον το υψηλότερο επίπεδο από το 2005 που λειτουργήσε το ευρωπαϊκό χρηματιστήριο ρύπων,

αλλά είναι τιμή διπλάσια από τον Νοέμβριο του 2020 και κατά πολύ υψηλότερη από τα 19-20 ευρώ/τόνο CO₂ του 2019. Η μεγάλη άνοδος αποτυπώνεται ήδη στην εγχώρια χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ασκώντας μεγάλες πιέσεις στους προμηθευτές λιανικής.

Αν και ακόμα στα οικιακά τιμολόγια οι ρήτρες CO₂ μπορεί να μην έχουν ενεργοποιηθεί, σε τιμολόγια στη Μέση Τάση οι συνέπειες είναι ήδη ορατές και το ερώτημα όλων είναι πόσο θα «αντέξουν» οι προμηθευτές μέχρι να μετακυλήσουν το έξτρα κόστος στον καταναλωτή, ειδικά αν το ράλι των τιμών συνεχιστεί.

Παρά την αντιστάθμιση του κόστους ρύπων που παίρνουν οι ενεργοβόρες βιομηχανίες στην Ελλάδα όπως και στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., βιομηχανικοί

όμιλοι κυρίως χάλυβα, τσιμέντου και πετροχημικών στην Ευρώπη ανησυχούν για τις επιπτώσεις της ανόδου και καλούν τις Βρυξέλλες να θέσουν σε εφαρμογή όσο το δυνατόν ταχύτερα τον φόρο διοξειδίου του άνθρακα στα σύνορα με τρίτες χώρες.

Η ινδική Tata Steel, ένας από τους μεγαλύτερους ομίλους χάλυβα στον κόσμο, ήταν από τις πρώτες εταιρείες που έθεσε στα τέλη Απριλίου μία χρέωση άνθρακα €12/τόνο για τα μέταλλα που παράγονται στην Ευρώπη.

Ένας παράγων που συνέβαλε στην αύξηση των τιμών είναι οι εκτιμήσεις των συμμετεχόντων στην αγορά ρύπων ότι τα διαθέσιμα δικαιώματα εκπομπής CO₂ θα μειωθούν όσο αυστηροποιούνται οι κανονισμοί της Ε.Ε. για το Κλίμα. Άλλω-

στε, το έναυσμα για το ράλι των τιμών το έδωσε τον Δεκέμβριο του 2020 η υιοθέτηση από τους ηγέτες των χωρών-μελών των νέων, πιο φιλόδοξων, στόχων της Ε.Ε. για τη μείωση των ρύπων ως το 2030 και το 2050.

Η άνοδος των τιμών διέυρυνε τον κύκλο των συμμετεχόντων στην αγορά, προσέλκυσε hedge funds, χρηματιστηριακούς παίκτης κ.λπ., και τροφοδότησε την περαιτέρω άνοδο, στην οποία συμβάλλουν και αρκετοί τεχνικοί παράγοντες. Εν όψει δε της αναθεώρησης των κανονισμών της Ε.Ε. για το Σύστημα Εμπορίας Ρύπων και του «πακέτου» που αναμένεται να ανακοινωθεί τον Ιούνιο, οι ανοδικές πιέσεις συνεχίζονται. Δεν είναι λίγες οι εταιρείες -πρόσφατο είναι το παράδειγμα της Trafigura- που ανοίγουν ειδικά γραφεία εμπορίας διοξειδίου του άνθρακα.

«Η κατεύθυνση της τιμής των ρύπων καθορίζεται πλέον ολοένα και περισσότερο από την αυξανόμενη παρουσία χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο σύστημα εμπορίας ρύπων της Ε.Ε.» αναφέρουν οι αναλυτές, οι οποίοι αναθεωρούν συνεχώς προς τα πάνω τις προβλέψεις τους για τη διαμόρφωση της μέσης τιμής στην αγορά άνθρακα στην Ευρώπη.

Δημοσκόπηση του Reuters σε οκτώ αναλυτές στα μέσα Απριλίου έδινε ως μέση τιμή για τα δικαιώματα εκπομπής ρύπων της Ε.Ε. τα 46,28 ευρώ τον τόνο για το 2021 και τα 55,67 ευρώ/τόνο το 2022. Οι νέες προβλεπόμενες τιμές αντικατοπτρίζουν αύξηση κατά 17,9% και κατά 20,4%, αντίστοιχα, σε σχέση με την προηγούμενη πρόβλεψη των ίδιων αναλυτών, στο ανάλογο γκάλοπ του Reuters τον Ιανουάριο.

Η μέση εκτίμηση για τιμές το 2023 είναι πλέον 56,20 ευρώ τον τόνο, αυξημένη κατά 22% σε σχέση με την εκτίμηση του Ιανουαρίου.

Η αύξηση της τιμής του CO2 μπορεί να ευνοεί τις επενδύσεις σε ΑΠΕ και τις ακριβότερες τεχνολογίες πράσινης ενέργειας, πλήττει όμως στη φάση αυτή μεγάλο μέρος της παραδοσιακής βιομηχανίας και μπορεί να επιβαρύνει άμεσα τα οικιακά τιμολόγια ηλεκτρισμού.

ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΡΥΠΩΝ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Εν τω μεταξύ, η Κομισιόν σχεδιάζει στην επέκταση των δικαιωμάτων ρύπων ακόμα και στα κτίρια και τις μεταφορές. Η σχετική πρόταση της προέδρου της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, στην τελευταία διαδικοτυακή Σύνοδο Κορυφής των παγκόσμιων ηγετών για το Κλίμα, συνάντησε επιφυλάξεις ακόμα και από παραδοσιακούς υποστηρικτές των πράσινων φόρων, λόγω των επιπτώσεων που θα μπορούσε να έχει στους καταναλωτές και ειδικά στις πιο ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.

Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δήλωσε ότι η Ε.Ε. θα επεκτείνει το ETS, το ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας ρύπων, σε νέους τομείς, ως μέρος της δέσμης πολιτικών που θα τεθούν στο τραπέζι τον Ιούνιο.

«Το εμπόριο δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων θα λειτουργεί όχι μόνο για την παραγωγή ενέργειας και τη βιομηχανία, αλλά και για τις μεταφορές και για τα κτίρια» τόνισε η κ. φον ντερ Λάιεν, προσθέτοντας ότι «ο άνθρακας πρέπει να έχει την τιμή του, επειδή η φύση δεν μπορεί να πληρώνει άλλο το τίμημα».

Η ένταξη των κτιρίων και των οδικών μεταφορών στο καθεστώς ανώτατων ορίων και εμπορίας ρύπων της Ε.Ε. έχει αμφισβητηθεί από τότε που η κ. Φον ντερ Λάιεν ανέλαβε τα νήια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Δεκέμ-

βριο του 2019, καθώς πρόκειται για μία πολιτική υψηλού ρίσκου.

Ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν και αρμόδιος για το Κλίμα, κ. Φρανς Τίμερμανς, έχει δηλώσει ότι είναι προσωπικά αντίθετος στην ένταξη των οδικών μεταφορών στο ETS, επειδή υπάρχει ο κίνδυνος ανόδου της τιμής των καυσίμων, πλήττοντας δυσανάλογα τις οικονομικά ασθενέστερες ομάδες του πληθυσμού.

Πάντως, όπως έχουν προαναγγείλει τόσο η πρόεδρος της Επιτροπής όσο και η επίτροπος Ενέργειας, Κάντρι Σίμσον, η νέα δέσμη μέτρων για τον άνθρακα που θα ανακοινώσει η Κομισιόν τον Ιούνιο, εκτός από τον φόρο άνθρακα στα σύνορα και τις άλλες παρεμβάσεις, θα περιλαμβάνει την επέκταση της εμπορίας ρύπων στα κτίρια και τις οδικές μεταφορές.

Σημαντικό είναι το ερώτημα εάν η Ε.Ε. θα προσθέσει τα κτίρια και τις μεταφορές στην τρέχουσα ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα ή αν θα δημιουργήσει ένα νέο, ξεχωριστό, σύστημα, ενδεχομένως με διαφορετική τιμή CO2.

Δεν είναι, πάντως, λίγοι οι πολιτικοί της Ευρώπης που ανησυχούν ακόμα και για μία επανάληψη του φαινομένου των «Κίτρινων Γιλέκων», που συγκλόνισε το 2018 τη Γαλλία, αν επιβαρυνθούν οι τιμές των καυσίμων, κίνησης-θέρμανσης, από το κόστος ρύπων.

Αντί για γεωτρύπανα, ανεμογεννήτριες

■ Τα ΕΛΠΕ επιστρέφουν τα οικόπεδα για την έρευνα πετρελαίου στο Δημόσιο - Συζητήσεις με ExxonMobil, Total και Energean για πιθανή εμπλοκή τους σε μεγάλης εμβέλειας πράσινα projects

Της **ΜΑΝΤΑΛΕΝΑΣ ΠΙΟΥ**

Οι ανατροπές που έφερε στην πετρελαική αγορά η πανδημία του Covid-19 σε συνδυασμό με τις πολιτικές για το Κλίμα κατάφεραν ένα καίριο πλήγμα στις έρευνες για πετρέλαιο και φυσικό αέριο στην Ελλάδα, που προς το παρόν σταματούν και τυπικά, καθώς οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου περικόπουν τις επενδυτικές τους δαπάνες, ιδιαίτερα για έρευνες υψηλού κόστους και ρίσκου.

Πρόσφατα η ισπανική Repsol, ένας από τους μεγαλύτερους διεθνείς ομίλους υδρογονανθράκων ο οποίος συμμετείχε στις ερευνητικές κοινοπραξίες στη χώρα μας, ανακοίνωσε την απόσυρσή της από τα ελληνικά πεδία. Η είδηση δεν προκάλεσε έκπληξη στους γνώστες των πετρελαϊκών εξελίξεων διεθνώς, αφού η αβεβαιότητα για τις τιμές του πετρελαίου και την εξέλιξη της ζήτησης σε μία εποχή που η παγκόσμια κοινότητα και ιδιαίτερα η Ευρώπη στρέφεται στην πράσινη ενέργεια, σε συνδυασμό με τους κραδασιμούς που δέχθηκαν

το 2020 οι εταιρείες του κλάδου, έχουν οδηγήσει τους περισσότερους παίκτες σε περικοπή δαπανών.

Οι επενδύσεις δε που περιορίζονται περισσότερο είναι αυτές που προορίζονταν για «άγνωστα» επί της ουσίας πεδία, με υψηλό κόστος εξόρυξης και αβέβαια αποτελέσματα όσον αφορά στις ποσότητες των απολήψιμων υδρογονανθράκων. Και τα τρία αυτά στοιχεία είναι παρόντα στην ελληνική άσκηση. Ο διευθύνων σύμβουλος των ΕΛΠΕ, Ανδρέας Σιάμισις, σε δηλώσεις του άφησε να φανεί πως ο όμιλος είναι έτοιμος να ακολουθήσει το παράδειγμα της Repsol. Οι επενδύσεις στο upstream στην παρούσα συγκυρία έχουν αρχίσει να γίνονται επισφαλείς. Τα Ελληνικά Πετρέλαια, τα οποία αποτυπώνουν την κρίση του 2020 στα αποτελέσματά του, φέρονται αποφασισμένα να περικόψουν τη δραστηριότητα στην έρευνα για κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου.

Επιστρέφουν τα οικόπεδα

Σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες, μάλιστα, ο όμιλος εξετάζει το ενδεχόμενο της

επιστροφής στο Ελληνικό Δημόσιο των παραχωρήσεων έρευνας και εκμετάλλευσης που έχει για τα χερσαία πεδία «Άρτα - Πρέβεζα» και «Β.Δ. Πελοπόννησος». Ακόμα και για την πιο «υποσχόμενη» παραχώρηση, του θαλάσσιου μπλοκ του Δυτικού Πατραϊκού Κόλπου, για την οποία οι σεισμικές έρευνες έδειξαν πιθανά αποθέματα ύψους 100 εκατ. βαρελιών ισοδύναμου πετρελαίου, φαίνεται ότι υπάρχουν δεύτερες σκέψεις. Σε αυτό «βοηθούν» και οι τοπικές αντιδράσεις, τα γραφειοκρατικά προβλήματα και οι ελλείψεις υποδομών, όμως η αβεβαιότητα για τις διεθνείς εξελίξεις στον κλάδο παίζει καθοριστικό ρόλο.

Κρήτη

Στα πιο «ευαίσθητα» γεωπολιτικά μπλοκ Δυτικά και Νοτιοδυτικά της Κρήτης, τα ΕΛΠΕ παραμένουν στην κοινοπραξία με την Total και την ExxonMobil, αλλά έναρξη των ερευνών δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα. Η ExxonMobil έχει ανακοινώσει για το 2021 ότι σκοπεύει να περιορίσει τις επενδύσεις της κατά 11% έως 25%, δηλαδή 16 έως 19 δισ. δολάρια, από τα 21,4 δισ. δολάρια του 2020, ποσό ήδη μειωμένο κατά 9,8 δισ. δολάρια σε σχέση με το 2019. Όσο για τη Repsol έχει ανακοινώσει ότι θα παραμείνει σε 14 αγορές από 34 στις οποίες δραστηριοποιείται και ότι θα μειώσει τις ετήσιες επενδύσεις στο upstream στα 1,6 δισ. ευρώ ως το 2025, από 2,4 δισ. ευρώ το 2019. Διεθνώς οι επενδυτικές δαπάνες για την απόκτηση νέων πεδίων έπεσαν το 2020 στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας πενταετίας και προβλέπεται να μειωθούν ακόμα περισσότερο το 2021.

Αυτό δεν σημαίνει πάντως ότι οι συνολικές επενδύσεις έρευνας και παραγωγής δεν θα ανακάμψουν, καθώς στον τομέα του LNG, με αρχή τις ΗΠΑ, έχει ήδη φανεί μία αύξηση της κεφαλαιουχικής δαπάνης, σημαντικό μέρος της οποίας όμως αφορά στην επαναλειτουργία πεδίων που είχαν κλείσει το 2020. Εκτιμήσεις διεθνών οίκων συγκλίνουν ότι η ζήτηση πετρελαίου θα φθάσει στην αιχμή της μέσα στο δεύτερο μισό της δεκαετίας, μεταξύ 2025-2028, και από εκεί και έπειτα θα μειώνεται, ενώ για το φυσικό αέριο το «plateau» της ζήτησης τοποθετείται μέσα στη δεκαετία του 2030 προς το 2035. Μετά θα αρχίσει η κάμψη.

Υδρογόνο

Οι προοπτικές αυτές δεν είναι καθόλου ευοίωτες για την παραδοσιακή πετρελαϊκή βιομηχανία, που ήδη σχεδιάζει την επόμενη ημέρα μέσω της μετάβασής της στην πράσινη ενέργεια, ΑΠΕ και υδρογόνο. Οι αλλαγές που επέρχονται μέσω της πολιτικής για το Κλίμα είναι σαρωτικές για τον κλάδο. Οι δύο μεγαλύτεροι «πελάτες» της βιομηχανίας υδρογονανθράκων, η παραγωγή ηλεκτρισμού και οι μεταφορές, σταδιακά χάνονται ή συρρικνώνονται. Στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας το φαινόμενο είναι ήδη ορατό με τη ραγδαία μετατόπιση στις ΑΠΕ και τις άλλες πράσινες τεχνολογίες, ενώ η ηλεκτροκίνηση ή/και το υδρογόνο αποτελούν το επόμενο μεγάλο στοίχημα της Ε.Ε. για το 2030 και το 2050. Το πετρέλαιο είναι ο τομέας που θα πληγεί ταχύτερα και περισσότερο από την ενεργειακή μετάβαση, ενώ το φυσικό αέριο, ως το προσωρινό καύσιμο ηλεκτροπαραγωγής-θέρμανσης και εν μέρει κίνησης μέχρι να επιτευχθούν οι στόχοι, φαίνεται να έχει περισσότερη διάρκεια ζωής, αλλά και ημερομηνία λήξης.

Μάχεται

Στην Ευρώπη ήδη η βιομηχανία του φυσικού αερίου «μάχεται» για να το διατηρήσει στο προσκήνιο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με νέες, πιο φιλικές στο περιβάλλον χρήσεις, όπως η παραγωγή «μπλε» υδρογόνου (υδρογόνο που παράγεται από φυσικό αέριο) ή ορισμένα από τα συνθετικά καύσιμα, καθώς και με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ειδικά στις χώρες εκείνες που έχουν μεγάλη εξάρτηση από τον υπό κατάργηση άνθρακα. Το κενό που κάποια χρονική στιγμή θα αφήσει η Ευρώπη στη ζήτηση ορυκτών καυσίμων πιθανώς για κάποιο διάστημα να το καλύψουν οι αναπτυσσόμενες Οικονομίες παγκοσμίως, καθώς οι πολιτικές για το Κλίμα δεν εφαρμόζονται με την ίδια ταχύτητα ή στο ίδιο εύρος σε όλο τον πλανήτη. Για τα νέα κοιτάσματα της Ευρώπης, όμως, και των γειτονικών της περιοχών το μέλλον είναι δύσκολο να προβλεφθεί.

Η φιλόδοξη κλιματική πολιτική της Ε.Ε. ήδη δυσκολεύει τις επενδύσεις σε νέα πεδία, αφού αρχίζει και θέτει φραγμούς ακόμα και στη χρηματοδότησή τους. Τα νέα κριτήρια

ESG -Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση- που εισέρχονται σταδιακά στην τραπεζική χρηματοδότηση θα οδηγήσουν είτε στον αποκλεισμό είτε στον πολύ ακριβό δανεισμό έργων που θεωρείται ότι ρυπαίνουν το περιβάλλον.

Πότε ανακάμπτει η ζήτηση

Η παγκόσμια Οικονομία όπως και η ζήτηση ενέργειας προβλέπεται να ανακάμψουν όταν υποχωρήσει η πανδημία. Το πρώτο τετράμηνο του 2021 δεν ανταποκρίθηκε στα αισιόδοξα σενάρια ανάκαμψης, λόγω των εξελίξεων στο μέτωπο του Covid-19. Ακόμα, όμως, και όταν ελεγχθεί ο ιός, οι εκτιμήσεις των διεθνών οίκων συγκλίνουν στο ότι η Οικονομία θα συνεχίσει να αγωνίζεται για να ξεπεράσει τον αντίκτυπο από τις δημοσιονομικές ανισορροπίες που δημιουργήθηκαν την περίοδο της κρίσης, το κλείσιμο των επιχειρήσεων, τις πιέσεις στην αγορά εργασίας και τη μείωση της καταναλωτικής δαπάνης. Πώς μεταφρά-

ζονται όλα αυτά για την πετρελαϊκή βιομηχανία; Η παγκόσμια ζήτηση πετρελαίου παραμένει αισθητά κάτω από τα επίπεδα του 2019. Από την άλλη πλευρά, όμως, υπάρχουν και προβλέψεις για αύξηση της κεφαλαιουχικής δαπάνης των εταιρειών πετρελαίου/αερίου κατά 8,4% ως το 2025.

Αναλυτές εκτιμούν ότι μετά τις περικοπές και τη μείωση του κόστους των έργων, οι εταιρείες θα στραφούν στη βελτιστοποίηση του χαρτοφυλακίου τους, με αποσπένδυση από κοιτάσματα ή έρευνες χαμηλού περιθωρίου κέρδους και μετατόπιση σε επενδύσεις με υψηλότερα περιθώρια κέρδους και ανάπτυξης. Ο τομέας που φαίνεται να αντέχει περισσότερο από την όλη ανακατάταξη της βιομηχανίας του κλάδου είναι τα έργα που σχετίζονται με το υδροποιημένο φυσικό αέριο (LNG), αν και η έντονη μεταβλητότητα στις τιμές σε συνδυασμό με τη χαμηλή οικονομική ανάπτυξη μπορεί να περιορίσουν τη δυναμική του.

ΔΕΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΠΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων από το τέλος του 2021 παύει να χρηματοδοτεί έργα φυσικού αερίου, όπως έχει ανακοινώσει. Τον Ιούνιο οι Βρυξέλλες αναμένεται να δημοσιοποιήσουν το Ταξονομικό, τον νέο οδηγό με την Ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων ανάλογα με το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Η κατηγοριοποίηση στο Ταξονομικό θα είναι κρίσιμη στο μέλλον για την όποια επένδυση. Η Ελλάδα μαζί με άλλες 8 χώρες έχουν συνυπογράψει επιστολή με την οποία ζητούν να μην υποβαθμιστεί στην κατηγοριοποίηση το φυσικό αέριο, καθώς είναι το μεταβατικό καύσιμο για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας ως το 2050.

Και η ΕΔΕΥ

Υπό το πρίσμα των εξελίξεων, η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ) έχει αρχίσει να εξετάζει εναλλακτικές προσεγγίσεις που να συνδυάζουν τους υδρογονάνθρακες με τη βιώσιμη παραγωγή ενέργειας, δηλαδή τις τεχνολογίες παραγωγής υδρογόνου, της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, και τα θαλάσσια αιολικά. Στο πλαίσιο αυτό, πληροφορίες αναφέρουν ότι έχει ξεκινήσει συζητήσεις με τα ΕΛΠΕ, την ExxonMobil, την Total και την Enegean, δηλαδή τις εταιρείες που συμμετέχουν στις ερευνητικές κοινοπραξίες υδρογονανθράκων για πιθανή εμπλοκή τους σε μεγάλης επιβέλειας πράσινα πρότζεκτ, όπως την εγκατάσταση θαλάσσιων αιολικών στις ζώνες που έχουν παραχωρηθεί για έρευνες πετρελαίου/αερίου, την παραγωγή μπλε υδρογόνου κ.λπ. Σε ανάλυση της S&P Global οι προοπτικές για το upstream και τη διύλιση παραμένουν αρνητικές και για το 2021. Οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου αγωνίζονται ακόμα για το ουδέτερο πρόσημο στις ταμειακές τους ροές, ενώ οι εξαγωγές και συγχωνεύσεις που έγιναν κυρίως στις ΗΠΑ ολοκληρώθηκαν με χαμηλό πρόμιουμ και κυρίως μέσω μετοχικών ανταλλαγών. Η βιομηχανία έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων και των εταιρειών που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες στους πετρελαϊκούς ομίλους ξεκίνησε το 2021 με πολλές χρεοκοπίες λόγω της περιορισμένης πρόσβασης στις αγορές κεφαλαίου.

Μπύρες, εισιτήρια, ντόνατς και... χασίς για ένα εμβόλιο

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΚΡΙΤΣΑΛΟΥ**

Την ώρα που η νέα κυβέρνηση Μπάιντεν ανεβάζει τον πήχη για τον εμβολιασμό των Αμερικανών, Αρχές και εργοδότες δίνουν τα... ρέστα τους για να πείσουν όσους αρνούνται πεισματικά να κάνουν το εμβόλιο...

Λεφτά, εισιτήρια για μουσεία, ακόμη και... χασίς επιστρατεύονται στην προσπάθεια των ΗΠΑ να πείσουν και τους τελευταίους επιφυλακτικούς να εμβολιαστούν κατά του κορωνοϊού.

Την ώρα που σε όλο τον κόσμο καταβάλλεται μια πρωτοφανής στα χρονικά προσπάθεια εμβολιασμού σύσσωμου του ανθρώπινου πληθυσμού, το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στις ΗΠΑ έχει

μετατοπιστεί από τον μαζικό εμβολιασμό στους αρνητές, υπό τον φόβο εμφάνισης νέων στελεχών του ιού και της ανησυχίας ότι η χώρα δεν θα καταφέρει ποτέ να επιτύχει τη λεγόμενη «ανοσία της αγέλης».

Για να δαμάσουν την όποια επιφυλακτικότητα υπάρχει, εταιρείες και πολιτειακές Αρχές σκαρφίζονται κάθε πιθανό τρόπο για να προσελκύσουν την προσοχή των μη εμβολιασμένων.

Από voucher και μπύρες μέχρι... τσιγαριλίκια

Η πολιτεία του Μέριλαντ, για παράδειγμα, ανακοίνωσε ότι θα δώσει από 100 δολάρια σε όλους τους πλήρως εμβολι-

ασμένους πολιτειακούς υπαλλήλους. Ταυτόχρονα, θα «τιμωρήσει» τους αρνητές, αρνούμενη με τη σειρά της να τους χορηγήσει τη λεγόμενη αναμνηστική δόση, εάν και εφόσον υπάρξει σχετική σύσταση κάποια στιγμή στην πορεία.

Στο Νιου Τζέρσεϊ, όπως αναφέρουν σε εκτενές ρεπορτάζ τους οι Financial Times, όλοι οι κάτοικοι ηλικίας άνω των 21 ετών που κάνουν την πρώτη δόση του εμβολίου τον Μάιο μπορούν με το πιστοποιητικό εμβολιασμού τους να πιούν στην υγεία του εμβολίου μία μπύρα δωρεάν σε μία από τις 13 ζυθοποιίες που συμμετέχουν στο πρόγραμ-

μα. Στο Ντιτρόιτ, πάλι, όποιος μεταφέρει κάποιον με το αυτοκίνητό του για να εμβολιαστεί, μπορεί να λάβει μία προπληρωμένη χρεωστική αξίας 50 δολαρίων.

Την ίδια ώρα, όπως ανακοινώθηκε από την ίδια τη Pfizer, το εμβόλιο που ανέπτυξε από κοινού με τη γερμανική εταιρεία βιοτεχνολογίας BioNTech θα είναι από τα τέλη Μαΐου διαθέσιμο, σε μικρότερες ποσότητες, και στα φαρμακεία. Τα νέα πακέτα θα περιέχουν 25 φιαλίδια, αλλά, σύμφωνα με την εταιρεία, θα συνεχίσουν να παραδίδονται και οι μεγαλύτερες παρτίδες, των 195 φιαλιδίων, όπου και όταν χρειάζεται.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι εταιρείες που απασχολούν εργαζομένους. Η American Airlines δίνει στους υπαλλήλους της που έχουν έδρα στις ΗΠΑ μία μέρα άδεια επιπλέον, καθώς και 50 δολάρια σε πόντους, ενώ η

Amazon προσφέρει στους πλήρως εμβολιασμένους εργαζομένους της πρώτης γραμμής το ποσό των 80 δολαρίων. Πολλές εταιρείες λιανικής, αλλά και εστιατόρια που έχουν υπαλλήλους να εξυπηρετούν πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των Lidl, Petco και McDonald's, έχουν προσπαθήσει επίσης να δώσουν κίνητρα στους εργαζομένους τους προκειμένου να εμβολιαστούν.

Κάποιες εταιρείες, μάλιστα, καταφεύγουν στις προσφορές προκειμένου να επιτύχουν τον επιθυμητό στόχο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Greenhouse of Walled Lake, εταιρεία πώλησης μαριχουάνας για ιατρικούς -και όχι μόνο- σκοπούς, που έχει λανσάρει το πρόγραμμα «pot for shots» (σε ελεύθερη μετάφραση «εμβόλιο και τσιγαρίκι»).

Από την ώρα που το ξεκίνησε, τον Φεβρουάριο, έχει μοιράσει δε πάνω από

25.000 έτοιμα τσιγαρίκια, όπως λέει η ίδια. Η αλυσίδα ντόνατς και καφέ Krispy Kreme προσφέρει ένα δωρεάν ντόνατ την ημέρα για όλο το υπόλοιπο της χρονιάς σε όλους όσοι επιδεικνύουν πιστοποιητικό εμβολιασμού.

Η Προεδρική Βιβλιοθήκη και το Μουσείο του Αβραάμ Λίνκολν στο Ιλινόις μοιράζουν έως τα τέλη Ιουνίου δωρεάν εισιτήρια σε όλους όσοι αποδεικνύουν ότι έχουν κάνει το εμβόλιο, ενώ όσοι εμβολιάζονται στο NRG Park στο Χιούστον μπορούν να κερδίσουν εισιτήρια για παραστάσεις όπως το «Disney on Ice» και το φεστιβάλ Astroworld του ράπερ Travis Scott.

Η ομάδα μπέιζμπολ των Cleveland Indians στο Οχάιο, επίσης, δίνει με έκπτωση κάποια εισιτήρια, ενώ οι Cincinnati Reds πουλούν κάποια εισιτήρια στα 10 δολάρια μόνο σε εμβολιασμένους οπαδούς.

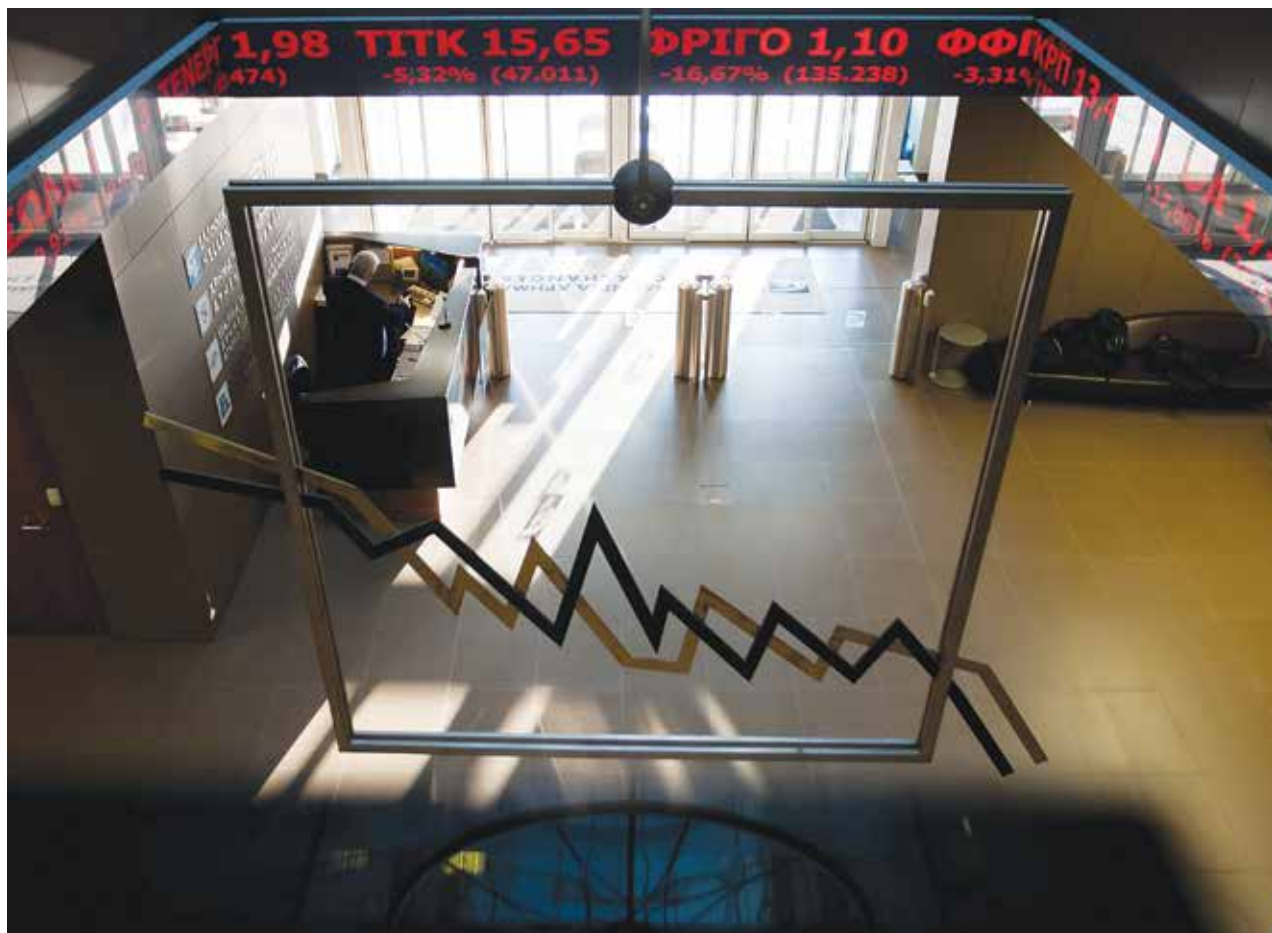
ΣΤΟΧΟΣ Ο ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ 70% ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΧΡΙ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ

Παρ' όλη, όμως, την αφθονία προσφορών, υπάρχουν εκπρόσωποι του αντιεμβολιαστικού κινήματος που εξακολουθούν να μην πείθονται. Ούτε με τα δωρεάν ντόνατς ούτε με τα 100 ευρώ. Σύμφωνα με τα αμερικανικά Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, αρχές Μαΐου είχε εμβολιαστεί πλήρως σχεδόν το 1/3 του πληθυσμού των ΗΠΑ και πάνω από 147 εκατ. άτομα είχαν λάβει τουλάχιστον μία δόση. Επίσης, ο πρόεδρος Μπάιντεν ανακοίνωσε αλλαγή στρατηγικής με στόχο τον εμβολιασμό του 70% του ενήλικου πληθυσμού της χώρας με τουλάχιστον μία δόση έως τις 4 Ιουλίου.

«Οι άνθρωποι έχουν πάρα πολλούς λόγους να κάνουν αυτό το εμβόλιο και είναι λίγοι εκείνοι που θα πειστούν από τέτοιου είδους κίνητρα» λέει η Alison Buttenheim, αναπληρώτρια καθηγήτρια Πολιτικής Υγείας στη Σχολή Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου της Πενσιλβάνια.

Όπως λέει, όμως, παρόλο που οι προσφορές είναι απίθανο να αλλάξουν το μυαλό των αντιεμβολιαστών, για εκείνους που σκέφτονται να εμβολιαστούν «τα νέα, λαμπερά πράγματα... μπορούν να βοηθήσουν».

Τι λένε έξι insiders στους αναλυτές για τις μετοχές και τις εισηγμένες τους

- Τα ψιλά γράμματα των conference calls
- Ο Μάιος φέρνει αναβάθμιση των ελληνικών μετοχών και credits από τη Morgan Stanley

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Βροχή τα conference calls μεταξύ εισηγμένων και αναλυτών λίγο πριν από το τέλος του πρώτου μήνα του β' 3μήνου, τον Απρίλιο. Η καλή πορεία στο α' τρίμηνο σε ΟΛΠ, ΕΥΔΑΠ, Πλαστικά Θράκης, Aegean,

Quest και Μότορ Όιλ επιτρέπει την αισιοδοξία των διοικήσεών τους για το σύνολο του τρέχοντος έτους, η οποία εντείνεται για το 2022. Το άνοιγμα του τουρισμού και τα κεφάλαια που πρόκειται να εισρεύσουν από το ευρωπαϊκό ταμείο ανάκαμψης, 4 δισ. ευρώ για φέτος, η αύξηση της κατανάλωσης από το

άνοιγμα της Οικονομίας μετά το Πάσχα, φέρνουν τα πρώτα χαμόγελα στην αγορά και βεβαίως στο management των εισηγμένων. Το θέμα απασχόλησε τα πρόσφατα conference calls για τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων της περασμένης χρήσης.

Για τον ΟΛΠ οι ενδείξεις του 2021 είναι

ενθαρρυντικές και η διοίκηση περιμένει πως θα είναι μία καλύτερη χρονιά έναντι του 2020 στην κρουαζιέρα και την ακτοπλοία αλλά όχι στο ύψος του 2019.

Όπως τονίστηκε στους αναλυτές, το 2020 ο ΟΛΠ από το ενοίκιο που εισπράττει από τις παραχωρημένες προβλήτες (2 και 3) είχε έσοδο 66,5 εκατ. ευρώ. Το έσοδο αποτελείται από δύο μεταβλητές. Από το ποσοστό των εσόδων της εταιρείας που τις διαχειρίζεται και το σταθερό έσοδο από την επιφάνεια των προβλητών. Τα έσοδα από τον προβλήτα 1, τον οποίο διαχειρίζεται ο ΟΛΠ, είναι μικρότερα. Οι επιβατικές δραστηριότητες (κρουαζιέρα) επηρεάστηκαν περισσότερο από την κρίση. Σχεδόν μηδενίστηκε η κίνηση επιβατών λόγω των απαγορευτικών που υπάρχουν και σήμερα.

Στο ναυπηγοεπισκευαστικό κομμάτι τονίστηκε πως η επένδυση που έγινε έχει αρχίσει και αποδίδει, με τον τζίρο να βελτιώνεται χρονιά με τη χρονιά. Παράλληλα με τα νέα έργα που γίνονται, διευρύνονται οι υπηρεσίες στους πελάτες και θα βελτιωθούν και από εκεί τα έσοδα, τόνισε η διοίκηση.

Πλαστικά Θράκης

Οι επενδύσεις ύψους 165 εκατ. ευρώ που έγιναν την προηγούμενη πενταετία και η αναδιάρθρωση του ομίλου έφεραν μεγάλη βελτίωση στα περιθώρια κέρδους και αύξηση της κερδοφορίας. Παράλληλα λόγω της πανδημίας ο όμιλος αύξησε σημαντικά τα αποθέματά του, με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται από ελλείψεις πρώτων υλών που υπάρχουν στην αγορά και από αυξήσεις στις τιμές. Η διοίκηση εμφανίστηκε αισιόδοξη για το πρώτο εξάμηνο, αλλά σημείωσε πως δεν μπορεί να κάνει πρόβλεψη για το δεύτερο, αν και θεωρεί πως θα ομαλοποιηθεί η κατάσταση και πως στόχος είναι τις όποιες αυξήσεις παρατηρηθούν να μπορέσει να τις μετακυλήσει. Επιπλέον, τονίστηκε πως παρά την αύξηση της τιμής της μετοχής τους προηγούμενους μήνες δεν έχει έρθει ακόμα στα επίπεδα της δίκαιης αξίας, βάσει των αποτιμήσεων που ο

καθένας μπορεί να κάνει, βάσει κερδοφορίας και προοπτικών κερδοφορίας τα επόμενα χρόνια. Τα θεμελιώδη δείχνουν πως δεν είναι στη δίκαιη τιμή, σημείωσαν χαρακτηριστικά στους αναλυτές. Ανάμεσα στις κινήσεις που θα κάνει είναι επένδυση σε φωτοβολταϊκά στις στέγες των εργοστασίων. Στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, το 64% κατέχουν οι βασικοί μέτοχοι (οικογένεια Χαλιωρή), το 9% Έλληνες θεσμικοί, το 4,5% ξένοι θεσμικοί και 0,7% είναι ίδιες μετοχές.

Aegean

Η εταιρεία συνέχισε και στο πρώτο τρίμηνο λόγω των περιοριστικών μέτρων να «καίει χρήμα», περί τα 18-20 εκατ. ευρώ, με τάσεις μείωσης μήνα με μήνα. Για τους πρώτους 5 μήνες του 2021 θα συνεχίσει να καίει χρήμα και μετά θα μπορέσει να έχει μηδενικό αποτέλεσμα, αλλά όχι και να καλύψει την απώλεια. Ο κ. Ευτύχης Βασιλάκης ανέφερε στους αναλυτές πως στο χειρότερο σενάριο, τα πράγματα θα πηγαίνουν καλύτερα φέτος έναντι της περσινής χρήσης, καθώς δεν θα υπήρχε η ζημιά των 80 εκατ. ευρώ από τις κινήσεις αντιστάθ-

μισης κινδύνου. Ο κ. Βασιλάκης απέφυγε να δώσει εκτιμήσεις, καθώς υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα, ενώ σημείωσε πως οι κρατήσεις για το καλοκαίρι είναι πολύ χαμηλές τώρα. Η πορεία των εμβολιασμών αλλά και των κρουσμάτων θα καθορίσει την πορεία του τουρισμού το καλοκαίρι, ανέφερε, και μάλιστα σημείωσε πως θα ήταν καλύτερο να καθυστερήσει 20 μέρες ή έναν μήνα το άνοιγμα της Οικονομίας, από το να ανοίξει και όταν θα μπορεί ο κόσμος να ταξιδέψει να υπάρξει νέο κύμα στην Ελλάδα. Αυτό που χρειάζεται είναι ευελιξία, ώστε ανάλογα με το πως θα είναι η ζήτηση να μπορεί να προσαρμοστεί αυθόρμητα τα δρομολόγια.

Αναφορικά με τα νέα αεροσκάφη, υπάρχει υποχρέωση καταβολής 65 εκατ. δολαρίων στο δεύτερο εξάμηνο, και τονίστηκε πως η συμφωνία είναι πολύ καλή και υπάρχει δυνατότητα για μικρές αλλαγές. Εκεί που υπάρχει μεγαλύτερο περιθώριο διαπραγμάτευσης είναι στα παλιά αεροσκάφη όπου λήγει η συμφωνία μίσθωσης.

ΕΥΔΑΠ

Το επενδυτικό πλάνο 10ετίας, είπε ο κ.

MOTOR OIL – ΔΕΝ ΔΙΝΕΙ ΜΕΡΙΣΜΑ

Σχετικά με την πορεία του πρώτου τριμήνου 2021 τονίστηκε στους αναλυτές από τη διοίκηση πως πήγε καλά με την αύξηση του όγκου πωλήσεων, με αποτέλεσμα να καλυφθεί η περσινή απώλεια. Το μεγαλύτερο μέρος της ανάπτυξης οφείλεται στις αγορές του εξωτερικού, καθώς η Ελλάδα, λόγω του παρατεταμένου lockdown, δεν είχε ανάλογη πορεία. Ο κ. Πέτρος Τζαννετάκης που ανέλαβε να ενημερώσει τους αναλυτές τις προηγούμενες μέρες, αναφέρθηκε και στην πρόσφατη έκδοση ομολόγου σημειώνοντας πως άντλησε 200 εκατ. ευρώ με 1,9% επιτόκιο και η έκδοση υπερκαλύφθηκε 5 φορές με 670 εκατ. ευρώ να προσφέρονται από Έλληνες,

δείχνοντας έτσι την εμπιστοσύνη τους στην εταιρεία και επιτρέποντάς της να δανειστεί με χαμηλό επιτόκιο και να προχωρήσει το επενδυτικό της πρόγραμμα. Αναφορικά με τις επενδύσεις, το 2020 ανήλθαν στα 175 εκατ. ευρώ και για το 2021 αναμένονται επενδύσεις 240 εκατ. ευρώ, με το μεγαλύτερο μέρος να αφορά το έργο του συγκροτήματος κατεργασίας νάφθας συνολικού ύψους 310 εκατ. ευρώ. Τέλος, αναφορικά με την απόφαση της διοίκησης να μη δώσει μέρισμα για τη χρήση 2020, σημειώθηκε πως είναι μία αμυντική στάση, αν και δεν θα δημιουργούσε μεγάλο θέμα στις ταμειακές ροές ένα μικρό μέρισμα.

Χάρης Σαχίνης στους αναλυτές, προβλέπει 175 εκατ. ευρώ σε έργα μετασχηματισμού, 700 εκατ. ευρώ σε έργα αποχέτευσης και ανακυκλωμένου νερού στην Ανατολική Αττική, και 200 εκατ. ευρώ σε έργα για αντικατάσταση δικτύων νερού προκειμένου να επιτευχθεί μείωση διαρροών. Τα περισσότερα έργα είναι χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. με συμμετοχή έως και 90% αλλά και με πιθανή συμμετοχή του Ταμείου Ανάκαμψης ή και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε πως για έργα ύψους 700 εκατ. ευρώ η εταιρεία θα χρειαστεί να βάλει μόλις 45 εκατ. ευρώ. Τέλος, αναφορικά με τους έξυπνους μετρητές, τονίστηκε πως πρόκειται για ένα σύνθετο έργο, το οποίο είναι στα έργα μετασχηματισμού. Θα αρχίσει ο σχεδιασμός σε 1-2 μήνες και η εφαρμογή του σε 1 με 1,5 έτος.

Η μεγάλη εικόνα

Μεγάλες ζημιές που πήραν σε μία δύσκολη χρήση, αυτή του 2020, επηρέασαν την τελική γραμμή των αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία 140 ισολογισμών που παρουσιάζει το «Β.Ε.» τα ΕΒΙΤΔΑ διατηρήθηκαν ισχυρά, παρά τη μείωσή τους κατά 23,03%, στα 6, 431 δισ. ευρώ, έναντι 8,355 δισ. ευρώ το 2019. Οι δε πωλήσεις επίσης έδειξαν σημάδια αντοχής, διαμορφούμενες στην περασμένη χρήση στα 54,076 δισ. ευρώ, έναντι 65,784 δισ. ευρώ. Τα καθαρά κέρδη μειώθηκαν κατά 40,56% και διαμορφώθηκαν στα 561,985 εκατ. ευρώ, από 945,476 εκατ. ευρώ το 2019.

Αν στο συνολικό αποτέλεσμα ενταχθούν τα αντίστοιχα των συστημικών τραπεζών για τη χρήση του 2020, προκύπτουν ζημιές 822,018 εκατ. ευρώ από 2,046 δισ. ευρώ κέρδη στη χρήση του 2019! Μόνο στις τράπεζες, η συνολική ζημιά ανήλθε στο 1,384 δισ. ευρώ έναντι κερδών 1,1 δισ. ευρώ κατά το 2019.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, έκτακτες ζημιές που πήραν οι εισηγμένες σε μία και μόνο χρήση, αλλά και θετικό καθαρό δανεισμό πάνω από 2% σε σχέση με τα ταμειακά τους διαθέσιμα, είναι το βασικό χαρακτηριστικό των αποτελεσμάτων της τραγικής χρήσης του 2021 για 140 επιχειρήσεις που δημοσιεύει

QUEST

Σε σημαντικές επενδύσεις θα προχωρήσει μέσα στο 2021 η Quest Συμμετοχών, ενώ παρά το lockdown η διοίκηση αισιοδοξεί και περιμένει υψηλή διψήφια ανάπτυξη στις πωλήσεις του 2021 έναντι του 2020 και υψηλή μονοψήφια ποσοστιαία αύξηση στα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποβέσεων αλλά και των κερδών προ φόρων. Οι προοπτικές είναι καλές για το σύνολο σχεδόν των δραστη-

ριοτήτων, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων που θα γίνουν φέτος είναι επενδύσεις που δημιουργούν ανάπτυξη και θα βελτιώσουν τα αποτελέσματα στις επόμενες χρήσεις. Όπως ανέφερε η διοίκηση κατά τη διάρκεια τηλεδιάσκεψης για την ενημέρωση των αναλυτών, από τα 26 εκατ. ευρώ που ήταν οι επενδύσεις το 2020, μπορεί να διπλασιαστούν ή ακόμα και να τριπλασιαστούν.

το «Β.Ε.». Οι έκτακτοι παράγοντες φαίνεται ότι θα είναι περισσότεροι από κάθε άλλη φορά, καθώς οι εταιρείες χρησιμοποιούσαν λογιστικές εφεδρείες (ΟΤΕ, ΟΠΑΠ, Τράπεζες ομόλογα) ή μείωσαν το αποτέλεσμά τους με σημαντικές απομειώσεις για να έχουν ένα καθαρότερο ξεκίνημα το 2021 (Τιτάν, Ελλάκτωρ, Τράπεζες προβλέψεις μελλοντικών τιλοποιήσεων κ.ά.). Παρόλα αυτά φαίνεται ότι τα μερίσματα και φέτος θα κινηθούν ικανοποιητικά, τηρουμένων των συνθηκών.

Καταλύτης

Τα καλά νέα δεν εξαντλήθηκαν με την υπερκάλυψη της ΑΜΚ της Τράπεζας Πειραιώς. Ούτε βεβαίως με την πέραν πάσης προσδοκίας κάλυψη της 5ετούς έκδοσης του ελληνικού ομολόγου, από την οποία το Δημόσιο άντλησε 3 δισ. ευρώ. Άλλος σημαντικός καταλύτης πάνω στον οποίο «πάτησε» η αγορά ήταν οι ανακοινώσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη για τη μείωση της εταιρικής φορολογίας (διαβάστε σχετικά στο «Β.Ε.») και τη μείωση ταυτόχρονα των ασφαλιστικών εισφορών.

Η μείωση του εταιρικού φορολογικού συντελεστή κατά 200 μονάδες βάσης (από 24% στο 22%) από φέτος αυξάνει τα κέρδη ανά μετοχή κατά 8-10% σε όσες εταιρείες έχουν ισχυρό αποτύπωμα πωλήσεων στην Ελλάδα, ενώ η απαλλαγή από τον φόρο της αλληλεγγύης αποτελεί ένα ακόμα εχέγγυο για τη συνέχιση των υψηλών μερισμάτων δεδο-

μένης της σχετικά ήπιας φορολογίας που έχουν στην πηγή.

Το μείγμα της ανάπτυξης που αναμένεται για το 2021 (3,2-4,0%) σε συνδυασμό με τη μείωση του φόρου λειτουργεί σαν καταλύτης μείωσης των πολλαπλασιαστών αποτίμησης για όλες τις εταιρείες κάνοντας πιο ελκυστική την Ελληνική Αγορά, πόσω μάλλον όταν η εστίαση γίνεται κατά περίπτωση. Στα θετικά ακόμα καταγράφεται η επιτάχυνση των εμβολιασμών και σε νεότερες ηλικίες και το σταδιακό άνοιγμα περισσότερων οικονομικών κλάδων έως τα μέσα Μαΐου.

Ισχυρή ήταν η αντανάκλαση στην αγορά της αναβάθμισης της οικονομίας και των τραπεζών από την S&P. Μπορεί να μην έχει τιμολογηθεί ακόμα όσο θα έπρεπε, αλλά δεν παύει να αποτελεί νέο που θα κατευθύνει ισχυρά χαρτοφυλάκια που τοποθετούνται τόσο στους δείκτες όσο και στη χώρα.

Η 29η Απριλίου ήταν η τελευταία μέρα που η Morgan Stanley είχε τη δυνατότητα να σκανάρει τις ελληνικές μετοχές προκειμένου να εντάξει μία ή μερικές από αυτές, στους δείκτες της. Το καλό σενάριο θέλει εισροές που θα μπορούσαν να φτάσουν ακόμα και τα 200 εκατ. ευρώ από το δεύτερο 15ήμερο του Μαΐου κι έπειτα. Οπότε, σύμφωνα με Έλληνες διαχειριστές στο Λονδίνο, ο επόμενος καταλύτης που θα μπορούσε να οδηγήσει ψηλότερα την αγορά είναι η ένταξη συγκεκριμένων μετοχών στους δείκτες της Morgan Stanley.

ΠΟΙΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΘΑ ΜΠΟΥΝ ΤΕΛΙΚΑ ΣΤΟΝ MSCI ΚΑΙ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟ

Στις 11 Μαΐου η Morgan Stanley ανακοινώνει αν και ποιες μετοχές από το ελληνικό Χρηματιστήριο θα συμπεριλάβει στους δείκτες της. Από τις 15 Απριλίου έως και τις 29 του ίδιου μήνα, που ήταν και η τελευταία συνεδρίαση για το Χ.Α. πριν από τις αργίες του Πάσχα και της Πρωτομαγιάς, ο αμερικανικός οίκος με τους δείκτες αναφοράς για τα ξένα funds επέλεξε δύο τυχαίες ημερομηνίες. Από τις μέχρι στιγμής πληροφορίες και εκτιμήσεις παραγόντων της αγοράς:

α) Η Eurobank είναι η μόνη από τις τράπεζες που πληροί τις προϋποθέσεις επανένταξης στους δείκτες, με την κεφαλαιοποίηση να ξεπερνάει τα 2,9 δισ. ευρώ. Το 31,71% της τράπεζας ανήκει στο Fairfax και το 5,08% στη Helikon Investment.

β) Η μετοχή της Εθνικής Τράπεζας αγγίζει σε κεφαλαιοποίηση τα 2,3 δισ. ευρώ. Όμως, υπάρχει ζήτημα διασποράς της μετοχής, αφού το 40% ανήκει στο ΤΧΣ.

γ) Ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση της Alpha. Στην αγορά θεωρούν ότι πρόκειται για... ντέρμπι η επανείσοδος της Alpha στον MSCI. Η μετοχή της Alpha Bank για να ενταχθεί στον MSCI έπρεπε να βρίσκεται στο 1,30 ευρώ μετά τις 15/4. Σε δύο ημερομηνίες η μετοχή βρέθηκε πάνω από το 1,30. Τη Μ. Δευτέρα και τη Μ. Πέμπτη. Από τα επίπεδα αυτά και πάνω αφαιρουμένων των ποσοστών των βασικών μετόχων, του ΤΧΣ με 11% και του Τζον Πόλσον με 7,3%, η καθαρή κεφαλαιοποίηση διαμορφωνόταν πάνω από 1,6 δισ. ευρώ. Οι εισροές στην εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά, στο μεταξύ, μπορεί να είναι

πολλαπλάσιες των 200 εκατ. ευρώ. Αν υπάρχει είσοδος νέων εταιρειών στον ελληνικό MSCI, το rebalancing που θα γίνει θα αφορά στο σύνολο του ταμπλό και ειδικά όλων των μετοχών που βρίσκονται στους εν λόγω δείκτες, όπως του ΟΠΑΠ, του ΟΤΕ, της Jumbo ή π.χ. της Motor Oil, που βρίσκεται στη small cap κατηγορία.

Το αντίθετο, δηλαδή sell off, είχαν βιώσει οι Έλληνες επενδυτές πέρσι. Τον Μάιο του 2020 είχαν αφαιρεθεί από τον δείκτη οι μετοχές της Εθνικής Τράπεζας, της Alpha Bank, της Eurobank και του Τιτάν και μεταφέρθηκαν στη χαμηλή κεφαλαιοποίηση. Τι είναι ο MSCI

Ο δείκτης MSCI Greece μετρά την απόδοση των μετοχών της μεγάλης και μεσαίας κεφαλαιοποίησης της ελληνικής αγοράς. Αναθεωρείται σε τριμηνιαία βάση -Φεβρουάριο, Μάιο, Αύγουστο και Νοέμβριο- με στόχο να αντικατοπτρίζει την αλλαγή στις υποκείμενες αγορές μετοχών εγκαίρως.

Κατά τη διάρκεια των εξαμηνιαίων αναθεωρήσεων του τον Μάιο και τον Νοέμβριο, ο δείκτης εξισορροπείται και σταθμίζονται οι συμμετοχές των μεγάλων και μεσάιων κεφαλαιοποιήσεων.

Πρέπει να σημειωθεί, τέλος, ότι το όριο που εξετάζει η Morgan Stanley για να εντάξει κάποια μετοχή στους δείκτες της είναι το όριο του 1 δισ. δολαρίων κεφαλαιοποίηση, αφαιρουμένων των ποσοστών των βασικών μετόχων και των επαναγορασμένων ιδίων μετοχών.

ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ποια η θέση Ελλάδας - Τουρκίας με βάση τις εξελίξεις

REAL POLITIQUE

Του **ΔΡ. ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ**

Πράγματι ο καιρός που η Real politique επιστρέφει και γίνεται οδηγός στις Διεθνείς Σχέσεις των κρατών και της Διπλωματίας είναι πραγματικότητα. Ο Θουκυδίδης και ο

Μακιαβέλι επανέρχονται στο προσκήνιο.

Η αμερικανική διοίκηση του Τζο Μπάιντεν, με μια απόλυτη στροφή στην εξωτερική πολιτική και με την εμπειρία της προηγούμενης διοίκησης του Μπαράκ

Ομπάμα, αποφεύγει λάθος επιλογές, όπως της αραβικής άνοιξης, του απομονωτισμού του Ντόναλντ Τραμπ, και υιοθετεί ένα μείγμα εξωτερικής πολιτικής το οποίο συνδυάζει το ρητό «ή με εμάς ή απέναντί μας», με ξεκάθαρους πλέον ονοματισμένους ανταγωνιστές για την παγκόσμια επιρροή, τη Ρωσία και την Κίνα. Ενώ, παράλληλα, με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την επέλαση της Δημοκρατίας, με έντονη όμως την κοινωνική διάθεση και αυτή του δικαίου, κάνει επέλαση για τη διατήρηση του ηγέτη και της παγκόσμιας πρωτοκαθεδρίας από την Αμερική.

Οι σημαντικές συνέπειες στο παγκόσμιο πολιτικό status quo

Η ένωση της Ευρασίας αποτελεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο για την Αμερική, είχε υποστηρίξει ο Zbigniew Brzezinski στο βιβλίο του «Η Παγκόσμια Σκακιέρα». Και αυτό, γιατί στη συγκεκριμένη περιοχή βρίσκεται το 70% των παγκόσμιων φυσικών πόρων, όσο και ο μεγαλύτερος πληθυσμός στον κόσμο. Στοιχεία που δίνουν τη δυνατότητα σε όποιους κυριαρχούν σε αυτή την περιοχή να κυριαρχήσουν και στον κόσμο.

Σφαίρες επιρροής

Η περιγραφή του Halford Mackinder, όπως και του Nicholas John Spykman, ονόμασε το γεωπολιτικό αυτό σύνολο ως Heartland, το αμέσως επόμενο γεωπολιτικό σύνολο ως Rimland, ενώ στη συνέχεια ακολουθούν οι ωκεάνιοι θαλάσσιοι δρόμοι. Η αναθεωρητική εποχή στις Διεθνείς Σχέσεις και η επαναδιατύπωση των σφαιρών επιρροής έχει ήδη αρχίσει.

Οι συμμαχίες έχουν αρχίσει να διαμορφώνονται, όπως και ο ανταγωνισμός των Δυνάμεων έχει ενταθεί. Μέση Ανατολή, Λιβύη, Αίγυπτος, Ισραήλ, Αραβική Χερσόνησος, Βαλκάνια, Αφρική, Άπω Ανατολή, Καύκασος, Ουκρανία αποτελούν τα θέρετρα του Νέου Μεγάλου

Παιγνίου. Πόλεμοι δι' αντιπροσώπων, proxy wars, όπως στη Συρία, στη Λιβύη, στην Υεμένη, στην Ουκρανία κ.α., εντείνονται. Ο έλεγχος των ενεργειακών πόρων και των Σπάνιων Γαιών, των αγωγών μεταφοράς ενέργειας όσο και των εμπορικών διαδρόμων βρίσκεται σε έξαρση.

Πανισλαμισμός

Αυτό αντιλήφθηκε και η Τουρκία με τον Τ. Ερντογάν, ο οποίος θέλησε να αναβαθμίσει τη χώρα σε παγκόσμια δύναμη, με όχημα την ανασύσταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ενώ διπλωματικά επέλεξε την τακτική -γνωστή στην Τουρκία- του ενδιάμεσου, στην Ανατολή και τη Δύση. Στην Αμερική και στη Ρωσία, την Κίνα και το Ιράν. Ο Πανισλαμισμός επιλέχθηκε από τον ίδιο ως ο θρησκευτικός βραχίονας στην επεκτατική του αυτή ονειρώξη. Ιδιαίτερα εργαλεία, αυτό των εξτρεμιστών, όπως η Μουσουλμανική αδελφότητα, και οι ακραίοι σεχταριστές, όπως αυτοί του ISIS. Μεγάλο εμπόδιο, όμως, αποτελεί ο γεωγραφικός χώρος που ανήκει στην Ελλάδα και την Κύπρο. Η ανεύρεση, τα τελευταία χρόνια, ενεργειακών αποθεμάτων στην περιοχή αυτή, ενέργεια που είναι απαραίτητη για την Οικονομία της Τουρκίας αλλά και την τροφοδοσία των μεγαλομανών σχεδίων του Τ. Ερντογάν, τον οδήγησε σε μια άνευ προηγουμένου επιθετική πολιτική κατά παράβαση του Διεθνούς Δικαίου και του Δικαίου των Θαλασσών. Συνέπειες, η ανεκδιήγητη συμφωνία με τη Λιβύη, η εισβολή στη Συρία και το Ιράκ, η αλλαγή πολιτικής για δύο κράτη στην Κύπρο, η εργαλειοποίηση των μεταναστών και η πρόκληση στον Έβρο, η χρησιμοποίηση του δόγματος της ισχύος στον θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου, της Ανατολικής Μεσογείου, αλλά και η άνευ προηγουμένου καταπάτηση των θαλασσίων δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας, η εμπλοκή στον πόλεμο Αρμενίας - Αζερμπαϊτζάν, η ενίσχυση του μουσουλμανικού εξτρεμισμού τόσο στην Ευρώπη και στα Βαλκάνια όσο και στην Αφρική, ξύπνησαν τα αντανάκλαστικά των μεγάλων διεθνών δρώντων, αφού απείλησε τα συμφέροντά τους.

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Ήδε ανατολίτικη διπλωματία με το ένα πόδι στην Ευρασιατική Ένωση και με το άλλο στη Δύση έγινε για την Τουρκία μη διαχειρίσιμη. Αποτέλεσμα, να γυρίσει πλέον εναντίον της. Η συμμαχία με τη Ρωσία -μια λυκοφιλία- δοκιμάζεται σκληρά τόσο λόγω Ουκρανίας, Λιβύης και Συρίας, όσο και με την επέκταση της Τουρκίας στον Καύκασο. Η Αμερική δεν συγκρατεί αυτό το φλερτ, τους S-400, τις κατηγορίες για την οργάνωση του πραξικοπήματος, την υπόθεση της Halkbank και το σπάσιμο των κυρώσεων με το Ιράν, την υποστήριξη του ISIS στη Συρία, το Κουρδικό ζήτημα, την εναντίωση και απειλή στο Ισραήλ, αλλά κυρίως την προκλητική αυτονομίση του Τ. Ερντογάν απέναντι στα συμφέροντά της.

Η Ύβρις φέρνει Τιμωρία

Η Οικονομία της Τουρκίας καταρρέει, οι κοινωνικές αντιδράσεις εντείνονται, οι επενδυτές φεύγουν και η αντιπολίτευση διαπιστώνει την αποτυχία του οράματος του Τ. Ερντογάν. Η αναγνώριση της Αρμένικης Γενοκτονίας είναι γεγονός. Οι κυρώσεις για τους S-400, επίσης. Η πενταμερής για την Κύπρο καυτηριάζει, με δήλωση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ κ. Γκουτέρες, την απαίτηση της Τουρκίας για δύο ξεχωριστά κράτη, ως μη εντασσόμενη στις αποφάσεις του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η δίκη της προσωπικής τράπεζας του Τ. Ερντογάν, Halkbank, στην Αμερική, μπορεί να οδηγήσει το καθεστώς σε οικονομική πανωλεθρία, αλλά να πάρει και ποινικές προεκτάσεις. Τέλος τα F-35. Η Ρωσία λόγω

Ουκρανίας απομακρύνεται και τον απειλεί. Ευρώπη, Γαλλία, Ιταλία, Αυστρία και άλλοι, λόγω Λιβύης και όχι μόνο, παίρνουν αποφάσεις. Ενώ οι συμμαχίες της Ελλάδας και Κύπρου με Αίγυπτο, Σαουδική Αραβία, Ισραήλ, Ιορδανία και με την οσλόνα και πιο έμπρακτη υποστήριξη της Ευρώπης και της Αμερικής δημιουργούν ασφυξία στον Τ. Ερντογάν και στα οράματά του, με τραγικές εξελίξεις μελλοντικά, ακόμη και για την ίδια την κρατική οντότητα της Τουρκίας.

Νέοι παίκτες

Οι Μεγάλοι διεθνείς δρώντες δεν δέχονται εύκολα νέους παίκτες στην ομάδα τους. Και όπως ο Ρεαλισμός υποστηρίζει, το παίγνιο αυτό έχει μεγάλα κέρδη, αν τα καταφέρει, αλλά και μεγάλες καταστροφές, αν πτωθεί. Η Ελλάδα και η Κύπρος δείχνουν πως έχουν κάνει μια ιστορικά επιτυχημένη επιλογή και βρίσκονται στους κερδισμένους στην καινούργια παγκόσμια Αρχιτεκτονική που διαμορφώνεται. Η ταύτιση των συμφερόντων τους με αυτές των Αμερικής, Γαλλίας, Ε.Ε., Ισραήλ αλλά και του αραβικού κόσμου, η υιοθέτηση του Διεθνούς Δικαίου αλλά και του Δικαίου των Θαλασσών, καθώς και η υιοθέτηση συμμαχιών αλλά και η αποτρεπτική ενίσχυση της στρατιωτικής τους δύναμης, παράλληλα με την καθιέρωση μιας εξωστρεφούς εξωτερικής πολιτικής σε συνδυασμό με την ισχυροποίηση και βελτίωση της Οικονομίας τους, δείχνουν να αποτελούν τη σωστή στρατηγική επιλογή. Τα έθνη δεν έχουν σταθερούς φίλους ή εχθρούς. Έχουν μόνο σταθερά συμφέροντα.

MERCEDES EQB

Ηλεκτρικό και SUV

■ Χρόνο δεν θέλγει να «κάνει» η γερμανική εταιρεία στο παιχνίδι της ηλεκτροκίνησης και παρουσιάζει το ένα ηλεκτρικό μοντέλο μετά το άλλο. Σειρά έχει η EQB.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στη μεγαλύτερη αγορά του πλανήτη, την Κίνα, και στην έκθεση της Σαγκάης που άνοιξε τις πόρτες της για το κοινό, η Mercedes αποκάλυψε σε παγκόσμια πρώτη το νέο ηλεκτροκίνητο μοντέλο της, την EQB.

Η έκδοση αυτή αποτελεί την ηλεκτρική εκδοχή της GLB που ήδη κυκλοφορεί με κινητήρες βενζίνης και diesel.

Αν και ηλεκτρική, η EQB σχεδιαστικά ακολουθεί τη φόρμα της GLB ώστε να υπάρχει ομοιογένεια μεταξύ των μοντέλων, όπως είναι οι μεγάλες επιφάνειες των κρυστάλλων, το μακρύ καπό, το κάθετο πίσω τμήμα, ενώ στο εσωτερικό όπως σε κάθε μοντέλο της Mercedes έτσι και στην EQB κυριαρχούν οι διπλές οθόνες και το πολυλειτουργικό τιμόνι.

Οι πρώτες πληροφορίες αναφέρουν ότι η EQB 350 4Matic, όπως θα είναι η πλήρης ονομασία του πρώτου μοντέλου της σειράς, εξοπλίζεται με μπαταρία 66.5 kWh με αυτονομία πλέον των 420 χλμ.

Φέρει δύο ηλεκτροκίνητες, έναν για κάθε άξονα, με συνδυαστική ισχύ 292 ίππους.

Το αυτοκίνητο για την αγορά της Ευρώπης θα κατασκευάζεται στο εργοστάσιο που έχει η εταιρεία στην περιοχή Κέτσκεμετ της Ουγγαρίας.

Μετά το επίσημο λανσάρισμα θα ακολουθήσουν και άλλες εκδόσεις με μικρότερες και μεγαλύτερες μπαταρίες για το νέο ηλεκτροκίνητο SUV.

Στην Ευρώπη αναμένεται πριν από το τέλος του 2021.

TOYOTA BZ4X CONCEPT

Είσοδος στην ηλεκτροκίνηση

■ Ύστερα από χρόνια η Toyota ξαναδίνει το «παρών» στην κατηγορία των αμιγώς ηλεκτρικών αυτοκινήτων με μια νέα ιδέα που «γεννήθηκε» σε συνεργασία με τη Subaru!

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: TOYOTA

Στα SUV είναι η πρώτη προσέγγιση της Toyota στην ηλεκτροκίνηση, που έρχεται έπειτα από χρόνια με το bZ4X Concept, το οποίο αναπτύχθηκε στο δάπεδο e-TNGA και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Όμως, δεν είναι τυχαία η ονομασία του μοντέλου, καθώς τα αρχικά bZ είναι τα αρχιγράμματα των λέξεων «beyond Zero», υπογραμμίζοντας έτσι κατά μια έννοια τα αυτοκίνητα με μηδενικές

εκπομπές ρύπων. Το bZ4X Concept είναι το πρώτο από τη νέα γενιά ηλεκτρισμένων μοντέλων, και μέχρι το 2025 η γκάμα της Toyota θα έχει 70 τέτοια μοντέλα, 15 αμιγώς ηλεκτρικά. Από σχεδιαστικής άποψης το bZ4X Concept είναι γεμάτο ακμές, αισθητική που ακολουθούν τα μοντέλα της Lexus, το άλλο brand της Toyota που «ασχολείται» αποκλειστικά με πολυτελή, υβριδικά κατά κύριο λόγο, μοντέλα. Το εσωτερικό, όμως, είναι αυτό που ανοίγει νέους ορίζοντες στη σχεδίαση, με το τιμόνι να θυμίζει αντίστοιχο αε-

ροπλάνου, καθώς δεν είναι το παραδοσιακό στρογγυλό αλλά κάτι σαν τετράγωνο, ενώ πολύ προχώ στο design είναι και ο πίνακας οργάνων.

Το bZ4X Concept φέρει δύο ηλεκτροκινητήρες, οι οποίοι αναπτύχθηκαν από κοινού με τη Subaru, ο ένας για τον μπροστινό άξονα και ο άλλος για τον πίσω, που σημαίνει ότι το αυτοκίνητο θα είναι 4κίνητο.

Προς το παρόν δεν έχουν ανακοινωθεί οι χωρητικότητες των μπαταριών, ούτε η αυτονομία. Το αυτοκίνητο θα βρει τη θέση του στα καταστήματα το 2022.

αυτοκινήτου στην οθόνη σας

BITCOIN

Θα κυριαρχήσει στον πλανήτη;

Του **Κ.Α. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ**

Όλα ξεκινήσανε με ένα White Paper στις 31 Οκτώβρη 2008. Ένα κείμενο μόλις 8 σελίδων που περιέγραφε μια θεωρία για το πρώτο νόμισμα με κρυπτογράφηση. Κανείς δεν ξέρει ποιος ήταν ο δημιουργός. Το μόνο που γνωρίζουμε είναι το ψευδώνυμο που χρησιμοποιήθηκε: Satoshi Nakamoto.

Στις 3 Ιανουαρίου 2009 ο Satoshi από την θεωρία πέρασε στην πράξη. Δημιούργησε το πρώτο block που περιείχε τα πρώτα 50 Bitcoins. Ο κώδικας του πρώτου block περιείχε ένα μήνυμα: Το πρωτοσέλιδο από τους Times του Λονδίνου, που ανέφερε ότι θα χρειαστεί και δεύτερο πακέτο διάσωσης για τις τράπεζες. Ήταν η περίοδος που το σκάσιμο της φούσκας των ενυπόθηκων

δανείων είχε οδηγήσει σε μια πρωτοφανή οικονομική κρίση. Χρειάστηκε να δαπανηθεί απίθανος αριθμός δισεκατομμυρίων, προκειμένου να μην καταρρεύσει το τραπεζικό σύστημα.

Η πρόθεση του Nakamoto ήταν απόλυτα σαφής. Να μην έχουμε ανάγκη τις τράπεζες.

Τι επαναστατικό είχε η ιδέα του Nakamoto;

Ότι ξεπέρασε με ιδιοφυές τρόπο το εμπόδιο του double spending, βασικό πρόβλημα για κάθε ψηφιακό νόμισμα ή αρχείο: Την αντιγραφή. Να δώσω σε κάποιον ψηφιακά χρήματα και αυτά να αφαιρεθούν με αξιόπιστο τρόπο από το πορτοφόλι μου, έτσι

ώστε να μην μπορώ να τα ξαναξοδέψω. Ανακάλυψε τον τρόπο να εμποδίσει τους χρήστες να χρησιμοποιούν το ίδιο νόμισμα ξανά και ξανά, όπως μπορούμε να αντιγράψουμε π.χ. ένα αρχείο word. Κι όλα αυτά χωρίς να παρεμβαίνει κάποια κεντρική αρχή, όπως μια τράπεζα, προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα της συναλλαγής.

Πώς; Καθιστώντας την συναλλαγή ορατή από όλους. Ανώνυμα, καθώς κάθε συναλλαγή γίνεται μεταξύ δύο λογαριασμών που χρησιμοποιούν ένα αναγνωριστικό σύνολο με πολλά γράμματα και νούμερα, κάτι σαν IBAN. Από την στιγμή λοιπόν που καταγράφεται δημόσια κάθε μία συναλλαγή, επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια. Δεν είναι πλέον απαραίτητη η εγγύηση κανενός τραπεζικού ιδρύματος, κυβέρνησης ή οργανισμού.

Στην αρχή δεν υπήρχαν ηλεκτρονικά πορτοφόλια, ούτε συναλλαγματική ισοτιμία. Ούτε καν ένα σύμβολο που να αντιπροσωπεύει το νόμισμα. Η λέξη Bitcoin εμφανίζεται μόνο μία φορά στο white paper, στον τίτλο.

Η πρώτη συναλλαγή πραγματοποιήθηκε

στις 12 Ιανουαρίου 2009, μεταξύ του Satoshi και ενός κρυπτογράφου ακτιβιστή, του Hal Finney. Το πρώτο λογότυπο σχεδιάστηκε από τον ίδιο τον Satoshi. Ήταν ένα χρυσό νόμισμα που περιείχε τα γράμματα BC, το οποίο διατηρήθηκε μέχρι τις αρχές του 2010. Η μικρή κοινότητα που άρχισε να διαμορφώνεται, το αντικατέστησε με το B και τις ράβδους που έχει το δολάριο. Τον Νοέμβριο του 2010, ο χρήστης «bitboy» εμφάνισε το λογότυπο Bitcoin, σε άσπρο και πορτοκαλί, με περιστροφή δεξιόστροφα κατά 14 μοίρες. Είναι αυτό που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα.

Για την ανάπτυξη ενός νομίσματος, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διανεμηθεί σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους. Ο Gavin Andresen ανέλαβε δράση κάνοντας κάτι που σήμερα ακούγεται ανόητο. Δημιούργησε ένα site που διένεμε δωρεάν Bitcoins. Ήταν Ιούνιος του 2010, μια εποχή κατά την οποία Bitcoin κατείχε μόνο ένας περιορισμένος αριθμός κομπιουτεράδων. Τελικά η ιδέα του Andresen μόνο χαζή δεν αποδείχθηκε. Οι πρώτες πηγές (faucets) Bitcoin ήταν airdrops, δηλαδή δωρεάν διάθεση. Ο Andresen έδινε 5 BTC ανά επισκέπτη, ο καθένας από τους οποίους ήταν υποχρεωμένος να μην κάνει τίποτα άλλο παρά να ολοκληρώσει μια captcha. Αξιοσημείωτο είναι πως κάποιος βρήκε τρύπα στην ασφάλεια του site και μάζεψε όλα τα BTC. Κατόπιν τα επέστρεψε στον Andresen, εξηγώντας του πως να διορθώσει το ελάττωμα. Μέσα από αλτρουιστικές πράξεις όπως αυτή, οι πρώτοι χρήστες μπόρεσαν να καλυβδώσουν το νέο νόμισμα.

Για πολύ καιρό δεν μπορούσες να αγοράσεις τίποτα με τα Bitcoins. Η πρώτη συναλλαγή που αφορούσε πραγματικά αγαθά, λέγεται πως πραγματοποιήθηκε στις 22 Μάρτ του 2010, όταν ένας προγραμματιστής από τη Φλόριντα διέθεσε 10.000 bitcoins για να αγοράσει 2 πίτσες. Αν πείναγε λιγότερο εκείνη την ημέρα και τα είχε κρατήσει, θα άξιζαν σήμερα 570 εκατομμύρια δολάρια! Τον Ιούλη του 2010 ιδρύθηκε το ανταλλακτήριο Mt. Gox, το οποίο κυριάρχησε στον χώρο. Από το 2013 έως το 2014 που έκλεισε, χειριζόταν πάνω από το 70% των συναλλαγών Bitcoin παγκοσμίως. Η πρώτη συναλλαγή μέσω κινητού τηλεφώνου, αξι-

ας 0,42 Bitcoin, θα πραγματοποιηθεί ένα εξάμηνο αργότερα. Λίγο μετά, στις 28 Ιανουαρίου 2011, θα κλείσει ο πρώτος κύκλος της παραγωγής. Θα έχουν παραχθεί 5,25 εκατομμύρια Bitcoin, το ¼ του συνολικού αριθμού των νομισμάτων που πρόκειται να παραχθούν ποτέ. Το πρώτο on-line κατάστημα που άρχισε να δέχεται Bitcoin ως μέσο πληρωμής, εμφανίστηκε τον Φεβρουάριο του 2011. Ήταν το Silk Road, από το επονομαζόμενο σκοτεινό Internet. Στην φυλακή υπήρχαν λιγότερο ύποπτοι τύποι από όσους συχνάζανε εκεί, καθώς το χρησιμοποιούσαν για να προμηθεύονται ναρκωτικές ουσίες και όπλα. Εξαιτίας εκείνης της περιόδου, ακόμα και σήμερα, θεωρείται από τους αδαείς πως η αγορά των κρυπτονομισμάτων είναι χώρος κακεράδων, αναρχικών και πάσης φύσεως άνομων δραστηριοτήτων. Συνολικά γύρω στα 10 εκατομμύρια Bitcoins αλλάξαν χέρια στο Silk Road.

Στις 27 Μαρτίου 2011 είχαμε την πρώτη ανταλλαγή μεταξύ Bitcoin και κάποιου άλλου καθιερωμένου νομίσματος πέρα από το δολάριο. Ήταν σε βρετανική στερλίνα. Μια ημέρα αργότερα θα φτάσει η κεφαλαιοποίηση του το ένα εκατομμύριο δολάρια, ενώ τον Απρίλη, η αξία του για πρώτη φορά θα φτάσει το 1 δολάριο ανά Bitcoin. Τον Οκτώβριο του 2011, οι αρχές συνέλαβαν τον ιδιοκτήτη του Silk Road, κατέβασαν το site και κατάσχεσαν όλα τα Bitcoins που βρήκαν, αξίας 3,6 εκατομμυρίων δολαρίων. Αργότερα, το FBI τα πούλησε για 50 εκατομμύρια. Εκείνη την περίοδο, το νέο κρυπτογραφημένο νόμισμα αντιμετώπισε την πρώτη μεγάλη κρίση. Από την κορυφή του Ιούνη 2011 και μέσα σε 4 μήνες έχασε το 92% της αξίας του. Παρόλα αυτά όχι μόνο άντεξε, αλλά συνέχισε να εξαπλώνεται.

Τον Φεβρουάριο του 2013 ξεπέρασε την τιμή της μιας συγγιάς ασημιού και ένα μήνα αργότερα η κεφαλαιοποίησή του έφτασε το ένα δισεκατομμύριο δολάρια.

Η επική ανάβαση από το ένα εκατομμύριο μέχρι εκεί, διήρκεσε μόλις 2 χρόνια.

Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους θα φτιαχτεί το πρώτο ATM για Bitcoin στην ιστορία. Η πρώτη φορά που ξεπέρασε τα 1.000 δολάρια ήταν τον Δεκέμβριο του 2013.

Τον Φεβρουάριο του 2014, πτώχευσε το

Mt.Gox. Κλάπκλαν 850.000 Bitcoins, αξίας μισού δισεκατομμυρίου δολαρίων και συνελήφθη ο ιδρυτής του για απάτη και χειραγώγηση. Η εμπιστοσύνη στο ψηφιακό νόμισμα όπως ήταν φυσικό, πάλι κλονίστηκε. Μέχρι τον Γενάρη του 2015 από τα 717 δολάρια κατέληξε να διαπραγματεύεται στα 209. Πτώση 71%. Μετά από αυτό το περιστατικό, αναπτύχθηκαν πιο αυστηρά μέτρα ασφαλείας.

Στις 2 Μαρτίου 2017 ξεπέρασε για πρώτη φορά την τιμή μιας ολόκληρης συγγιάς χρυσού, αξίας 1.250 δολαρίων. Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους έφτασε στο ανώτατο σημείο που έχει βρεθεί ποτέ, μια ανάσα πριν τα 20.000 δολάρια. Ακολούθησε μια συνεχιζόμενη πτωτική πορεία, σημειώνοντας απώλειες τις τάξης του 85%. Το Bitcoin επιβίωσε και από αυτή τη δοκιμασία. Αυτό είναι και το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό του. Ότι εξακολουθεί να υπάρχει. Αν και δεν διαθέτει ομάδα μάρκετινγκ, ούτε φυσικά κάποιο κονδύλι για την προβολή του, αντέχει παρά το ότι έχει απέναντι του ισχυρά συμφέροντα, όπως το τραπεζικό κατεστημένο. Η θέση του βασιλιά που κατέχει ανάμεσα στα υπόλοιπα κρυπτογραφημένα νομίσματα παραμένει αναμφισβήτητη, αν και υπήρξαν χιλιάδες προσπάθειες να το αντιγράψουν. Κατάφερε να εμπνεύσει εκατομμύρια σε μια κουλτούρα αποκεντρωμένων μηχανισμών και ανέδειξε την τεχνολογική καινοτομία του blockchain.

Ωστόσο, παρά το ότι η συνεχιζόμενη πρόοδος στην τεχνολογία του blockchain και ο αντίκτυπός της δεν αμφισβητείται από κανέναν πλέον, για την πορεία συγκεκριμένα του Bitcoin, δεν μπορεί να είναι βέβαιος κανείς. Ακόμα βρισκόμαστε ανάμεσα στην εικασία και την εφαρμογή. Η μεγάλη διακύμανση είναι για την ώρα αποτρεπτική στο να χρησιμοποιείται σε καθημερινές συναλλαγές. Ποια θα είναι η πορεία του από εδώ και πέρα; Όλα είναι ανοικτά. Μπορεί τελικά να απαξιωθεί και να μηδενίσει η αξία του. Μπορεί ακόμα και να μετεξελιχθεί σε παγκόσμιο αποθεματικό νόμισμα στη θέση του χρυσού. Και τα δύο αυτά ακραία σενάρια δεν είναι εντελώς απίθανα. Η αβεβαιότητα γύρω από την εξέλιξή του, είναι μόνο ένας από τους λόγους που κάνουν την ιστορία του τόσο συναρπαστική.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ: ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΕΔΡΑ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑ!

Η κρίσιμη ημερομηνία για τα ΕΛΠΕ είναι η 20ή Μαΐου, ημέρα κατά την οποία συγκαλείται η έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων, με θέμα τον εταιρικό μετασχηματισμό. Η διοίκηση, κατά τις πληροφορίες, εισηγήθηκε προς το διοικητικό συμβούλιο τη σύσταση εταιρείας Συμμετοχών κάτω από την οποία θα λειτουργούν εφεξής όλες οι θυγατρικές εταιρείες, δηλαδή ΕΚΟ,

Ασπροφώς, διυλιστήρια, Ανανεώσιμες Πηγές κ.λπ. Η πρόταση της διοίκησης είναι η εταιρεία Συμμετοχών να αναλάβει την προμήθεια αργού πετρελαίου, το trading, καθώς και τη χρηματοδότηση των θυγατρικών εταιρειών. Στη συνέχεια, οι θυγατρικές εταιρείες - που ασχολούνται με τη διύλιση και την παραγωγή - θα παραλαμβάνουν τις πρώτες ύλες (αργό πετρέλαιο) από την εταιρεία Συμμετο-

χών και θα παράγουν τα τελικά προϊόντα λειτουργώντας ως μονάδες φασόν για τη μητρική εταιρεία. Σε ό,τι αφορά την έδρα της εταιρείας Συμμετοχών, προτείνεται αυτή να μεταφερθεί σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (λ.χ. Ελβετία - Αυστρία). Υπενθυμίζεται ότι οι προμήθειες αργού πετρελαίου ανέρχονται ετησίως σε 10 δισ. ευρώ, σύμφωνα με πηγές των εργαζομένων.

ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ

ΟΙ ΠΡΟΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ αλλαγές προκαλούν εύλογες ανησυχίες μεταξύ των εργαζομένων, δεδομένου ότι υπάρχει η σύμβαση του Δημοσίου με την Pan-European Holdings (όμιλος Λάτση), η οποία ορίζει τη σχέση των δύο μετόχων. Περαιτέρω, το άρθρο 20 - που βρίσκεται υπό τροποποίηση - προβλέπει ότι το Δημόσιο έχει το δικαίωμα ορισμού επτά μελών από τα δεκατρία, εφόσον διατηρεί αμέσως ή εμμέσως διά του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) το 35% των μετοχών των ΕΛΠΕ (σ.σ. Pan-European 45,47%, ΤΑΙΠΕΔ 35,47%). Σε ανακοίνωσή τους προς το Χρηματιστήριο, τα Ελληνικά Πετρέλαια ανέγγειλαν τη σύγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης

με αντικείμενο την τροποποίηση άρθρων του καταστατικού της εταιρείας. Ειδικότερα, προτείνονται αλλαγές στα εξής άρθρα: άρθρο 4 σκοπός - άρθρο 6 αύξηση μετοχικού κεφαλαίου - άρθρο 7 μετοχές - άρθρο 9 αρμοδιότητες Γενικής Συνέλευσης - άρθρο 10 Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης - άρθρο 13 Συνθήκης απαρτία, πλειοψηφία - άρθρο 17 έγκριση Συνολικής Διαχείρισης, απαλλαγή ελεγκτών - άρθρο 19 Διοικητικό Συμβούλιο - άρθρο 20 εκλογή, σύνθεση, αντικατάσταση μελών Διοικητικού Συμβουλίου - άρθρο 21 εκπροσώπηση μετόχων μειοψηφίας - άρθρο 22 Λειτουργία μελών διοικητικού συμβουλίου - άρθρο 23 ευθύνη μελών - άρθρο 24 απαγόρευση ανταγωνισμού - άρθρο 26 ετήσια χρήση - άρθρο 29 εκκαθάριση.

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ Η ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

ΟΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ για την έναρξη της διαδικασίας του πλήρους μετασχηματισμού του ομίλου των Ελληνικών Πετρελαίων αλλά και η ανακοίνωση του φιλόδοξου πλάνου επενδύσεων 3,5 έως 4 δισ. ευρώ απομακρύνουν το ενδεχόμενο αποκρατικοποίησης της εταιρείας.

Σύμφωνα με πληροφορίες, το Δημόσιο θέτει ως προτεραιότητα την ενίσχυση της αξίας της συμμετοχής του στον όμιλο.

«Τα δεδομένα έχουν αλλάξει εντελώς, κάποια διυλιστήρια κλείνουν ή περιορίζουν τις δραστηριότητές τους, βρίσκονται σε εξέλιξη αλλαγές στα καύσιμα των μεταφορών και στο ενεργειακό μείγμα.

Σε αυτό το κλίμα προτεραιότητα είναι η εξασφάλιση της αειφορίας και η αύξηση της αξίας της συμμετοχής του Δημοσίου στα ΕΛΠΕ. Δεν αλλάζει τίποτα ιδιοκτησιακά και μετοχικά για τον όμιλο», αναφέρουν πηγές.

Αλλά και η διοίκηση του ομίλου των Ελληνικών Πετρελαίων κατά τη διάρκεια της παρουσίασης του φιλόδοξου πλάνου Vision 2025 δήλωσε ότι το ποσοστό του Ελληνικού Δημοσίου παραμένει στο 35,5% και ότι ο μετασχηματισμός δεν έχει σχέση με αλλαγές στα ποσοστά των μετόχων αλλά αντίθετα προβλέπει στην ενίσχυση της αξίας του ομίλου.

«Δεν έχουμε λόγο στο τι θα αποφασίσουν οι μέτοχοι, έχουμε όμως ευθύνη να λειτουργεί η εταιρεία σωστά, να δημιουργεί αξία και να παραμένει χρήσιμη σε ορίζοντα 20 έως 30 ετών από σήμερα», ανέφερε ο διευθύνων σύμβουλος, Α. Σιάμισης.

ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 4ΜΗΝΟΥ

ΔΕΚΑΔΕΣ μετοχές έχουν ξεχωρίσει στους πρώτους 4 μήνες του 2021, αποτυπώνοντας τις προσδοκίες των επενδυτών για ισχυρή ανάπτυξη μετά την κατάρρευση του ΑΕΠ το 2020 λόγω της πανδημίας. Δεκάδες μετοχές από τη μικρή και μεσαία κεφαλαιοποίηση έχουν καταγράψει αποδόσεις ανώτερες από αυτές της αγοράς. Στους 4 πρώτους μήνες ο γενικός δείκτης, σύμφωνα και με τα στατιστικά στοιχεία της Beta ΑΧΕΠΕΥ, ενισχύεται 12,53% έχοντας πλέον περάσει ξανά πάνω από τις 900 μονάδες. Ο δείκτης της υψηλής κεφαλαιοποίησης FTSE 25 ενισχύεται κατά 14,37%, ενώ ο τραπεζικός, παρά την κατάρρευση της τιμής της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς, ενισχύεται κατά 18,44%. Από πλευράς μετοχών τη μεγαλύτερη άνοδο κατά 97,8% έχει καταγράψει η μετοχή της Μπήτρος και ακολουθεί η Foodlink με άνοδο 93,7%.

Η Ιντρακόμ έχει ενισχυθεί κατά 68,7%. Η Λιβάνης έχει άνοδο 66,7%, η Minerva 66,7% και η Sato 64,1%. Να σημειωθεί πως πολλές μετοχές έχουν καταγράψει αξιολογημένη άνοδο αλλά με περιορισμένη συναλλακτική δραστηριότητα. Η Cenergy έχει άνοδο 63,6%, η Άβαξ, 59,4%, η Vidavo 55,7%, η Ξυλεμπορία 54,8%, η Μουζάκης 54,3%, τα Κλωστήρια Ναυπάκτου 53,2%, η Revoil 48,7%, η Βιοκαρπεί 41% και

η Alpha Bank 38,3%. Η Alpha Bank έχει την καλύτερη επίδοση μεταξύ των συστημικών τραπεζών, αλλά είχε μείνει και πίσω στο ράλι ανόδου των 2 τελευταίων μηνών του 2020.

Η ΥΑΛΚΟ έχει άνοδο 37,3% λόγω μίας καλής δουλειάς που πήρε η εταιρεία, ενώ η Ίλυδα η οποία δημοσίευσε και πολύ καλά αποτελέσματα για το 2020, έχει άνοδο 36,1%.

Η Eurobank έχει άνοδο 35,8%, η Ακρίτας 35,5%, η Viohalco 35% και οι Ευρωσύμβουλοι 34,5%. Η Έλαστρον ενισχύθηκε κατά 33,8%, η Αλουμύλ κατά 30,7% και η Βιοτέρ κατά 30,6%.

Κορδέλλου και Μυτιληναίος έχουν άνοδο οριακά υψηλότερη από 30%, η Πλαστικά Θράκης με άνοδο 29,4% έχει ακόμα μονοψήφιο p/e για το 2020, η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ έχει άνοδο 29,4% ενώ έχει κόψει και το μέρισμα των δωρεάν μετοχών Cenergy που έδωσε στους μετόχους της. Η ΕΚΤΕΡ έχει άνοδο 29,3%.

Άνοδο μεγαλύτερη του 27% καταγράφουν οι μετοχές των Ιντρακόμ Κατασκευές, ΓΕΒΚΑ, Ελινόιλ, Doppler, Δομική Κρήτης, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και Reds.

Η ΔΕΗ έχει άνοδο 26,7%, η Τιτάν 25% και η ΕΥΔΑΠ 24,5%.

■ ΕΪΠΑΝ

«Η Ελληνική Οικονομία είναι έτοιμη για ένα rebound με επιτάχυνση των διωτικών επενδύσεων και όπλο τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης».

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ,
πρωθυπουργός

Τι αποδόσεις γράφει το Helikon σε ΔΕΗ και Eurobank και τι περιμένει από την Πειραιώς

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

Σε μια σύντομη αναδρομή στην ελληνική μυθολογία, το όρος Ελικώνας αποτελούσε το σύμβολο της εμπνεύσεως, κατά τον αρχαίο ποιητή Ησίοδο. Δεν υπάρχει

άλλος συνειρμός για τον Ιταλό Federico Riggio και τον Ιρλανδό Paul McLernon που πριν από περίπου έναν χρόνο συνέστησαν το fund Helikon, το οποίο πρωταγωνιστεί σε αποδόσεις στην ελληνική αγορά. Οι δύο πλέον ταυτοποιημένες κινήσεις του στην ελληνική αγορά αφορούν στη Eurobank και στη ΔΕΗ. Από τις 27/1/2021 που ανακοινώθηκε και επίσημως η θέση του fund στη μετοχή της Eurobank με 5,08% και από τις 8/10/2020 που συμμετέχει με το 5,01% στο μετοχικό κεφάλαιο της ΔΕΗ γράφει υπεραξία 39,8 εκατ. ευρώ στην πρώτη και 45 εκατ. ευρώ στη δεύτερη. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι οι δύο δαιμόνιοι fund managers, που διαθέτουν γραφεία σε Λονδίνο και Μιλάνο, έχουν πάρει τόσο ζεστά το ζήτημα της εγχώριας χρηματιστηριακής αγοράς, που τοποθετήθηκαν στην αύξηση κεφαλαίου της Πειραιώς, αποκτώντας περίπου το 5%, καταθέτοντας περί τα 75 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, οι τοποθετήσεις τους έγιναν με φρέσκο χρήμα, χωρίς να χρειαστεί να πειράξουν τις θέσεις τους σε Eurobank και ΔΕΗ. Όπως σχολιάζουν παράγοντες της αγοράς, το 1,15 ευρώ ως προσφερόμενη τιμή για την αύξηση κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς αποτελούσε δέλεαρ, αλλά ήταν και αποκαλυπτική των προθέσεων του ιταλοϊρλανδικού διδύμου. Αν σκεφτεί κανείς, οι τοποθετήσεις στη Eurobank είχαν γίνει στα επίπεδα του 0,37 ευρώ (την ημέρα της επίσημης ανακοίνωσης 27/1/2021) και στη ΔΕΗ στα... 5,54 ευρώ (στις 8/10/2020). Οι κινήσεις αυτές και μόνο αποδεικνύουν τη διορατι-

κότητα ή ακόμα και την... έμπνευση των fund managers του Helikon. Ακόμα και το δωρικού τύπου λογότυπο του Helikon, με βαθύ μπλε γράμματα, ενδεχομένως παραπέμπει στο βαθύ γαλάζιο του Κορινθιακού Κόλπου, τη θέα που αντικρίζει κανείς από τα 1.760 μέτρα υψόμετρο του Ελικώνα.

Όπως επίσης και τις Αλκυονίδες Νήσους, που έδωσαν τον μεγάλο σεισμό του 1981. Προφανώς σ' αυτόν τον σεισμό ποντάρουν οι διαχειριστές του Helikon στην εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά.

Τον Οκτώβριο του 2019, μία ομάδα έμπειρων διαχειριστών σε επενδύσεις, προερχόμενων από το Kairos Pegasus Fund (της ελβετικής τράπεζας Julius Baer), αποφάσισαν να τραβήξουν τον δικό τους δρόμο.

Με... μπροστάρηδες τον Ιταλό Federico Riggio και τον Ιρλανδό Paul McLernon (με προϋπηρεσία σε Pacific Asset Management, Pensato Capital και Goldman Sachs) ίδρυσαν την 1η Οκτω-

βρίου του 2019 την... Dromos Capital Management Ltd. Αυτό το όνομα κράτησε λιγότερο από μία εβδομάδα, καθώς άλλαξε σε Helikon Investments Ltd. Το αρχικό κεφάλαιο ήταν 500 εκατ. ευρώ, ωστόσο στόχος είναι να συγκεντρώσουν 1 δισ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι η Julius Baer's Kairos Pegasus Fund είχε 9,4 δισεκ. υπό διαχείριση κεφάλαια.

Το καλοκαίρι του 2020 το όνομα του Helikon «έπαιξε» στην πώληση του πακέτου των 6 εκατ. μετοχών της Lamda Development (3,4%) εκ μέρους της Μαριάννας Λάτση αντί 33,6 εκατ. ευρώ (στα 5,6 ευρώ/μετοχή).

Πρόκειται για μια είδηση που κυκλοφόρησε τότε στα χρηματιστηριακά στέκια, η οποία ούτε επιβεβαιώθηκε ούτε διαψεύστηκε, καθώς μέτοχοι με ποσοστά κάτω του 5% είναι ουσιαστικά... «αόρατοι» στο ευρύ επενδυτικό κοινό.

Η αγορά είναι προφανές ότι αναμένει τη συνέχεια της έμπνευσης των fund managers της Helikon...

OVER

FM 104,9

Το **αθλητικό**

ραδιοφωνο

των δημοσιογράφων

ΠΑΙΖΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

**ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΟ ΕΛΕΓΧΕΙΣ ΕΣΥ
ΚΑΙ Ο ΟΠΑΠ ΣΕ ΒΟΗΘΑΕΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΠΩΣ.**

Μάθε περισσότερα
στο responsiblegaming.gr